

Årsredovisning

Haparanda kommun 2019

1. OM ÅRSREDOVISNINGEN.....	3
1.1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	4
1.2 Kommundirektören har ordet.....	5
1.3 Ekonomichefen har ordet.....	5
2. OMVÄRLDSANALYS.....	6
3. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE.....	11
3.1 Översikt över verksamhetens utveckling.....	11
3.2 Den kommunala koncernen.....	12
3.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning.....	13
3.4 Händelser av väsentlig betydelse.....	20
3.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	22
3.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	27
3.6.1 Utvärdering god ekonomisk hushållning.....	28
3.6.2 Kommunfullmäktiges inriktningar.....	29
3.6.3 Utvärdering av ekonomisk ställning.....	32
3.7 Balanskravsresultat.....	43
3.8 Väsentliga personalförhållanden.....	44
3.9 Förväntad utveckling.....	46
4. RÄKENSKAPER.....	48
4.1 Resultaträkning.....	49
4.2 Balansräkning.....	50
4.3 Kassaflödesanalys.....	51
4.4 Notförteckning.....	52
4.5 Driftsredovisning & Investeringsredovisning.....	63
4.6 Koncernen i siffror.....	66
5. VERKSAMHETSBERÄTTELSE.....	72
5.1 Kommunstyrelsen.....	72
5.2 Socialnämnden.....	76
5.3 Samhällsbyggnadsnämnden.....	79
5.4 Barn- och ungdomsnämnden.....	81

1. OM ÅRSREDOVISNINGEN

Årsredovisningen är kommunstyrelsens rapport till kommunfullmäktige om kommunens och de kommunala bolagens samlade verksamhet 2019. Vidare är årsredovisningen även föremål för revisorsgranskning. Den vänder sig också till dig som är invånare eller företagare i kommunen, och naturligtvis till kreditgivare, leverantörer och samarbetspartner. Här kan du läsa om vilka mål som satts upp, hur måluppfyllelsen har gått och hur skattepengarna har använts.

Förändrade redovisningsprinciper

Riksdagen beslutade 2018 om en ny kommunal bokförings- och redovisningslag, lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Den nya lagen tillämpas från och med räkenskapsåret 2019. Den nya lagen medför att årsredovisningen till delar får en ny struktur i syfte att, i ännu högre grad, likna motsvarande lagstiftning för privat sektor. Målet är en rättvisande och transparent redovisning som i förlängningen möjliggör en god ekonomisk styrning.

En av de grundläggande principerna i den nya lagen är kontinuitetsprincipen. Den innebär att den ingående balansen för ett räkenskapsår ska stämma överens med den utgående balansen för det närmast föregående räkenskapsåret. I lagen framgår det också att om principerna för värdering, klassificering eller indelning i poster eller delposter har ändrats, ska posterna för det närmast föregående räkenskapsåret räknas om.

Justering på grund av ändrade redovisningsprinciper

Vid tre tillfällen kräver lagen justeringar av balansposter och föregående årsresultat. Det handlar om:

- Uppskrivningar
- Verkligt värde finansiella instrument
- Avsättningar och skulder som inte uppfyller kriterier

I Haparandas fall är en endast posten ”Finansiella instrument – värdering till verkligt värde” som ska beaktas. Detta då uppskrivning av anläggningstillgångar inte tillämpats i kommunkoncernen. Tillika saknas avsättningar och skulder som inte uppfyller kriterier.

I tidigare lagstiftning skulle finansiella instrument tas upp i balansräkningen till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde. I enlighet med 7 kap. 6 § LKBR ska vissa finansiella instrument, som innehas för att generera avkastning eller värdestegring, från och med 2019 värderas till verkligt värde. Se figur 1.

Figur 1 Justeringar

Justeringar Påverkan på BR +=Debet, -=Kredit	Tillgångar Fin anl. tillg	Eget Kapital	
		Övrigt EK	Årets res.
Finansiella instrument			
Värdeökning under 2018, verkligt värde	-1 725		-1 725
Värdeökning finansiella instr före 2018, verkligt värde	6 211	6 211	
Justeringspost bokfört värde 2017/2018	325	325	
Justerat IB 2019	4 811	6 536	-1 725
Värdeökning under 2019, verkligt värde	7 038		-7 038
varav reavinst	3 449		
varav återföring			
nedskrivning	1 189		
varav orealiserad vinst	2 401		
UB 2019	7 038		-7 038

1.1 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

2019 är över och sammanställs i siffror, staplar och cirklar. Jämförelser görs med andra kommuner och vi ser att vi ligger långt fram inom vissa områden och att en hel del arbete återstår inom andra. På totalen ser vi ett gott ekonomiskt resultat, +30,4 miljoner kronor. Detta i jämförelse med många andra kommuner runt om i Sverige som har svårt att nå ett nollresultat.

Att Haparanda klarar sig bra kan härledas till 2016 då det i närmast total politisk enighet fattades beslut om att det är bättre att göra en försiktig inbromsning än en total tvärnit när det kommer till de ekonomiska förutsättningarna för kommunens verksamhet. Det arbete som påbörjades i Haparanda 2016 och som pågått fram till nu måste många kommuner genomföra under kommande år.

Men trots goda resultat under de senaste åren kan Haparanda kommun inte luta sig tillbaka och vara nöjd med sakernas tillstånd.

Vi har under året tagit beslut om en ny skolstruktur för att skapa en mer likvärdig skola för alla våra barn och ungdomar. Det faktum att det föds färre barn i kommunen och att det råder brist på behöriga lärare i hela landet ställer krav på att vi genom politiska beslut säkerställer den enskilt viktigaste insats samhället kan göra för att ge våra barn och ungdomar en bra start i livet. En bra och likvärdig skola!

Inom det sociala området kom alla prognoser på skam. Den ökning av antalet äldre i behov av stöd och hjälp som enligt tidigare prognoser skulle komma 2022 kom redan i slutet av 2018. Personal inom äldreomsorg, hemtjänst och övriga delar inom socialförvaltningen har tillsammans med socialnämnden jobbat intensivt med att hitta en balans mellan behov och bemanning. Ett inte alltid populärt arbete där många tuffa, men nödvändiga, beslut måste fattas. Beslut som framförallt påverkar personal inom kvinnodominerade yrken. Grunden måste dock vara de äldres behov i första hand, både idag men också i framtiden.

Under 2019 påbörjades ett visionsarbete där kommunmedborgare hade möjlighet att delta genom att svara på frågan om vad som är bra respektive dåligt i vår kommun och hur de vill att Haparanda ska se ut år 2035. Tanken var att det förslag till Vision 2035 som en arbetsgrupp bestående av politiker från alla partier ställt sig bakom skulle beslutas om i december men förslaget återremitterades och kommer att beslutas om under våren 2020.

I slutet av året påbörjades arbetet med att etablera ett nytt särskilt boende i formen av en kooperativ hyresrättsförening i samverkan med Riksbyggen. Ett för Norrbotten nytt och spännande koncept som vi hoppas ska kunna vara stilbildande. Om allt faller väl ut kan ett nytt äldreboende med 80 lägenheter stå klart i kvarteret Lunden under fjärde kvartalet 2022. Genom detta uppnår

vi ett högkvalitativt boende för våra allra svagaste äldre och en bättre arbetsmiljö för vår personal.

Handeln står sig fortfarande stark i Haparanda. År efter år levereras ett handelsindex på över 300 vilket är topp tre i Sverige. Glädjande är också att den övriga besöksnäringen har en positiv utveckling med en stark tillväxt på antalet gästnätter i vår kommun. Det faktum att Cape East i december månad återigen slog upp portarna kommer säkerligen att bidra till att utvecklingen fortsätter. Framtidstron inom besöksnäringen avspeglas även genom de satsningar som många entreprenörer har genomfört och planerar.

Om alla de förväntningar som presenterats av de nya och ”nygamla etableringar” under året kommer det fram till och med augusti 2020 ha etablerats närmare 65 nya arbetstillfällen i Haparanda. Till detta kommer kringeffekter hos redan etablerade företag och kanske ytterligare etableringar i kölvattnet av de redan kända. Att näringslivet utvecklas och fler jobb skapas är det som är grunden för att kommunens verksamhet kan finansieras och utvecklas. Med fler arbetstillfällen kommer fler personer i jobb och skatteintäkterna öka. Samtidigt minskar utanförskapet kostnader i form av försörjningsstöd och ofta en tilltagande ohälsa, såväl psykisk som fysisk.

Haparandas läge, som förr gick under namnet porten mot öster, är strategiskt viktigt. Under året har HaparandaTornio, som en logistisk knutpunkt, kommit att uppmärksammas allt mer. Ett ihärdigt arbete på många plan och av många personer börjar bära frukt. Det är vår förhoppning att persontrafiken kan komma igång inom kort samt att godsvolymerna mellan Sverige och Finland ökar när den planerade elektrifieringen mellan Laurila i Finland och Haparanda är genomförd.

Ett år där mycket har hänt är således över och sammanställt. Inte desto mindre måste de sista orden dock ägnas åt att tacka politik och framförallt medarbetare i kommunen. Tack till alla politiker som ägnar mycket tid åt att utveckla idéer och argumentation för och emot. Än större tack till alla medarbetare i kommunens verksamheter som är vardagens hjältar, utan er funkar det inte.

Sven Tornberg
Kommunstyrelsens ordförande 2019-

1.2 Kommundirektören har ordet

Alla som på något sätt bidrar till kommunens utveckling är värda all uppmärksamhet! Oavsett om det är politiker, medarbetare, medborgare, företagare, föreningsföreträdare, frivilligarbetare, fackliga eller något annat så fyller ni alla en viktig funktion. **Ni behövs och gör skillnad.**

De flesta kommuner står inför utmaningar i att tillgodose det ökade behovet av äldreomsorg och en välfungerande förskola och skola. Haparanda är inget undantag. Befolkningsstrukturen visar samtidigt att andelen människor som ska försörja en utbyggd samhällsservice blir mindre. Det är en utmaning - både ekonomiskt och kompetensmässigt.

För att ta oss an framtida utmaningar har vi genomfört en rad viktiga åtgärder. En sådan åtgärd handlar om skolan och den nya skolstrukturen. Idag har kommunen 7 kommunala grundskolor. Från och med höstterminen 2020 kommer vi att ha en renodlad högstadieskola, två F-6 skolor i centralorten och tre F-6 skolor i byarna. Den nya skolstrukturen främjar en ökad likvärdighet. Det är det som är grunden. Alla elever ska ges möjlighet att nå sina mål i en bra lärmiljö. Inom äldreården sker också en rad satsningar som syftar till att effektivisera verksamheten och samtidigt öka kvalitén. Under 2020 kommer ett nytt trygghetsboende med 20 lägenheter att färdigställas i centrala Haparanda. Nyligen stod det också klart att vi inleder ett samarbete med Riksbyggen för att bygga ett nytt särskilt boende med 80 lägenheter i kvarteret Lunden. I det fallet är inflyttning beräknad att ske under det fjärde kvartalet 2022.

I övrigt kan jag konstatera att vi gjort övergripande satsningar på näringslivsfrågor med ett förbättrat företagsklimat i fokus. I den senaste rankingen från Svenskt Näringsliv så klättrade Haparanda 40 placeringar och återfinns nu på plats 242. Det är den bästa placeringen sedan 2012. Vi ämnar fortsätta på den inslagna vägen. Ett starkt näringsliv skapar jobb, bidrar till ett starkare samhälle och får fler människor att bosätta sig i kommunen.

Drygt 1 100 medarbetare utför verksamhet med fokus på dem vi är till för varje dag. Ni skapar förutsättningar för människor att färdas väl i livet. Välfärd. Att arbeta i offentlig sektor är jag oerhört stolt över. Stolt över det vi gör tillsammans. Tack!

Lena Ekh
Kommundirektör

1.3 Ekonomichefen har ordet

2019 är ett år där resultatnivåerna för kommunkoncernen och kommunen är fortsatt starka och bidrar till att förbättra den ekonomiska ställningen. Det något som behövs. Kommunen står nämligen inför stora investeringsutmaningar. Detta samtidigt som den demografiska anpassningen hela tiden gör sig påmind. Därför har en tid av starka resultat, som kommunkoncernen haft, varit nödvändiga för att skaffa sig en bättre ekonomisk ställning för att ta sig an framtidens utmaningar. Det är viktigt att jobba för att skapa fler arbetstillfällen och därmed höja sysselsättningen för att förstärka skattekraften och bibehålla och öka nuvarande befolkningsstorlek.

Om vi tittar lite i backspegeln har resultatöverskotten möjliggjort att investeringsambitionerna kunnat utökats under den senaste femårsperioden och kommunens ekonomiska ställning förbättrats avsevärt. Soliditetsnivån har gått från minus -0,8% år 2014 till 22,7% år 2019 beaktat hela pensionsåtagandet. Det är en god nivå jämfört med andra kommuner (snitt 17,9%). Kommunkoncernens soliditetsnivå uppgår till 28,6 %, vilket hade placerat kommunen bland de 55 främsta kommunerna i landet (snitt 17,4% för 2018). Resultatöverskotten måste dock fortsätta även i framtiden, på en fortsatt högre nivå än tumregeln på 2 % av skatter och statsbidrag. De stora investeringsbehoven som finns kräver även att kommunkoncernens skuldbörda ökas för att investeringarna ska kunna genomföras.

Utmaningen för kommunen är att hålla kostnadsutvecklingen under kontroll. Framöver är det därför oerhört viktigt att vi stärker vår förmåga att bedriva vår verksamhet med en god ekonomisk hushållning samtidigt som vi fortsätter att ha en hög kvalitet.

Sammantaget så ska vi vara stolta över det arbete vi gjort för att skapa en stabil ekonomisk grund. Framtiden kommer dock att kräva fortsatt hårt arbete och kloka strategiska vägval för att skapa balans mellan ekonomi och en stark välfärd.

Det är jag övertygad om att vi klarar av.

Hans Kenttä
Ekonomichef

2. OMVÄRLDSANALYS

Omvärldsanalysen syftar till att belysa externa faktorer som påverkar kommunens planering på kort och medellång sikt. Analysen baseras i huvudsak på insamlad statistik från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) prognoser samt Ekonomirapporten oktober 2019.

SKR: prognoser har sedan december 2017 utgått från att högkonjunkturen skulle kulminera 2018 och följas av vikande sysselsättning någon gång under 2019 och 2020. Signalerna blir nu allt tydligare på att konjunkturen mattas av, det framgår både av förtroendeindikatorer och sysselsättningsstatistiken. SKR räknar nu med att Sverige går in i en mild lågkonjunktur under 2020 och att den kommer att fortsätta under 2021.

Sverige har de senaste åren gynnats av stark export, bland annat tack vare kronförsvagningen. Nu börjar dock världskonjunkturen vika, på grund av den osäkerhet som råder kring bland annat Brexit och handelskrig. I hög grad är den svenska konjunkturen betingad av utvecklingen i omvärlden. SKR:s prognos vilar på ett pessimistiskt globalt scenario, där en konjunkturnedgång i USA antas slå till innan utgången av nästa år. Bakom de svaga globala utsikterna, ligger antagandet att handelskonflikter och geopolitisk oro präglar också 2020. Det är i nuläget svårt att se vad som ska förhindra den globala avmattningen. Att ekonomisk politik ska kunna bryta den globala konjunkturnedgången framstår inte som sannolikt.

Detta drabbar i särskilt hög grad den svenska exportmarknaden, vilket innebär att tillväxten inte har samma förutsättningar att få ett positivt stöd från exporten.

Global tillväxt växlar ner till den lägsta på tio år

SKR räknar med att global BNP-tillväxt (tabell 1) växlar ner betydligt. För såväl USA som Tyskland, som för världsekonomin sammantaget, förutses för 2020 den lägsta tillväxten (BNP) på tio år. Därtill förväntas tillväxten mattas av mer i länder som är viktiga för den svenska utrikeshandeln. Bland annat beräknas låg tillväxt för Tyskland och Storbritannien, liksom för nordiska grannländer. De svenska exportutsikterna blir därför särdeles svaga, framförallt nästa år. Scenariot antar att perioden av låg global tillväxt också sätter avtryck 2021.

Osäkerhet består inför 2020

Det senaste årets makroprognoser har formligen översvämmats av ord som oro, osäkerhet och risk. Framförallt är det två geopolitiska faktorer som riskerar att bli fortsatta sänken för global konjunktur 2020.

- Det ena är handelskonflikten mellan USA och Kina, som bedöms fort gå bortom nästa års presidentval i USA.
- Det andra är Storbritanniens utträde ur EU. Europakonjunkturen tyngs av osäkerhet kring handelsförutsättningarna.

Tabell 1 • BNP-tillväxt i omvärlden
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	2017	2018	2019	2020	2021
EU	2,6	2,0	1,3	1,1	1,4
USA	2,2	2,9	2,3	1,2	1,2
Kina	6,8	6,6	6,2	5,9	5,8
Världen	3,8	3,6	2,9	2,7	2,8
KIX-vägd*	2,9	2,5	1,7	1,3	1,5

*Global BNP viktad utifrån utrikeshandel enligt KIX-index. KIX är ett valutaindex baserat på flöden av varor och råvaror i den svenska utrikeshandeln.

Till slut kommer konjunkturnedgången även till USA

Prognosen utgår ifrån att tillväxten (BNP) 2020 och 2021 blir svag i USA, att konjunkturen mattas och att arbetsmarknaden försvagas. Nedgången i andelen arbetslösa i USA har varit både osedvanligt lång och stor (pågått i tio år och motsvarar hela 6 %-enheter). Andelen arbetslösa är idag på en lägre nivå än vid samtliga högkonjunkturer sedan 70-talet. Intrycket att konjunkturen kommande år ska förbli lika stark som idag tycks därmed mindre troligt.

Kan ekonomisk politik förhindra konjunkturavmattningen?

Utifrån prognosen om en konjunkturavmattning i både USA och Europa, förväntas den ekonomiska politiken åter göras mer expansiv, inte minst penningpolitiken. SKR är skeptiska till att stimulanserna kan förhindra avmattningen. Expansiva åtgärder ska visserligen inte ses som helt verkningslösa. De kan komma att bli betydelsefulla på vissa håll (exempelvis i Tyskland). Men i nuläget finns gränser för det ekonomiskpolitiska handlingsutrymmet på flera håll. På vissa håll är utrymmet för penningpolitiken begränsat, då marknadsräntor redan pressats ned av låga styrräntor och centralbankernas tillgångsköp. På andra håll syns restriktioner för finanspolitiken när länder brottas med strukturella budgetunder skott och hög offentlig skuldsättning (exempelvis har flera EU-länder oroande hög offentlig skuldkvot). Historiskt har ekonomisk politik inte heller varit särdeles lyckosam när det gäller att mildra konjunkturnedgångar. En lärdom är att expansiv politik får större effekt vid en svag konjunktur; stimulanser vid ett redan högt resursutnyttjande tenderar att bli mindre verkningsfulla. Även om konjunkturen mattas framöver är det på flera håll långt till lågkonjunktur; exempelvis kommer resursutnyttjandet i både USA och Tyskland att vara högt en tid framöver, liksom i Sverige.

I Europa, liksom i Sverige, är penningpolitiken som motmedel i relativt hög grad uttömd. Det gör att staterna måste använda finanspolitiska medel för att stimulera ekonomin. Det osäkra läget samt svaga statsfinanser gör dock att många länder avvaktar. Men svaga statsfinanser gäller inte Sverige, som har en låg Maastrichtskuld och ett positivt offentligtfinansiellt sparande under de senaste åren. Dock räknar vi i vår prognos med underskott i den offentliga sektorns finansiella sparande från och med år 2020 och åren därefter. Det beror på att kommunsektorn har ett stort underskott och att staten kommande år i stort sett bara kommer att ha balans mellan inkomster och utgifter.

Svensk ekonomi

Hög sannolikhet för låg BNP-tillväxt 2020 i svensk ekonomi, bedömer SKR i sin prognos över utveckling.

En låg svensk BNP-tillväxt 2019 och 2020 – ”två svaga år” i termer av tillväxt – som SKR lanserade tidigare står sig. Aktuell prognos för helåret 2019 landar på 1,1 %. 2018 ökade BNP med 2,3 %. Den försvagning på arbetsmarknaden som börjat skönjas 2019 antas fortgå också under 2020 – inte minst mot bakgrund av att den beräknade BNP-tillväxten 2020 blir fortsatt låg. Detta ser SKR som en rätt ”normal” nedväxling i tillväxt vid en högkonjunktur

Trots en tydlig försvagning i den globala industrikonjunkturen, samt svag världshandel, har den svenska utrikeshandeln gått starkt 2019. Den oväntat starka exporten följer sannolikt på den också oväntade försvagningen av den svenska kronan. Men att importen har ökat betydligt långsammare än exporten har också varit avgörande: Bidraget till BNP från nettoexporten i år står faktiskt för nästan hela (mer än 90 % av) den ökning SKR beräknar för BNP 2019.

Någon skarp ljusning för den globala investeringskonjunkturen är svårt att tänka sig i närtid. Utan en fortsatt försvagning av den svenska kronan, och i en miljö av fortsatt låg global BNP- och handelstillväxt 2020, räknar SKR med betydligt tuffare tider för svenska exportnärings. En betydligt svagare svensk utrikeshandel beräknas därför för nästa år. Bostadsbyggandet beräknas 2020 falla något ytterligare men merparten av nedgången ses som avklarad. Sammanfattningsvis bedöms varken exporten eller investeringar kunna ge skjuts åt svensk BNP-tillväxt nästa år.

Stämmningsläget bland hushållen har i år varit mer pessimistiskt än normalt, det svagaste sedan 2012 enligt KI-barometern. Tillväxten i hushållens konsumtionsutgifter väntas bli svaga (1,0 % för helåret 2019), men det följer delvis av den svagare bilförsäljning som nåddes redan sommaren 2018. Nästa år väntas en svagare arbetsmarknad samt förväntat långsammare inkomstökningar. Låga räntor förutses 2020, liksom en – trots allt – relativt stark arbetsmarknad; något brantare fall i sysselsättning bedöms ej ske. Dessa faktorer understödjer hushållens reala inkomster.

SKR:s konjunkturprognos visar på ihållande svag BNP-tillväxt. Vikande sysselsättning framstår därmed som det mest troliga framöver, inte minst utifrån den trendmässigt så svaga produktivitetstillväxten. Försvagade vinstutsikter i näringslivet antas mer och mer komma att innebära nedjusteringar i bemanningen, och att den totala sysselsättningen minskar något 2020. Konjunkturen fortsätter därmed att försvagas och mot slutet av 2020 nås ett läge som kan beskrivas som ”mild lågkonjunktur”.

Vad gäller löneökningarna antas den måttliga stegring som kunnat skönjas under de senaste två åren fortgå avtalsåret 2020, men löneökningarna är historiskt sett

låga om de senaste årens starka arbetsmarknads-konjunktur beaktas. På längre sikt antas trendmässiga löneökningar som är högre än vad som har gällt sedan finanskrisen. Antagandet hänger samman med att en viss återhämtning i produktivitetstillväxten i det svenska näringslivet beräknas ske framöver.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges; 2022 och 2023 utgör kalkylår

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
BNP*	2,3	1,1	0,8	1,7	2,1	1,7
Sysselsättning, timmar*	1,8	0,0	-0,4	0,2	0,7	0,4
Relativ arbetslöshet, procent	6,3	6,8	7,3	7,4	7,1	6,9
Timlön, Nationalräkenskaperna	2,8	3,7	3,0	3,0	3,2	3,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,5	2,7	3,0	3,0	3,2	3,4
Inflation, KPIF	2,1	1,7	1,8	1,8	1,9	2,0
Inflation, KPI	2,0	1,8	1,8	1,9	2,1	2,4

*Kalenderkorrigerad.

Det stundar magra år för skatteunderlaget

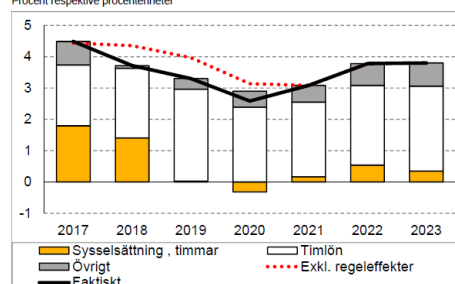
Den 18 november publicerade Skatteverket slutligt utfall för kommunalt beskattningsbar förvärvsinkomst (2018 års skatteunderlag). Det visar en ökning med 3,72 % jämfört med år 2017.

Trots att konjunkturuppgången medförde lika stor ökning av lönesumman 2018 som året innan skedde en tydlig inbromsning av skatteunderlagstillväxten (diagram 1). Det beror till viss del på att inkomstanknutna pensioner inte höjdes lika mycket som 2017. Men huvuddelen förklaras av en regeländring: grundavdragen för personer som fyllt 65 år höjdes. Detta kompenseras regioner och kommuner för genom en höjning av de generella statsbidragen (anslaget Kommunalekonomisk utjämning i statens budget).

Skatteunderlagets underliggande ökningstakt, rensat för grundavdragshöjningen, var 2018 i princip lika stor som 2017. För 2019 väntas SKR inte någon ökning av arbetade timmar, vilket ger en kraftigt återhållande effekt på skatteunderlaget. Sammantaget betyder detta att skatteunderlagets ökningstakt avtar ytterligare oavsett om man ser till faktisk eller underliggande utveckling.

Prognosen för 2020 visar fortsatt inbromsning i både den faktiska och underliggande ökningstakten. Orsaken är främst en minskning av antalet arbetade timmar. Därutöver hålls skatteunderlaget även detta år tillbaka av att personer som fyllt 65 år får ytterligare en höjning av grundavdragen (regioner och kommuner får ytterligare en kompensation via höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning).

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter
Procent respektive procentenheter

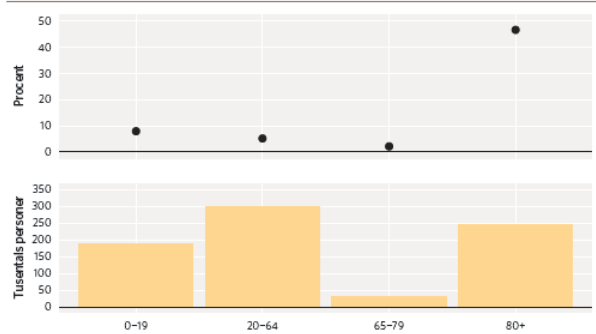

Källa: Skatteverket, SKR.

Demografin ställer höga krav på kommunsektorns finanser

I likhet med SKR har andra aktörer konstaterat att befolkningsförändringar ställer höga krav på kommunernas och regionernas finansiering kommande år. Under junimånad presenterade Finansdepartementet en analys som visade att med oförändrat välfärdsåtagande skulle gapet mellan intäkter och kostnader öka till 90 miljarder kronor år 2026. Skälet är att kostnaderna per invånare för barn, unga och äldre är så pass mycket högre än för befolkningen i arbetsför ålder och att det är just de äldre och unga som ökar snabbt under den kommande tioårsperioden. Dessutom kommer största delen av intäkterna från skatt på arbete, och den arbetsföra delen av befolkningen ökar väsentligt långsammare.

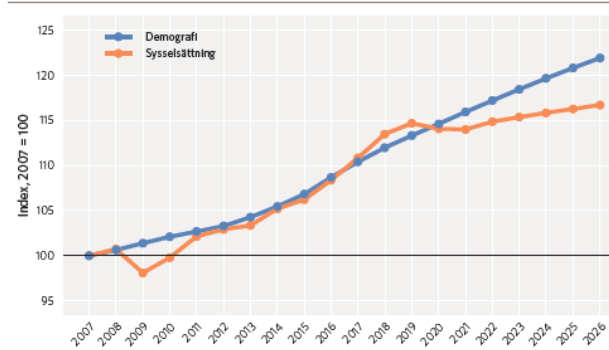
Diagram 1 • Förändring av antal invånare i olika åldersgrupper mellan 2018 och 2028
Antal invånare

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Normalt sett sker en tillfällig nedgång av sysselsättningen i samband med ekonomiska kriser, vilket påverkar skatteintäkterna till kommuner och regioner negativt under några år. Sedan finanskrisen 2008–2009 har antalet arbetade timmar utvecklats mycket positivt i förhållande till det demografiska trycket. Kommande år ser vi dock att utvecklingen blir den omvända när det demografiska trycket ökar medan sysselsättningen, av både demografiska och konjunkturella orsaker, inte längre kan växa i samma takt som tidigare.

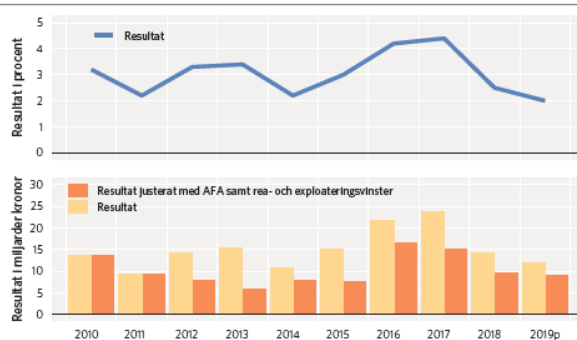
Diagram 2 • Utveckling av sysselsättning (timmar) och demografiskt tryck
Index 2007=100

Källa: Statistiska centralbyrån och Sveriges Kommuner och Landsting.

Kommunernas ekonomi är ansträngd

Diagram 12 • Kommunernas resultat efter finansiella poster
Miljarder kronor respektive procent av skatter och bidrag

Kommunerna redovisade ett resultat på 14 miljarder kronor 2018. Resultatet motsvarar 2,5 % av skatteintäkter och generella statsbidrag 24. I dessa siffror ingår ovanligt stora rea- och exploateringsvinster på 8,6 miljarder. Justerat för dessa poster uppgår resultatet till 1,0 % av skatter och generella statsbidrag, vilket är för lågt för sektorn som helhet för att uppnå god ekonomisk hushållning. De ekonomiska förutsättningarna varierar mellan olika kommuner och det är upp till varje kommun att bestämma sina mål för god ekonomisk hushållning.

Kommunerna går nu in i ett allt svårare ekonomiskt läge och arbetar med effektiviserings- och besparingsplaner för att få ihop budget och plan för perioden 2020–2022. Redan 2019 var ett tufft år för många kommuner, och ett nittio-tal kommuner beräknas redovisa underskott. Dessutom menar 79 % av de tillfrågade ekonomicheferna i SKR:s enkät att ekonomin kommer att vara ännu kärvare under 2020. Utmaningarna är störst inom individ- och familjeomsorg, hemtjänst, ekonomiskt bistånd och särskilt boende. SKR antar att skattesatsen i kommunerna höjs med 5 öre nästa år och enligt enkätsvaren räknar ett drygt tjugotal kommuner med att de måste höja skatten 2020.

Statliga neddragningar ökar trycket på kommunerna

Förutom trycket från demografin, framförallt det växande antalet äldre och yngre, måste kommunerna hantera konsekvenserna av att staten drar ned på sina resurser på ett sätt som övervältrar ansvaret till kommunerna.

Statens neddragning av Arbetsförmedlingen innan det utarbetats något annat alternativ, gör att kommunerna får ta ett allt större ansvar för arbetsmarknadsfrågor. Dels drar Arbetsförmedlingen ned antalet kontor dels minskas ersättningen till de arbetsmarknadspolitiska programmen kraftigt.

Ytterligare en fråga som försämrar kommunernas ekonomi är Försäkringskassans striktare tolkningar av personlig assistans och den låga uppräknings av ersättningen för den statliga personliga assistansen, som bland annat kommunerna utför. Detta har gjort att många kommuner får ta över ett allt större kostnadsansvar för personer med olika funktionsnedsättningar.

Verksamheter måste effektiviseras

Kommuner och regioner måste arbeta med effektiviseringar som ger snabb effekt och samtidigt arbeta mer långsiktigt. Det betyder exempelvis förebyggande arbete samt omställning till metoder som ny teknik och digitalisering möjliggör. I stort sett alla kommuner och regioner arbetar med effektiviseringar och besparingar på olika sätt. En vanlig metod är att inte kompensera fullt ut för pris- och löneökningar och därmed låta verksamheterna successivt effektivisera. Andra sätt är samverkan mellan kommuner, anställnings- och inköpsstopp, nedläggning av verksamheter och verksamhetsförändringar där man använder digitaliseringens fulla potential.

Riktade statsbidrag försvårar effektivisering

De riktade statsbidragen försvårar på olika sätt effektiviseringar. Dels är de ofta riktade mot verksamheter som kommunerna och regionerna ändå prioriterar dels gör de att förväntningarna på verksamheten ökar när man från statens sida lovar kortare köer inom sjukvården eller högre personaltäthet i förskolan. Dessutom krävs ofta att medlen nyttjas i verksamheterna på sätt som ökar kostnaderna och minskar krismedvetandet.

Det finns potential att effektivisera

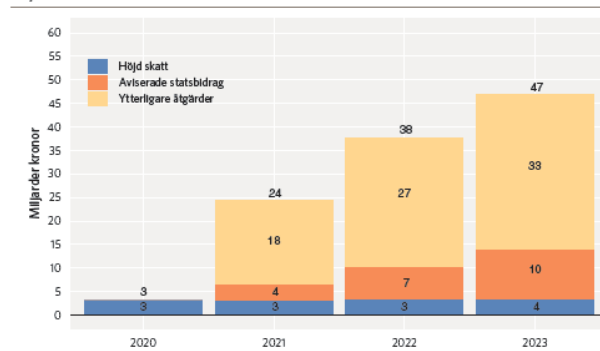
Det faktum att antalet anställda i kommuner och regioner ökat med mer än 100 000 sedan 2014 visar att det finns en potential för effektiviseringar. Ett tydligt tecken på att kommuner och regioner haft relativt gott om resurser är den kraftiga ökningen av antalet handläggare inom administration. Ökningen av handläggare kan också vara ett tecken på de ökade krav på dokumentation och uppföljning som statliga myndigheter ålagt kommunsektorn. Men också att det har blivit fler ärenden och utökade grupper som kommunerna ansvarar för. En viktig uppgift kommande år är att arbeta med förenkling och effektivisering av de administrativa uppgifterna.

Kommunsammanslagningar och förstatligande löser inte utmaningarna

Ibland hörs röster om att kommunsammanslagningar eller förstatligande skulle öka effektiviteten och kvaliteten i skolan eller vården. Det glöms ofta bort att det finns en logik med lokal förankring på orten för vissa verksamheter, exempelvis äldreomsorg och skola. Det är också där som kunskapen finns om lokala behov och utmaningar. Att samla olika verksamheter i en kommun är effektivt, då det finns behov av samverkan mellan exempelvis socialtjänst, fritidsverksamhet, förskola, men även med samhällsbyggnadsfrågor, för placering av skollokaler och byggande av infrastruktur och samhälle. Förutom detta är en viktig grundläggande tanke med lokal demokrati och val till kommuner och regioner att man i dessa val ska kunna påverka inriktningen mellan nivån på utbudet av olika verksamheter, deras inriktning och kommunens eller regionens skattesats.

Studierna visar också stora risker för ökade kostnader i samband med huvudmannaskapsförändringar.

Diagram 3 • Gapet ökar mellan kostnader och intäkter
Miljarder kronor

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting.

SKR räknar med en genomsnittlig skattehöjning på 13 öre, varav 5 öre i kommunerna år 2020. De har också antagit att kommuner och regioner fått den ökning av statsbidragen som låg i budgetpropositionen. Trots detta ökar gapet kraftigt kommande år. Förutom intäkter som kommer från förväntade skattehöjningar 2020 och ökningen av de generella statsbidragen till kommunerna måste åtgärder vidtas motsvarande ytterligare 33 miljarder år 2023.

Sammanfattningsvis kan sägas att om kommuner och regioner ska kunna fortsätta att utveckla och leverera en god välfärd även i framtiden, måste staten:

- Minska detaljstyrningen och de riktade statsbidragen.
- Respektera finansieringsprincipen & fullt ut finansiera reformer.
- Stödja kommunsektorn genom långsiktiga planeringsvillkor och finansiering.
- Ta ansvar för kompetensförsörjningen genom att erbjuda de utbildningar som behövs inom välfärden.
- Ansvara för att standarder och infrastruktur byggs ut för att möjliggöra digitalisering.

Kommuner och regioner behöver dessutom:

- Effektivisera verksamheten.
- Förändra arbetssättet med hjälp av till exempel digitalisering och förebyggande hälsoarbete.
- Öka sysselsättningsgraden för anställda och förlänga arbetslivet.

Kommunal utdebitering

Efter år av marginella skattehöjningar för den kommunala verksamheten finns en oro för ökade skatteuttag. Sedan år 2000 är det dock regionerna som höjt skatten med 1,75 kr jämfört med kommunernas 0,15 kr. Den beräknade medelskattesatsen för landets kommuner ser ut att stanna på 20,72 för 2020 (en höjning med 2 öre.)

Topp 3 i höjning 2020

Hammarö	+ 1,50 kr
Danderyd	+ 1,40 kr
Ödeshög	+ 1,00 kr

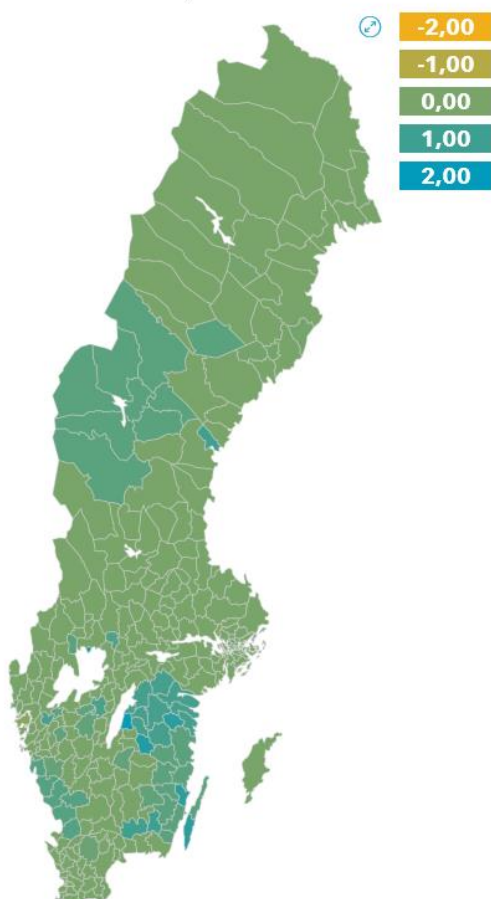
Topp 3 i sänkning 2020

Lidingö	- 0,30 kr
Håbo	- 0,25 kr
Orust	- 0,25 kr

Kommun/Region	Primärkommunal skatt	Landstingskommunal skatt	Total kommunal skatt
Arjeplog	23,50	11,34	34,84
Arvidsjaur	22,80	11,34	34,14
Boden	22,60	11,34	33,94
Gällivare	22,55	11,34	33,89
Haparanda	22,50	11,34	33,84
Jokkmokk	22,95	11,34	34,29
Kalix	22,55	11,34	33,89
Kiruna	23,05	11,34	34,39
Luleå	22,50	11,34	33,84
Pajala	23,50	11,34	34,84
Piteå	22,25	11,34	33,59
Älvsbyn	22,45	11,34	33,79
Överkalix	22,80	11,34	34,14
Övertorneå	21,75	11,34	33,09
Norrbottnens län	22,57	11,34	33,91
Riket	20,72	11,56	32,28

Källa: Statistiska centralbyrån

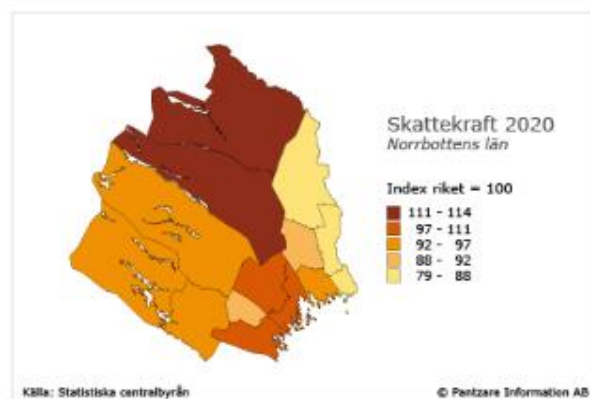
Förändring av kommunalekatt 2019-2020

Källa: Ekonomifakta.se, SCB

För Norrbottens kommuner var den kommunala skattesatsen oförändrad inför såväl 2017, 2018, 2019 som 2020. Övertorneå har fortsatt lägst skattesats av länets kommuner med 21,75 %. Snittet i Norrbotten uppgick till 22,57 %. För Haparandas ligger skattesatsen under medel i Norrbotten och står kvar på 22,50 %. Lägg där till landstingets skattesats om 11,34% vilket medför en total skatt om 33,84% i Haparanda.

Skatteunderlaget utgörs av summan av beskattningsbar förvärvsinkomst för kommunens medborgare medan skattekraften är skatteunderlaget fördelat per invånare. I Haparanda har den genomsnittliga skattekraften ökat med 0,9 % till 174,3 tkr per innevävare (172,7 ifjol), vilket är 79 % av rikets och länets skattekraft.

Kommun/Region	Skattekraft	Index riket=100
Arjeplog	203,9	92
Arvidsjaur	204,8	93
Boden	214,8	97
Gällivare	251,7	114
Haparanda	174,3	79
Jokkmokk	205,7	93
Kalix	207,4	94
Kiruna	246,1	111
Luleå	226,1	102
Pajala	185,2	84
Piteå	216,9	98
Älvsbyn	194,6	88
Överkalix	195,4	88
Övertorneå	184,4	83
Norrbottnens län	219,4	99
Riket	221,1	100

Källa: Statistiska centralbyrån

3.FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelsens uppställning är upprättad i enlighet med lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (11 kapitlet) samt RKR R15 - Förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen syftar att ge en övergripande bild och förståelse över Haparanda Kommun och dess bolags utveckling under det gångna året.

3.1 Översikt över verksamhetens utveckling

Den kommunala koncernen	2019	2018	2017	2016	2015
Verksamhetens intäkter	253 690	268 964	259 803	274 071	228 615
Verksamhetens kostnader	-827 325	-806 909	-795 915	-798 863	-727 738
Avskrivningar	-43 457	-44 421	-43 509	-40 485	-35 872
Verksamhetens nettokostnad	-617 092	-582 366	-579 621	-565 277	-534 995
Skatteintäkter	407 665	397 888	391 370	381 586	370 707
Generella statsbidrag & utjämning	243 459	225 985	230 027	219 457	196 925
Verksamhetens resultat	34 032	41 507	41 776	35 767	32 637
Finansnetto	-2 720	-11 922	-11 311	-12 999	-12 927
Resultat efter finansiella poster	31 312	29 585	30 465	22 768	19 710
Jämförelsestörande poster	-44	13 926	-6 591	-3 332	5 329
Årets resultat	31 268	43 511	23 874	19 436	25 039
Resultat i % av Skatter & Statsbidrag	4,8%	7,0%	3,8%	3,2%	4,4%
Soliditet 1)	47,8%	46,3%	42,8%	40,6%	38,3%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	28,6%	25,1%	19,0%	15,2%	8,8%
Investeringar i mkr (netto) 2)	71,7	57,1	53,8	99,0	40,8
Självfinansieringsgrad 3)	104,0%	122,0%	197,4%	39,5%	200,9%
Långfristig låneskuld	382,7	394,3	404,7	417,7	378,4
Antal anställda (tillsv)	803	792	799	812	781

Kommunen	2019	2018	2017	2016	2015
Folkmängd 1/11	9 678	9 741	9 748	9 878	9 793
Kommunal skattesats	22,50	22,50	22,50	22,50	22,50
Verksamhetens intäkter	197 942	213 683	204 991	217 780	187 497
Verksamhetens kostnader	-789 743	-774 605	-766 237	-762 499	-702 966
Avskrivningar	-30 314	-29 520	-27 868	-28 822	-29 676
Verksamhetens nettokostnad	-622 115	-590 442	-589 114	-573 541	-545 145
Skatteintäkter	407 665	397 888	391 370	381 586	370 707
Generella statsbidrag & utjämning	243 459	225 985	230 027	219 457	196 925
Verksamhetens resultat	29 009	33 431	32 283	27 502	22 487
Finansnetto	1 472	-5 791	-5 780	-7 379	-3 893
Resultat efter finansiella poster	30 481	27 640	26 503	20 123	18 594
Jämförelsestörande poster	-44	13 926	-6 591	-3 332	5 329
Årets resultat	30 437	41 566	19 912	16 791	23 923
Resultat i % av Skatter & Statsbidrag	4,7%	6,7%	3,2%	2,8%	4,2%
Soliditet	49,1%	46,9%	42,7%	41,3%	42,3%
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser	22,7%	17,6%	9,5%	5,8%	3,2%
Investeringar (netto)	44,5	41,8	37,8	94,4	38,8
Självfinansieringsgrad	121,7%	145,3%	211,4%	26,0%	182,2%
Långfristig låneskuld	238,8	252,1	262,1	272,1	232,1
Antal anställda (tillsv)	799	788	795	808	777

- 1) Soliditet definieras som eget kapital dividerat med totalt kapital. Måttet soliditet kan dock vara problematiskt under sådana omständigheter där eget kapital är negativt, då en ökad upplåning kan medföra att soliditetsmålet blir mindre negativt, dvs. ser bättre ut, vilket normalt är missvisande. Under sådana omständigheter kan det finnas anledning att komplettera med måttet skulders andel av totalt kapital.
- 2) Nettoinvesteringar definieras som bruttoinvesteringar med avdrag för de investeringsbelopp som finansierats med offentliga bidrag.
- 3) Självfinansieringsgrad definieras som Kassaflöde från den löpande verksamheten dividerat med nettoinvesteringar.

3.2 Den kommunala koncernen

I den kommunala koncernen ingår **Stiftelsen HaparandaBostäder** (100%), **Haparanda Värmeverk** (100%) samt **Bottenvikens reningsverk** (35%).

Stiftelsen HaparandaBostäder är ett allmännyttigt bostadsföretag vars syfte att inom Haparanda Kommun förärva, äga och förvalta fastigheter, tomträtter samt stå för bostadsförsörjning. Stiftelsen är bildad 1988. VD för bolaget är Karl-Axel Kyösti.

Haparanda Värmeverk är fr.om 2016 helägt av Haparanda Kommun. Tidigare fanns en relation och 50/50 ägande med Vattenfall sedan 1984. Bolaget bedriver fjärrvärmeverksamhet inom Haparanda Kommun. Bolaget har ett nära samarbete med Tornio Energi OY och de två städerna har ett sammankopplat fjärrvärmenät och bolaget förvärvar större delar av sitt energibehov från Tornio. VD för bolaget är Pär Gabrielsson.

Bottenvikens reningsverk är ett samägt bolag tillsammans med Tornio Stad där Haparanda har en ägarandel på 35%. Bolagets syfte är att svara för avloppsledningen inom de två tvillingstäderna. Bolaget

har funnits sedan 1996. VD för bolaget är Allan Fjellvind.

Orsaken till beslut om ovanstående struktur är vad dåvarande beslutsfattare såg vid beslutstillfället som effektivt och ekonomiskt försvarbar.

Haparanda Kommun har även mindre ägarandelar i Norrbottens energikontor (3,57%), IT Norrbotten (2,50%), Kommuninvest (0,20%), Lappihalli OY (0,50%), IUC Norrbotten (2,44%), Bothnian Arc (1,45%) samt Norrbottniabanan.

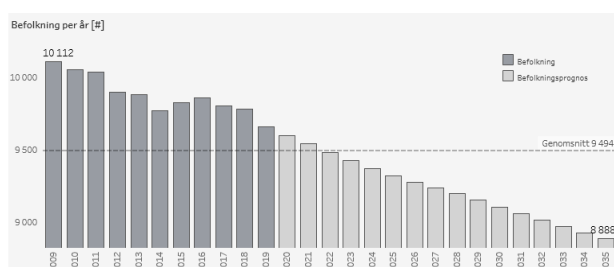
Vad gäller den kommunala organisationen har fullmäktige minskat antalet ledamöter inför 2019 till 31 med fyra platser. Under Socialnämndens verksamhet finns privata utförare. Inom äldreomsorgen har Vardaga bedrivit en driftentreprenad på 36 särskilda boende platser. Under februarimånad har detta dock övergått till kommunal regi. Inom hemtjänsten verksamhet återfinns LOV-entreprenörer (där Tornedalssamariten är den största) för att öka valfriheten för brukaren. Det har tillkommit en utövare med specialkunskap inom socialpsykiatri (Kaksin). Dessa svarar för totalt 2,5% av nämndens kostnader

3.3 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Kapitlet innehåller upplysningar om förhållanden som är viktiga för bedömningen av koncernens och kommunens resultat samt ekonomiska ställning. Dessa är indelade i omvärlds-, verksamhets- och finansiella risker. Hanteringen av dessa risker är slutligen sammanfattad i en tabell.

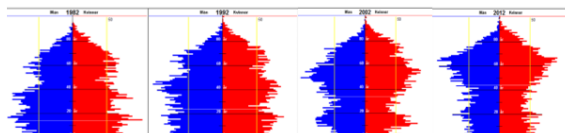
Omvärldrisk

Förändringar i **befolkning** och i den **demografiska** sammansättningen medför ett förändrat volym- och kostnadsmässigt tryck i flera av de kommunala verksamheterna och framtidens välfärd. Det påverkar också skatteintäkterna och utjämnung. För Haparandas del har det varit en befolkningsminskning under ett längre tidsperspektiv.

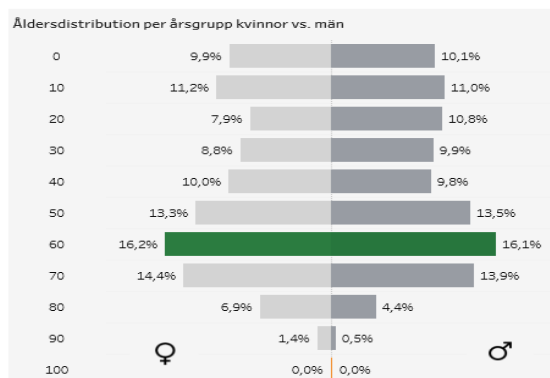

Källa: SCB Prognos Haparanda befolkningsutv till år 2035

2009 uppgick befolkningen till 10 112 personer och 2019 till 9 664. En befolkningsminskning med 448 under en 10 års period. En befolkningsprognos från SCB fram till 2035 visar på en minskning på drygt 50 personer årligen, vilket skulle ge en befolkningsmängd på 8 888 personer år 2035 om trenden håller i sig.

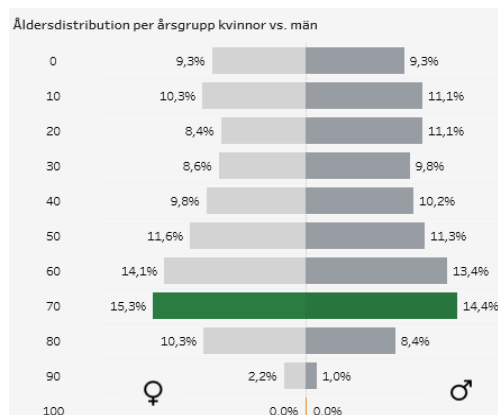

Framförallt är det den demografiska strukturen på befolkningen som har förändrats i kommunen. Befolkningen i Haparanda har blivit betydligt äldre & och pyramidens struktur har förändrats rätt så radikalt. Detta syns tydligt när man jämför SCB:s befolkningspyramider från vänster till höger (bild ovan) för 1982, 1992, 2002 och 2012. Nedan är en bild över kön och åldersfördelning för 2019 i Haparanda.

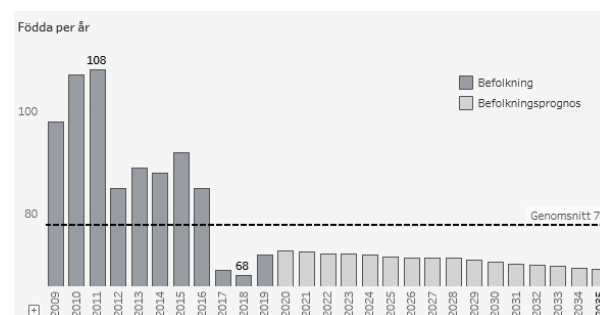
Källa: SCB - Haparanda demografi år 2019

För 2035 är samma prognos en utmaning för Haparanda att hantera om den blir verklighet, då gruppen 60-åldre ökar och framför allt 70+ blir markant fler. Samtidigt minskar personer i arbetsför ålder (20-64 år).

Källa: SCB Prognos Haparanda demografi år 2035

Födelsenettet har under den senaste 10-årsperioden legat på ett underskott med 40-50 personer. Framförallt är det födelsetalen som minskar. Under 2019 föddes 72 barn vilket kan jämföras med "100 kullarna" vid i decenniets början. Detta påverkar planeringen av den kommunala välfärden i framtiden. Exempelvis är skolstrukturen är anpassad för ca 150 barn per årskull.

Källa: SCB Prognos Haparanda födelsetal till 2035

Arbetslöshetsciffrorna är fortsatt höga för Haparandas del även om siffrorna gått i positiv riktning under 2019. Mycket beroende på att efterfrågan på arbetskraft ökat under 2019 enligt Arbetsförmedlingen.

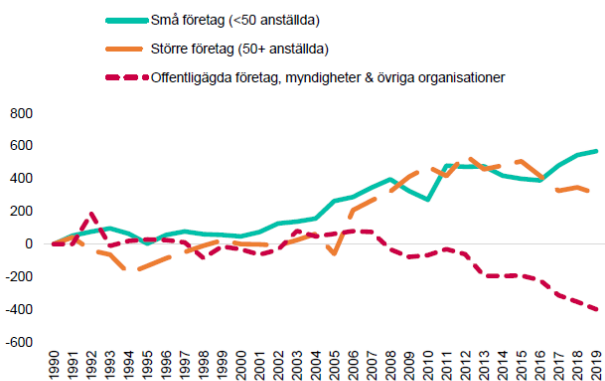
		dec-17	dec-18	dec-19
Öppet arbetslösa	Haparanda	6,9%	6,7%	4,8%
	Norrbottnen	3,5%	3,3%	3,2%
	Riket	4,1%	3,8%	4,0%
Öppet arbetslösa 18-24 år	Haparanda	6,3%	6,6%	4,7%
	Norrbottnen	4,1%	3,5%	4,1%
	Riket	4,6%	3,8%	4,6%
Öppet arbetslösa och i program 18-24 år	Haparanda	20,2%	18,2%	15,0%
	Norrbottnen	10,8%	9,5%	9,2%
	Riket	10,1%	8,7%	9,2%

Öppet arbetslösa har sjunkit till 4,8% men är fortfarande på en högre nivå jämfört med länet (3,2%) och riket (4,0%). För ungdomarna har situationen förbättrats där 4,7% är öppet jämfört med fjolårets 6,6%. Nivån börjar närma sig riket men är högre än länet. Lokalt har efterfrågan på arbetskraft ökat under 2019 enligt Arbetsförmedlingen. Vad gäller ungdomar som är öppet arbetslösa och i program har dessa också sjunkit och uppgår till 15,0% men är på en hög nivå jämfört med

riket (9,2%) och länet (9,2%). Arbetsmarknadsenheten inom kommunen, som startade upp sin verksamhet ifjol, har fortsatt utmaningar framför sig att öka sysselsättningen. Arbetslösheten har stor påverkan på försörjningsstödet i kommunen, som fortsatt är på en hög nivå under 2019, både historiskt och i jämförelse med andra kommuner.

Gällande näringslivets sammansättning tillhör över 700 arbetsställen privata företag. Nio av tio är så kallade mikroföretag och har färre än tio anställda, och nästan alla har färre än 50 anställda. Sett över en tidsperiod ökar antalet arbetstillfällen i små och större företag men minskar i den offentliga delen.

Figur 2 - Utveckling antal jobb i Haparanda kommun 1990-2019

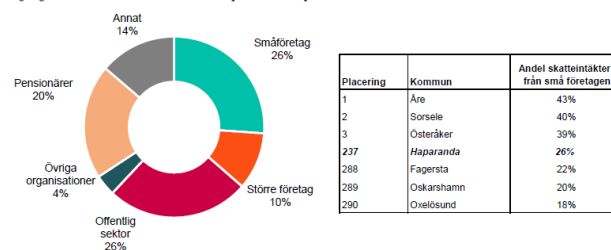

Utveckling antal jobb 1990-2019

Små företag (<50 anställda)	568
Större företag (50+ anställda)	309
Offentligägda företag, myndigheter & övriga organisationer	-398

Totalt finns 1529 jobb i de små företagen i kommunen. Det är 40 % av samtliga jobb och 70 % av den privata sektorn. Således står småföretagen (siffror från Företagarna) för den största andelen av de kommunala skatteintäkterna, som beräknas till 26 % eller 99 mkr per år.

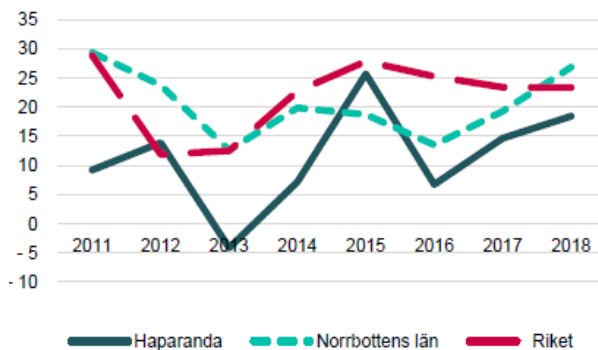
Figur 5 - Andel av kommunala skatteintäkter per sektor i Haparanda kommun

Medelåldern på företagarna i kommunen är 53,1 år jämfört med länets 51,7 år och rikets 51,8 år. Andelen kvinnliga företagare uppgår till 18% vilket ska jämföras med länets 16% och rikets 18%.

Jämfört med riket är branschen "handel" relativt stor i Haparanda. Däremot är relativt få människor verksamma inom tillverkning & utvinning. Branschstrukturen är mest likt den i Uddevalla, Nyköping och Halmstad.

Figur 29 - Omsättningstillväxt 2010-2018 (Källa: Företagarna)

Under hösten 2019 har Företagarna genomfört en undersökning som mäter omsättningstillväxten mätt som netttotal i omkring 235 000 småföretag under perioden 2010–2018. Generellt sett har tillväxten i omsättningen utvecklats väl i de svenskasmåföretagen sedan finanskrisen. Tillväxten sker främst i och nära storstäderna. Det är uppenbart att företag i landsbygdskommuner upplever lägre tillväxt. Bemanningsbranschen växer kraftigt. En delförklaring till detta är den kompetensbrist som företag i hela landet upplever som ett av de främsta hindren för tillväxt. Även data & IT går bra, vilket inte är konstigt i en era som präglas av kraftigt utökad digitalisering. Detaljhandel upplever tuffa tider, vilket också delvis kan förklaras av digitalisering och ökad e-handel, samt den svaga kronan.

På riksnivå har beslut om **ny kostnadsutjämning** fattats under 2019 som medför att Haparanda Kommun får ca 20 mkr per år i ytterligare kompensation med nuvarande struktur, vilket förbättrar förutsättningarna att ta sig an framtidens utmaningar i välfärden.

Gällande **bostadsmarknaden** i kommunen finns en viss oro finns hos Stiftelsen Haparandabostäder för fortsatt utflyttning och lägre uthyrningsgrad. Under ett par år har tillströmningen av nyanlända medfört mindre hyresvakanser men i och med att tillströmningen det senaste året i stort sett upphört samt en viss avflyttning skett finns en fortsatt oro för större hyresvakanser i framtiden.

De ökade **miljökraven** gör sig även påmind speciellt för kommunens bolag. För verksamheten inom BRAB (Bottenvikens Reningsverk) finns risk för ökade kostnader i och med skärpta myndighetskrav. Redan under 2019 1 juli sänks utsläppsvärdet för fosfor från 0,7 mg/l till 0,5 mg/l, vilket kommer medföra ökade kostnader för reningsprocessen.

För Haparanda Värmeverks verksamhet är utsläppsrätter (CO2) är ett område som påverkar värmebolagets ekonomi. Torv, vilket är verkets nuvarande huvudbränsle, genererar höga nivåer CO2 ekvivalenter som är en parameter som representanterna från EU-länderna arbetar för att kraftigt minska. På sikt kommer det finns en, med hög sannolikhet, risk för ökade miljökrav speciellt avseende torv som kommer kräva en stor omställning för verksamheten i form av förändrad

bränsleanskaffning, modernisering och effektivisering av anläggning, tillgång till bränslelager etcetera

Verksamhetsrisk

Kompetensförsörjning är en nyckelfråga för kommunen och dess verksamhet. Rekryterings svårigheter samtidigt som det finns stora pensionsavgångar för befintlig personal de kommande åren är en utmaning. Lärare, omvårdnadspersonal samt specialisttjänster är områden som påverkas. Detta kommer ställa krav på omställning, rationaliseringar och nyttjande av tekniska lösningar (välfärdsteknik). En strategi för kompetensförsörjning 2020-2025 fastställs av KS under januari 2020, samtidigt som riktlinjer för utformning av arbetsschema inom schemalagd verksamhet ska antas.

Gällande kommunstyrelsens verksamhet är den dolda underhållsskulden en utmaning att hantera. ”Brandkärs” uttryckningar för främst underhåll av fastigheter, VA, gator och vägar är en kostsam väg gentemot planerat underhåll. Underhållsplaner och kartläggning av investeringsbehov på kort och lång sikt är en uppgift den tekniska enheten arbetar med för att minska risken och arbeta förebyggande.

Inom Barn och ungdomsnämnden verksamhet finns en rekryteringsproblematik med behörig personal samtidigt som elevunderlagen minskar. Resultaten i skolan är en utmaning och när resurser ska omfördelas pga. demografiförändringen vilket kan medföra utmaningar för att stärka kvalitén i skolan. Enkäter och elevhälsoundersökningar visar även på lågt föräldraengagemang, tidig alkoholdebut, mer sällan i fysiska aktiviteter samtidigt man upplever mer stress än genomsnittet.

För Socialnämndens verksamhet inom Äldreomsorgen (särskilt boende) finns verksamhetsrisker kopplat till lokalernas utformning. Privata utförare kommer inte att beviljas tillstånd att bedriva driftentreprenad, då lokalerna inte är ändamålsenliga enligt Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO). Lokalerna begränsar bemanningseffektivitet och medför en dyrare verksamhet. Vårdbehovet kommer samtidigt att öka inom äldreomsorgen vilket medför en kvalitetsrisk, då det finns begränsat med äldreboende samt utbildad omvårdnadspersonal. Vid platsbrist kan kostnader för medicinskt färdigbehandlade öka.

Inom livsmedel, bygg och miljöstörande verksamhet har kraven ökat och fler oegentligheter upptäckts. Det ställer också krav på ökad tillsyn för kommunens verksamhet. Här krävs oftast specialkompetens som är svår rekryterad.

Hållbarhet

Kommunfullmäktige i Haparanda har ett övergripande miljömål i sin ”Vision 2020” om att skapa en hållbar, långsiktig och klimatsmart kommun. Utöver Vision 2020 har kommunfullmäktige antagit 7 lokala miljömål. Frisk luft, begränsad klimatpåverkan, hav i balans samt levande kust och skärgård, god bebyggd miljö, ett rikt

odlingslandskap, levande sjöar och vattendrag, samt det sjunde lokala målet som är en giftfri miljö.

Utöver miljömässig hållbarhet så innefattar visionen social och ekonomisk hållbarhet. Social hållbarhet handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där det goda livet uppfylls för alla. Ekonomisk hållbarhet handlar om att långsiktigt skapa så stor nytta som möjligt för kommuninvånarna med tillgängliga resurser.

Utifrån fullmäktiges inriktningar ska varje nämnd besluta om mål som harmoniserar med fullmäktiges övergripande mål. Nämndernas mål sätts för respektive år och de ligger till grund för verksamheternas planering och mynnar ut i åtaganden ända ned på medarbetarnivå.

Om inte arbetet med miljö och hållbarhet uppfylls riskeras ytterst invånarnas livsmiljö och hälsa. Ett socialt hållbart samhälle och ekonomisk hållbarhet en förutsättning för att uppfylla likställighetsprincipen samt god ekonomisk hushållning.

Finansiell risk

Kommunen och den kommunala koncernen är exponerad för ränterisk, finansieringsrisk, kredit- och likviditetsrisk samt marknadsvärdesrisk i sina finansiella placeringar. Hanteringen av dessa regleras av finanspolicyn som uppdaterats i juni månad 2018 av kommunfullmäktige.

Ränterisk 2019

	Koncern	Kommun	Finanspolicy
Låneskuld	378,5mkr	238,9mkr	-10 mkr/år
Derivat (nominellt)	255,0mkr	165,0mkr	
Räntebindning	1,28 år	1,32 år	Bör vara 2 till 5 år
Räntebindning under 1 år	58,25 %	62,32 %	Max 40 %
Snittränta	2,57 %	2,58 %	

För 2019 (2018) uppgick den kommunala koncernens låneskuld till 378,5 mkr (391,7mkr). Skulden har minskat då kommunen genomfört planerliga amorteringar. Snitträntan är fortfarande på en hög nivå för den kommunala koncernen 2,57 % (2,75%). Kommunkoncernen och kommunen har säkrat delar av sin låneportfölj med räntederivat.

Finansieringsrisk 2019

	Koncern	Kommun	Finanspolicy
Antal motparter	1	1	Bör 2st
Förfall inom närmsta 12 mån	51,89%	41,9%	Bör 1/3 (33%) av lånestock
Tid till förfall (beaktat derivat)	3,85 år	3,85 år	2–5 år
Likviditet	86,4 mkr	51,0 mkr	31,2 mkr

Upplåningen inom den kommunala koncernen består av utstående lån (rörliga) tillsammans med räntederivat. Derivat (ränteswappar) har använts för att säkra ränterisk och anpassa den genomsnittliga räntebindningstiden i låneportföljen. Kommunkoncernen (både kommunen och Stiftelsen Haparandabostäder) är dock uppbunden med merparten långvariga derivatkontrakt (255 mkr) som tecknats år 2010–2013 med Nordea, vilket medför förfall först år 2020–2023. Kapitalbindningen har därigenom skett med korta förfall. Under 2020 kommer derivat till 97 mkr att förfalla inom kommunkoncernen vilket möjliggör en ny strategi med fasträntelån och lägre räntekostnader. Det innebär att räntebindningstiderna (1,28 år) kommer bli längre successivt under 2020.

Enligt finanspolicyn bör inte mer än 33 % av låneskulden förfalla inom en och samma 12-månadersperiod. För koncernens del uppgick detta till 51,33% vid årsskiftet. Görs denna beräkning sista mars 2020 vid planerat förfall, uppgår planerad kapitalbindningen till ca 33 %.

Kommunens räntebärande låneskuld uppgick till 238,9 (252,1) mkr vid årets utgång, då en amortering på 13,2

mkr genomförts. Samtliga lån inom koncernen finns samlade hos Kommuninvest.

Enligt finanspolicyn ska likvida medel för kommunen uppgå till minst 5 % av skatter och statsbidrag, vilket motsvarar 31,2 mkr för kommunen. Likviditeten uppgick till 51,0 mkr vid årsskiftet.

Kredit, likviditets-, marknadsvärdesrisk i finansiella placeringar 2019

	Koncern	Kommun	Finanspolicy
Långsiktig förvaltning marknadsvärde (pension)	64,6 mkr	64,6mkr	I syftet att möta pensionsskuld, som uppgår till 221,1mkr för 2019

			Min – Max
Portfölj			
Aktierelaterade instrument	31,3%	31,3%	20% - 60 %
Ränterelaterade instrument	45,7%	45,7%	20 % - 80 %
Alternativa placeringar	9,0%	9,0%	0 – 40 %
Likvida medel	14,0%	14,0%	0 – 60 %

Enligt finanspolicyn får finansiella placeringar göras såväl i räntebärande värdepapper som i aktier, alternativa placeringar samt likvida medel. Andelen (vid årets utgång) av instrumentens värden styrs av min och max som redovisas ovan.

Pensionsförpliktelser

I enlighet med RKR R15 ska förvaltningsberättelsen innehålla upplysningar om totala pensionsförpliktelserna för kommunkoncernen.

I syfte att möta kommunens kommande pensionsutbetalningar har Haparanda kommun avsatt medel i en placeringsportfölj.

Marknadsvärdet för placeringarna för den egna förvaltade pensionsportföljen uppgick till 64,6 mkr för 2019 (57,5 mkr för 2018) vid årsskiftet. Den sammanlagda värdeökningen om drygt 7,0 mkr har reavinster på 3,4 mkr realiserats under året, varav resterande 3,6 mkr beror på värdeökning på portföljen. Sammantaget finns en orealiserad vinst på 2,4 mkr.

Återlån (den samlade pensionsförpliktelsen reducerat med marknadsvärdet på förvaltade pensionsmedel samt försäkring) har successivt minskat och uppgår till 167,6 mkr vid årsskiftet (192,1 mkr för 2018).

Kommunens pensionssskuld, gällande avsättningar i balansräkningen uppgår till 20,5 mkr (21,8 mkr ifjol). Detta avser kvarvarande pensioner år 1998 och 1999, samt pension för förtroendevalda.

Värderingen av samt upplysningar om kommunens pensionsförplikter följer rekommendation R10 från Rådet för kommunal redovisning, där pensionssskuldberäkningen och värdering av förmånsbestämda pensionsförpliktelser görs i enlighet med gällande RIPS. Upplysningar om förpliktelsen finns upptaget i not.

Pensionssskulden redovisas sedan 1998 enligt den lagstadgade blandmodellen där pensioner intjänade före 1998 inte skuldförs utan redovisas som ansvarsförbindelse. Skulden för pensioner som redovisas i ansvarsförbinden uppgår till 222,1 mkr för 2019 (235,5 mkr 2018). Den sammanvägda konsolideringsgraden uppgår till 38,7% (32,2% för 2018).

Upplysning över pensionsförpliktelser (Tkr)	2019	2018	
<u>Pensionsförpliktelse</u>			
1. Total pensionsförpliktelse	242 641	257 301	
a. Avsättning inkl. särskild löneskatt	20 545	21 769	
b. Ansvarsförbindelse inkl. särskild löneskatt	222 096	235 532	
2. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring	30 662	26 172	
3. Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0	0	
4. Summa pensionsförpliktelse (inkl. försäkring & stiftelse)	273 303	283 473	
<u>Förvaltade pensionsmedel - Marknadsvärde</u>			
5. Totalt försäkringskapital	41 111	33 806	
a. varav överskottsmedel	894	1 130	
6. Totalt kapital, pensionsstiftelse	0	0	
7. Finansiella placeringar (egna förvaltade pensionsmedel)	64 630	57 591	
8. Summa förvaltade pensionsmedel	105 741	91 397	
<u>Finansiering</u>			
9. Återlånade medel	167 561	192 076	
10. Konsolideringsgrad	38,7%	32,2%	
<u>Upplysning av egen förvaltade pensionsmedel</u>			
Marknadsvärde	64 630	57 591	
Varav aktierelaterade instrument	31,3%	31,8%	20%-60%
Varav ränterelaterade instrument	45,7%	37,9%	20%-80%
Varav alternativa placeringar	9,0%	18,9%	0%-40%
Varav likvida medel	14,0%	11,4%	0%-60%
<u>Finanspolicy</u>			

Sammanfattning viktiga förhållanden för resultat & ställning

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
Omvärldsrisk			
Befolkning	Risk för befolkningsminskning med 150 individer kommande tre år medför minskade intäkter från skatter och statsbidrag.	Kommunala koncernen	<ul style="list-style-type: none"> - Översyn av servicenivåer - Översyn av lokalbehov - Samordning inom koncernen - Interkommunal samverkan - Digitalisering
Demografisk befolkningsförändring	Låg födelsetal och fler andel äldre i befolkningsstrukturen	Kommunen HaparandaBostäder	<ul style="list-style-type: none"> - Omprioritering av resurser - Lokalbehovsutredning - Förändring lokalstruktur
Ökad arbetslöshet	Risk för ökad arbetslöshet kan medföra minskade skatteintäkter samt utökade kostnader för försörjningsstöd.	Kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Införande av arbetsmarknadsenhet 2018 - Konsultstöd för företagsetableringar och nyföretagande - Tillväxtprojekt ökad företagsamhet samt jämlikhet
Förändrad lagstiftning	Ökade myndighetskrav	Kommunala koncernen	<ul style="list-style-type: none"> - Ökad kostnad avloppsrening - Anpassning lokaler särskilt boende - Fjärrvärme ökade kostnader (utsläpp)
Verksamhetsrisk			
Personal	Upprätthålla planerad bemanning med utbildad personal. Negativa effekter på personal och kvalitet vid vakanser. Högre sjukfrånvaro	Kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Vikariepool - Konsultstöd - Friskvårdsinsatser - Bemanningsutbildning - Riktlinjer utformning av arbetsschema - Välfärdsteknik - Antagen strategi för kompetensförsörjning 2020-2025
Ej ändamålsenliga lokaler	Begränsad effektivitet Sämre upplevd kvalitet för den boende	Socialnämnden	<ul style="list-style-type: none"> - Planering av nytt äldreboende 80 platser
Ökat underhållsbehov	Ökade oväntade reparationer och underhåll på fastighet, VA, gator & väg	Kommunstyrelsen HaparandaBostäder	<ul style="list-style-type: none"> - Nya underhållsplaner - Utökad tjänstetillsättning
Oegentligheter & fel	Ökad kontroll av livsmedel, bygg och miljöstörande verksamhet	Samhällsbyggnadsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> - Ökad tillsyn - Intern kontrollplan
Elevhälsa	Dåligt mående samt sämre resultat i skolan	Barn- och ungdomsnämnden	<ul style="list-style-type: none"> - Kompetensutveckling Personal - Satsningen inom Norrbottens bästa skola - Satsning på föreningsliv - Satsning på hälsofrämjande skolutveckling
Hållbarhet	Ett icke ändamålsenligt arbete med miljö och hållbarhet riskerar ytterst invånarnas livsmiljö och hälsa. Vidare är ett socialt hållbart samhälle och ekonomisk hållbarhet en förutsättning för att uppfylla likställighetsprincipen samt god ekonomisk hushållning.	Kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Förbättrad kommunikation och information till medborgare - Utveckla samarbete med andra kommuner/aktörer - God miljö för barn (giftfri förskola) - Ekologiska livsmedel - Återbruk (Folkverkstad, återbruk i skolan) - God byggnadsvård och säkrare trafikmiljö - Hållbar upphandling (inköpspolicy) - Arbete med en ny hållbarhetsstrategi (2020)

Identifierad risk	Beskrivning	Organisatorisk enhet	Hantering av risk
<i>Finansiell risk</i>			
Ränterisk	Hög skuldsättning medför betydande kostnader vid ökad räntenivå	Kommunala koncernen	<ul style="list-style-type: none"> - Policy för räntebindning - Investeringsprövning - kassaflöde - Räntederivat - Mål på självfinansierade investeringar
Finansieringsrisk	Fel förfallostruktur på låneportfölj medför refinansieringsproblem	Kommunala koncernen	<ul style="list-style-type: none"> - Uppföljning kapitalbindningstid - Krav på likvida medel - Tillgång till outnyttjad limit
Marknadsrisk i finansiella placeringar	Värdenedgång påverkar kommunens långsiktiga handlingsutrymme	Kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Aktuell finanspolicy - Begränsning av riskfyllda placeringar - Amorteringskrav vid reavinster
Valutarisk	Ökad kostnad vid försvagad krona gentemot Euro	Kommunala koncernen	<ul style="list-style-type: none"> - Fakturering i SEK (valutarisk på motpart) till utländska samarbetspartners - Möjlighet till valutakurssäkring (Haparanda Värmeverk) - Egen produktion (Haparanda Värmeverk)
Likviditetsrisk	Hög pensionsförpliktelse (ansvarsförbindelsen). Höga utbetalningar medför likviditetspåverkan.	Kommunen	<ul style="list-style-type: none"> - Finansiella placeringar för att möta toppar av pensionsskuldens utbetalningar - Finanspolicy för placering - Försäkring för delar av pensionsskuld

3.4 Händelser av väsentlig betydelse

Det händer väldigt mycket i kommunen. Här har några av de större och viktigare händelserna från 2019.

En ny skolstruktur

I dagsläget har kommunen har sju kommunala grundskolor med cirka 1 100 elever samt en friskola. Den nya skolstrukturen som Kommunfullmäktige fastställt under 2019 innebär att Haparanda i framtiden kommer att ha en högstadieskola, två F-6 skolor i centralorten och tre F-6 skolor i byarna. Syfte med den nya skolstrukturen är att skapa förutsättningar för en pedagogiskt effektiv och mer likvärdig skola. Förändringen kommer att vara genomförd senast den till och med augusti 2020.

Taxa för förskola och fritidshem

Från och med hösten 2019 ska den som vill placera sitt barn i förskola eller fritidshem i Haparanda att betala en månadsavgift. Dessa verksamheter har tidigare varit avgiftsfria. Ju mer hushållet tjänar desto högre kan avgiften bli, men bara upp till en viss inkomst. På den sammanlagda månadsinkomsten kommer ett schablonavdrag på 10 000 kr att göras innan avgiften beräknas.

The New Silk Road

Sidenvägen var på medeltiden ett nätverk av handelsvägar mellan Europa och Kina. Nu öppnas den nya sidenvägen. I november 2017 gick det första godståget från Finland till Kina. Haparanda, Narvik, Torneå och Kouvola har sedan 1 juni 2018 ett samarbetsavtal som underlättar gränsöverskridande utvecklingsarbete kring järnvägstransporter. Arbetet intensifierades under 2019. På längre sikt ska samarbetet bland annat leda till nya, större terminaler och fler spår för ökad kapacitet på järnväg mellan Norge, Sverige, Finland och Asien. När det gäller den gränsöverskridande tågtrafiken så beslutade vårt grannland Finland under året som gick att järnvägssträckan från Laurila till Haparanda ska elektrifieras.

En ny vision

Under våren 2019 påbörjades arbetet med att ta fram en ny vision, Vision 2035, med stor delaktighet från kommuninvånarna. Via två enkätundersökningar fick haparandaborna tycka till om framtidens Haparanda. Underlaget ska användas för att ta fram ett förslag till ny vision, Vision 2035. Visionen beräknas fastställas under 2020.

Satsning på näringslivsfrågor

Externa medel har rekvirerats från Tillväxtverket för Socioekonomisk utsatta kommuner (2,3mkr) samt Företagsklimatmedel (1,8 mkr). Under året möjliggjorde det riktade satsningar för att öka sysselsättningen, förbättra folkhälsan samt satsningar på företagstableringar och nyföretagande.

Arméövningen Northern Wind

Northern Wind är den svenska arméövningen som genomfördes i Norrbotten i mars 2019. Totalt deltog 10 000 soldater från Sverige, Norge, Finland, USA och Storbritannien. I Haparanda grupperade 5 000 soldater innan övningen började. Lejonparten utgjordes av den norska Brigad nord som förstärks med en bataljon från den amerikanska marinkåren och ett kompani från den brittiska marinkåren. Soldater befann sig i Haparandaområdet från och med den 6 mars till den 8 april. Även kommunens krisberedskap testades vid denna övning. Under 2019 har även ett nytt reglemente fastställs för Krisledningsnämnden av kommunfullmäktige. Samtidigt har en översyn genomförts av styrdokument för krisberedskap, civilförsvar och säkerhetsskydd.

Nya äldreboenden

Under 2019 startade bygget av ett nytt trygghetsboende med 20 lägenheter i centrala Haparanda, i Stiftelsens HaparandaBostäders regi. Det kommer att vara färdigt under tidig höst 2020.

En upphandling gällande samarbetspart för stiftande av en kooperativ hyresrättsförening har genomförts under hösten 2019. Beslut om eventuellt stiftande av förening (tillsammans med Riksbyggen) och ett borgensåtagande för att uppföra av ett nytt äldreboende med 80 platser tas i början av 2020 av kommunfullmäktige. I det fallet är inflyttning är beräknad att ske under det fjärde kvartalet 2022.

Övriga punkter

- Arbetet med översiktsplan med Havsplan har färdigställts och antagits av Kommunstyrelsen. Även Bostadsförsörjningsprogrammet har färdigställts och antagits av kommunfullmäktige.
- Utbyggnaden av fiber i samarbete med Telia sker i etapper och omfattar för närvarande Haparanda Öst. Färdigställande av den etappen beräknas till 2020.
- Försäljning av Haparanda Värmeverk (51%) till extern part har under året varit upp på kommunfullmäktiges bord. Förslaget återremitterades och behandlas på nytt under Q1 2020.
- Kommunen har under året tagit över verksamheten på Klippans äldreboende som tidigare bedrivits av Vardaga.
- Samverkan med Tornio har under året utmynnat i en ny gång- och cykelbro vid den gemensamma EU-parken, som ska bygga ihop städerna ytterligare.
- Byggandet av ett nytt stall vid Björka har påbörjats under 2019.
- Betydande investeringar har fortsatt inom tekniska enheten.

Stiftelsen HaparandaBostäder

Resultatet stannade på nivå med budget trots att uthyrningsgraden har försämrats succesivt under 2019. Antalet vakanta lägenheter uppgick till 52 vid årsskiftet vilket kan jämföras med 34 året innan. Större underhållsåtgärder/reinvesteringar har genomförts som byte av 56 ventilationsaggregat på Råstenens lägenheter till en kostnad av 1,9 mkr. En konvertering från torr elvärme till vattenburen fjärrvärme är genomfört i ett bostadsområde (Närsta) till en kostnad av 0,7mkr.

Vad gäller väsentliga händelser för lägenhetsbeståndet har två stora skador (om totalt 1,9 mkr) i samband med lägenhetsbrand respektive vattenskada (omfattar 5 lägenheter) skett under året, försäkringsersättningen blev drygt 1,2 mkr och omkostnaderna till 2,0 mkr.

Vidare har en bostadsrätt är avyttrats för 0,5 mkr. Årets hyresförhandling resulterade i att hyrorna höjdes 1,75%, höjningen gäller från 2019-05-01. Vidare har byggnation av 20 nya trygghetslägenheter till ett värde av 41,4 mkr har startat under våren och löper på enligt plan. Inflyttningen beräknas i maj 2019.

Haparanda Värmeverk

Bolaget redovisar ett resultat på +2,4 mkr vilket ger en vinstmarginal på ca 6 %. Resultatet avviker mot budget med -2,0 mkr. Försäljningsintäkterna uppgår till 40,8 mkr vilket är +0,5 mkr bättre än budget och 1,7 mkr bättre än föregående år.

De starka förklaringarna till resultatförsämringen gentemot såväl budget som föregående år är främst:

- Bränslemix i Finland. Tillgången till effekt (främst pga. kyla) har varit lägre, vilket ger högre andel fossilolja i mix och högre kostnader.
- CO2 kostnaderna stiger, kopplat till torv och olja i Finland. Priset på utsläppsrätter har varit i stigande trend. En uppslätsrätt kostar nu ca 25 Euro vilket betyder en extra kostnad med ca 120-140 kr/MWh för producerad energi med torv.
- Valutaeffekt SEK/Euro har varit negativ för resultatet.
- Högt andel bioolja pga. spetsbehov i kall period där baseffektutbudet från Finland minskat (främst Q1).

Sammantaget har avtalet med Torneå Energi ökat med ca 3,7 mkr under 2019, beroende på ovan beskrivet. Bolaget har lyckats mildra resultateffekten, i egen produktion, genom att planera våra egna köp av utsläppsrätter och genom att blanda mer flis i bolagets egen mix. Bolagets eget genomsnittspris för utsläppsrätter ligger på ca 8-10 Euro per förbrukat ton under 2019.

Projektet "Ny baslasteffekt i Haparanda" fortgår, med ny värmeanläggning. Besked om miljötillstånd väntas under Q1 2020.

Bottenvikens Reningsverk

Bolaget bedriver tillståndspliktig verksamhet som regleras av både finsk och svensk miljölagstiftning. Nuvarande tillstånd är tillsvidare med vissa justeringar kommande åren. Tillsynsmyndighet är Haparanda Kommuns samhällsbyggnadsnämnd. Under både första och tredje kvartalet har haltkravet för fosfor uppnåtts i enlighet med gällande tillstånd. I april månad har därför tillsynsmyndigheten polisanmält bolaget där ärendet är för närvarande under utredning.

De nya och skärpta kraven vad gäller utsläppsvärden har de senaste åren påverkat ekonomin i på så sätt att maskinparken som är i stort behov av underhåll och reinvesteringar krävt än mer åtgärder.

De senaste åren har bolaget gjort negativa resultat som påverkat både det egna kapitalet och kassalikviditeten. Inför 2020 har avgifterna för Haparanda resp. Torneå kommun höjts med 10%, torde innebära att rimligt resultat kan uppnås. För 2019 uppgår resultatet till -48 tkr i förlust. Investeringarna uppgick till 0,7 mkr. Fortsatta re- och nyinvesteringar är dock fortsatt nödvändiga för att klara miljökraven framgent. Idag är BRAB:s maskinpark gammal och därmed också tekniken att rena avloppsvatten föråldrad. Det är en stor utmaning att med dagens tekniska förutsättningar klara de miljökrav som ställs. Nuvarande avloppsreningsverk är omodernt och processen kan inte utvecklas särskilt mycket mer med den maskinpark och utrustning som finns idag. Diskussion om ett nytt avloppsreningsverk kommer oundvikligen allt närmare.

3.5 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysningar om förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala koncernens och kommunens verksamhet. Det innebär att upplysningar om väsentliga aspekter avseende styrning, uppföljning och intern kontroll lämnas för den kommunala koncernen och kommunen.

Upplysningarna innehåller kortfattad beskrivning av hur mål fastställs, hur budgetar tas fram samt av hur budget- och måluppföljning genomförs. Av upplysningarna framgår hur den interna kontrollen är utformad.

Haparanda Vision 2020

Haparanda har tillsammans med Tornio stad tagit fram en gemensam vision (Vision 2020), som ett långsiktigt mål, om städernas utveckling till år 2020.

Kommunfullmäktige anger sedan inriktningar, som ska gälla för närmaste ett till tre åren. Inriktningarna är de

prioriteringar som ligger till grund för kommunens verksamhetsplanering för att uppfylla politikernas vilja.

Utifrån inriktningarna är det upp till varje nämnd att lägga mål som harmoniserar med kommunfullmäktiges övergripande mål. Målen sätts för respektive år och ligger till grund för verksamheternas planering på olika nivåer och som mynnar ut i åtaganden ända ned på medarbetarnivå hos vissa förvaltningar. Arbetet med budget-, strategi- och verksamhetsplaner skall på alla nivåer genomsyra den gemensamma visionen, vision 2020.

Haparanda Vision 2035

Under 2019 har ett förslag till en ny vision 2035 arbetats fram och undersökningar, två enkäter, har besvarats av medborgarna om vad som anses vara viktigt under kommande period. Planen är att fullmäktige antar en ny vision under 2020.

BILD 1: Vision 2020 inklusive Kommunfullmäktiges inriktningar för 2018

Mål- och resultatstyrning

Mål- och resultatstyrning är politikens verktyg för att styra Haparanda stad. Stadens politiker ansvarar för att prioritera och formulera långsiktiga och mätbara mål för staden som helhet. **Visionen** är utgångspunkten i mål- och resultatstyrningen. Utifrån visionen identifieras, med hjälp av trend- och nulägesanalyser, strategiskt viktiga områden som i budget- och strategiplanen formuleras som **kommunfullmäktiges prioriteringar**.

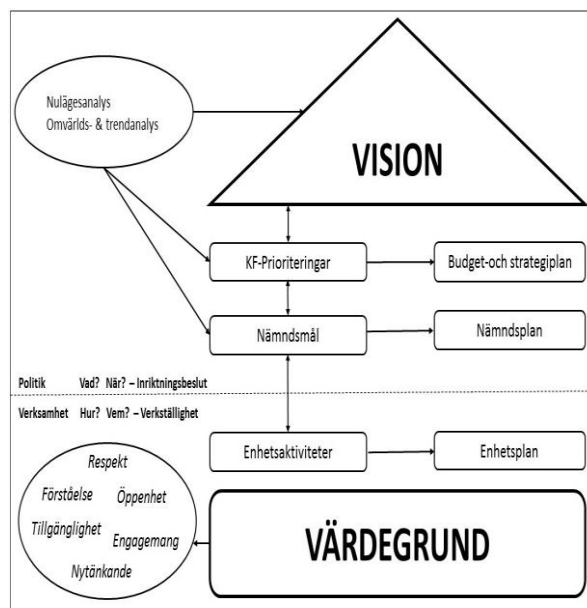
Prioriteringarna är av långsiktig karaktär och pekar ut de verksamhetsområden som ska prioriteras under tidsperioden. Prioriteringarna ska ha ett brukar- och/eller medborgarfokus.

Utifrån kommunfullmäktiges prioriteringar beslutar nämnden och styrelsen om sina **nämndsmål**. Målen ska även utgå ifrån nämndens behov av utveckling som framkommit vid omvärldsanalysen och nulägesanalys inom det egna verksamhetsområdet.

Varje nämnd och styrelse ska senast i november besluta om en **nämndsplan** (innehållande bland annat mål och internbudget) för nästkommande planperiod. Nämndsplanen ska visa hur nämnden eller styrelsen, genom utvecklingsmål för nämnden eller genom styrning och uppföljning av indikatorer kopplade till basuppdraget, bidrar till att förverkliga den vision och de prioriteringar som kommunfullmäktige har beslutat om.

Samtliga enheter inom förvaltningen ska planera och genomföra **enhetsaktiviteter** i enlighet med uppdraget vilket förtydligas i en så kallad **enhetsplan**. Det är varje förvaltningschef som bedömer om aktiviteter ska utarbetas ner till medarbetarnivå.

Visionen och **värdegrunden** är viktiga ledstjärnor i Haparanda stads förnyelsearbete. Visionen beskriver vad vi vill uppnå och har en tydlig koppling till uppdraget. Vår värdegrund hämtas från visionen och beskriver vårt förhållningssätt i arbetet och gentemot människor vi möter. Det handlar om den känsla och de egenskaper som vi vill förknippas med. Vår verksamhet ska präglas av respekt och förståelse, öppenhet och tillgänglighet samt engagemang och nytänkande.

Målstrukturen i Haparanda stad

Haparanda stad arbetar med **SMARTA** mål. Det innebär att målen är så specifika att vi vet vad vi ska uppnå och formuleringen är lätt att kommunicera, att de är mätbara så att vi kan se måluppfyllelsen, att de är accepterade av alla som är involverade, att de är realistiska och går att genomföra samt att de är tidsatta. Målen ska uttrycka förväntat resultat som förvaltningen kopplar till en aktivitetsplan som stöd för den löpande uppföljningen och för att säkerställa att målen förverkligas

Styrning

Kommunfullmäktige har 2017 antagit följande styrmodell för kommunen. Styrmodellen ska säkerställa att alla i kommunen, arbetar för att uppfylla den politiska viljan utifrån antagen vision med tillhörande inriktningsbeslut med kunden och kvalitet i focus. Haparanda stads kommunövergripande **styrprocess** består av tre delprocesser, vilka har ett starkt samband och är beroende av varandra. Delprocesserna är: **strategi, planering** och **uppföljning**.

Styrprocessen med sina delprocesser omfattar de aktiviteter och det arbete som utförs för att utforma kommunens vision, prioriteringar och mål samt arbetet med att uppnå de uppsatta målen. Styrprocessen används för att samordna, kommunicera och skapa delaktighet, med syfte att uppnå organisationens övergripande mål.

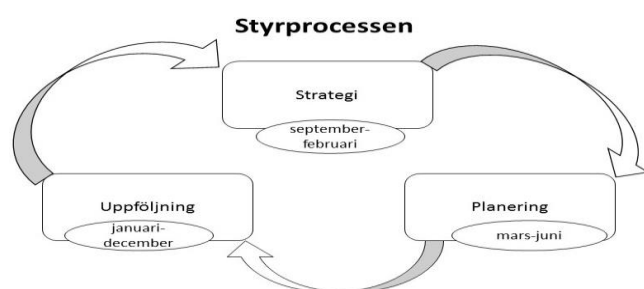

BILD 2: Styrprocessen i Haparanda Stad

Strategiprocessen

Processen syftar till att ta fram underlag och strategier för en långsiktig styrning som säkrar nuvarande och kommande generationers tillgång till välfärdstjänster med hög kvalitet.

I strategiprocessen genomförs en nulägesanalys, omvärlds- och trendanalyser, analys av förändringar i lagar och förordningar. I nulägesanalysen genomförs uppföljning och analys av verksamhetens kvalitet och resultat samt en uppföljning av nämndernas måluppfyllelse och uppdrag. Strategiprocessen ska lämna förslag till vision och kommunfullmäktiges prioriteringar. Visionen är allmänt hållen för en tioårsperiod och kommunfullmäktiges prioriteringar fastställs en gång varje mandatperiod. I processen ingår den interna budgetprocessen där kommunstyrelsen och samtliga nämnder ska beskriva framtida resursförändringar i ekonomiska termer.

För att skapa ett forum där nulägesanalysen, omvärlds- och trendanalysen samt resursbehov presenteras till samtliga politiska partier kallar kommunstyrelsens ordförande till en strategidialog. Deltagare är kommunens budgetberedning, fullmäktigepresidium och bolagsordföranden. De politiska partier som genom detta inte är representerade ges rätt att delta med en eller flera representanter. Vid strategidialogen deltar kommunchef, ekonomichef, förvaltningscheferna samt planeringsstrateg.

Planeringsprocessen

Planeringsprocessen ska utifrån strategiprocessens underlag och förslag göra prioriteringar av mål, uppdrag och ekonomiska resurser. Detta sker vid en måldag som varje nämnd och styrelse har senast i mars året innan kommande planeringsperiod.

Planeringsprocessen avslutas med förslag till budget- och strategiplan som beslutas av kommunfullmäktige i juni året innan kommande planeringsperiod. Budget- och strategiplanen är kommunens samlade styrdokument för den kommande treårsperioden. Kommunfullmäktige har därefter möjlighet att vid betydande förändringar till exempel av skatteunderlaget eller andra betydande omvärldsförändringar, besluta om revideringar av budget- och strategiplanen. Hänsyn till detta tas i uppföljningsprocessen och uppföljning sker under hösten efter budgeten är fastställd.

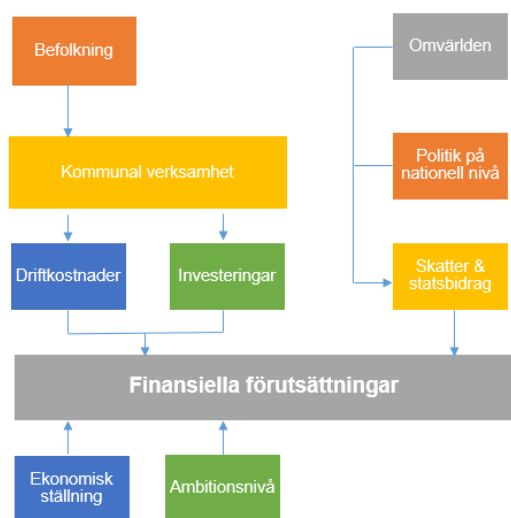
Uppföljningsprocessen

Processen är ett viktigt styrinstrument som levererar snabb och relevant information till beslutsfattarna för att de ska kunna fatta rätt beslut i rätt tid. Måluppfyllelsen för såväl fullmäktiges prioriteringar, god ekonomisk hushållning, nämnds mål och ekonomiskt utfall sker dels i delårsbokslutet i juni månad samt årsredovisningen.

Utöver dessa utförliga rapporter presenteras även mer detaljerade kvartalsrapporter för Q1 och Q3. Kvartalsrapporterna innehåller en uppföljning av nämndernas ekonomi, måluppfyllelse och basverksamhet genom uppföljning av verksamhetskritiska nyckeltal.

Det ekonomiska utfallet redovisas i en delårsrapport under april månad samt i snabbrapporter månadsvis (undantagen julimånad) för nämnderna.

Finansiella förutsättningar

Processerna (strategi, planering samt uppföljning) förhåller sig till kommunens **finansiella förutsättningar** både i det korta och långa perspektivet. Dessa sammankopplas sedan med målsättningen för god ekonomisk hushållning.

Den **kommunala verksamhetens** behov utgår från **befolkningen** som analyseras både i form av demografisk utveckling som in- och utflyttning. **Omvärlden, politik** och utvecklingen av **skatter & statsbidrag** sätter en stor del av de finansiella förutsättningarna för planperioden.

Den **ekonomiska ställningen** skapar handlingsutrymme och sätter **ambitionsnivån** i planeringen. Resultatnivåer, amorteringskrav, självfinansierade investeringar, samt verksamhetsspecifika mål på verksamheterna är några av målen för god ekonomisk hushållning. I processen sätts stor vikt i prioriteringen av investeringsnivåer till kassaflödet från verksamheten och är vägledande i resultatmålsättningen på kort sikt, vilket resulterar i högre målsättning än 2,0 % målet för ett enskilt år.

Sammanfattning

Kommunkoncernens process för fastställande av budget är förmodligen inte rätt olik majoriteten av landets kommuner, där merparten använder s.k. ”juni” modellen. Modellen sammanfattas i illustrativt nedan och kompletteras med en tabell. Instruktioner lämnas redan i september och fullmäktige fastställer direktiv i oktober inklusive tidplan för processen. Sedan tar processen ett avstamp i en strategidialog där samtliga nämnder och bolag deltar i för att få en bild över ekonomiska läge, utmaningar och en bild över kommande framtid. Sedan tar planeringen vid med målsättningar, mål för god ekonomisk hushållning utifrån kommunens finansiella

förutsättningar. Ett förslag på en treårig budget och strategiplan och förslag till skattesats arbetas fram och fastställs under juni månad av kommunfullmäktige. Möjlighet finns sedan till korrigeringar under hösten för fullmäktige om någon väsentlig påverkan skulle förändrar förutsättningarna.

Nämnderna fastställer sedan sina detaljbudgetar efter att fått ta del av rambudgeten i juni. Uppföljningsprocessen löper under hela året där fullmäktige behandlar delårsrapporten för april, delårsbokslutet per halvårsskiftet samt årsredovisningen.

Strategiprocessen	Verkställighet	Sammankallande/beslutandeorgan
<ul style="list-style-type: none"> Instruktioner till förvaltningarna Sammanträdesplan/direktiv Underlag till strategidialogen Strategidialogen Budgetberedningen – Skatteutveckling 	September Oktober Februari Februari Februari	Planeringsstrateg Kommunfullmäktige Förvaltningscheferna Kommunstyrelsens ordförande Kommunstyrelsens ordförande
<ul style="list-style-type: none"> Måldag Budgetberedning – BoS förslag arbetas fram Budgetberedning – BoS politiska förslag Politisk behandling av BoS + fastställande av skattesats 	Mars April Maj Juni	KSO och nämndsordföranden KSO/Budgetberedningen KSO/Budgetberedningen Kommunfullmäktige
<ul style="list-style-type: none"> Nämndsplan med internbudget 	November	Kommunstyrelsen & nämnderna
<ul style="list-style-type: none"> Snabb rapport Kvartalsrapport Q1 Delårsrapport T1 Uppföljning BoS eventuell justering Delårsbokslut Q2 Kvartalsrapport Q3 Årsredovisning 	Februari-December April Maj Augusti-Oktober September Oktober April	Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunfullmäktige KSO/Budgetberedningen Kommunfullmäktige Kommunstyrelsen & nämnderna Kommunfullmäktige

Intern kontroll

Enligt reglementet för intern kontroll har kommunstyrelsen det övergripande ansvaret för att en god intern kontroll finns. Det yttersta ansvaret för den interna kontrollen har nämnderna inom respektive verksamhetsområde. Nämnderna har också skyldighet att anta en särskild plan, internkontrollplan, för uppföljning av den interna kontrollen.

Nämnderna ska i samband med årsredovisningen rapportera resultatet av den interna kontrollen inom nämnden till kommunstyrelsen. Intern kontroll syftar ytterst till att kommunens fastställda målsättningar uppfylls genom att säkerställa

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- tillförlitlig finansiell rapportering
- efterlevnad av lagar, föreskrifter, riktlinjer och andra instruktioner

Intern kontroll är en integrerad del av kommunens samtliga rutiner, processer och system. Alla, såväl förtroendevalda som tjänstemän, är på olika sätt involverade i arbetet med intern kontroll och arbetet med att hantera risker som kan hindra att framtida målsättningar uppnås.

COSO-modellen som används består av fem kontrollkomponenter

Interkontrollplanen upprättas utifrån en risk- och konsekvensanalys (COSO-modellen) som baseras på processer/rutiner som finns inom kommunens olika verksamhetsområden. Vid riskbedömningen utgår man från sannolikheten för att fel uppstår, medan konsekvensbedömningen utgår från de politiska, ekonomiska, mänskliga och tekniska effekter som uppstår vid fel. Vid bedömning av effekter vid fel vägs följande faktorer in:

- ekonomiska effekter (såväl förmögenhetsförluster som felaktiga räkenskaper)
- effekter på den enskilde personen (arbetstagaren eller kommuninvånaren)
- moraliska, etiska effekter på kommunens rykte
- effekter på attityder till kontrollkulturen
- ineffektiva arbetsrutiner

Den interna kontrollplanen revideras löpande. Vid revidering ska granskningsområden omprövas. För 2019 har bl.a. styrning av verksamheten, ärendehantering, kompetensförsörjning, efterlevnad av styrdokument, klagomålshantering, skolresultat, arbetsmiljö samt hantering av extra ordinära händelser varit i fokus. Under 2020 kommer reglementet för internkontroll att ses över och uppdateras.

Styrning av bolag

De kommunala bolagen Stiftelsen HaparandaBostäder, Haparanda Värmeverk och delägda (35%) Bottenvikens reningsverk ingår i den kommunala koncernen. Kommunen är också medlem i Norrbottens E-nämnd tillsammans med andra kommuner i länet.

Kommunfullmäktige har fastställt ägardirektiv för respektive bolag. Bolagets representanter deltar också i kommunens årliga planeringsprocess och är delaktiga i strategidialogen, där framtida möjligheter och utmaningar hanteras.

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen leda och samordna kommunens angelägenheter samt ha uppsikt över nämnder, företag och kommunalförbund som man är medlem i. Uppgiften att utöva uppsikt kan ske genom att fullmäktige utfärdar koncerngemensamma regler, riktlinjer och policys samt löpande följer att nämndernas och bolagens verksamhet sköts enligt fullmäktiges direktiv. I uppsikten ingår också att ge råd, anvisningar och förslag samt vid behov initiera ärenden hos fullmäktige.

För att uppnå och ha god styrning samt kontroll över bolagens utveckling har Kommunstyrelsen en rad åtgärder under året för att utöva sin tillsynsplikt.

Bolagen lämnar in rapportering i form

- Underlag till Strategidialog
- Delårsrapportering juni
- Årsbokslut
- Bolagsstyrningsrapport
- Avrapportering till nämnd
- Styrelseprotokoll

I decembermånad fastställdes en ny bolagsstyrningsrapport för bolagen där det tydliggörs att bolagen rapportera nedanstående i samband med bokslut till kommunstyrelsen.

- Hur styrelsearbete bedrivits och utvärdering
- Hur den interna kontrollen är organiserad
- Hur bolagets risker bedömts och följts upp
- Vilka ärenden som bolagen lämnat över till fullmäktige för ställningstaganden

Det finns även av fullmäktige antagna övergripande styrdokument (utöver ägardirektiven) som är vägledande för koncernen.

- Budget och strategiplan
- Haparanda Vision 2020
- Finanspolicy
- Arkivreglemente
- Arvodesreglemente
- Upphandlingspolicy
- Personalhandboken

3.6 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

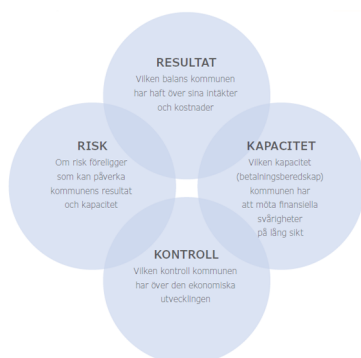
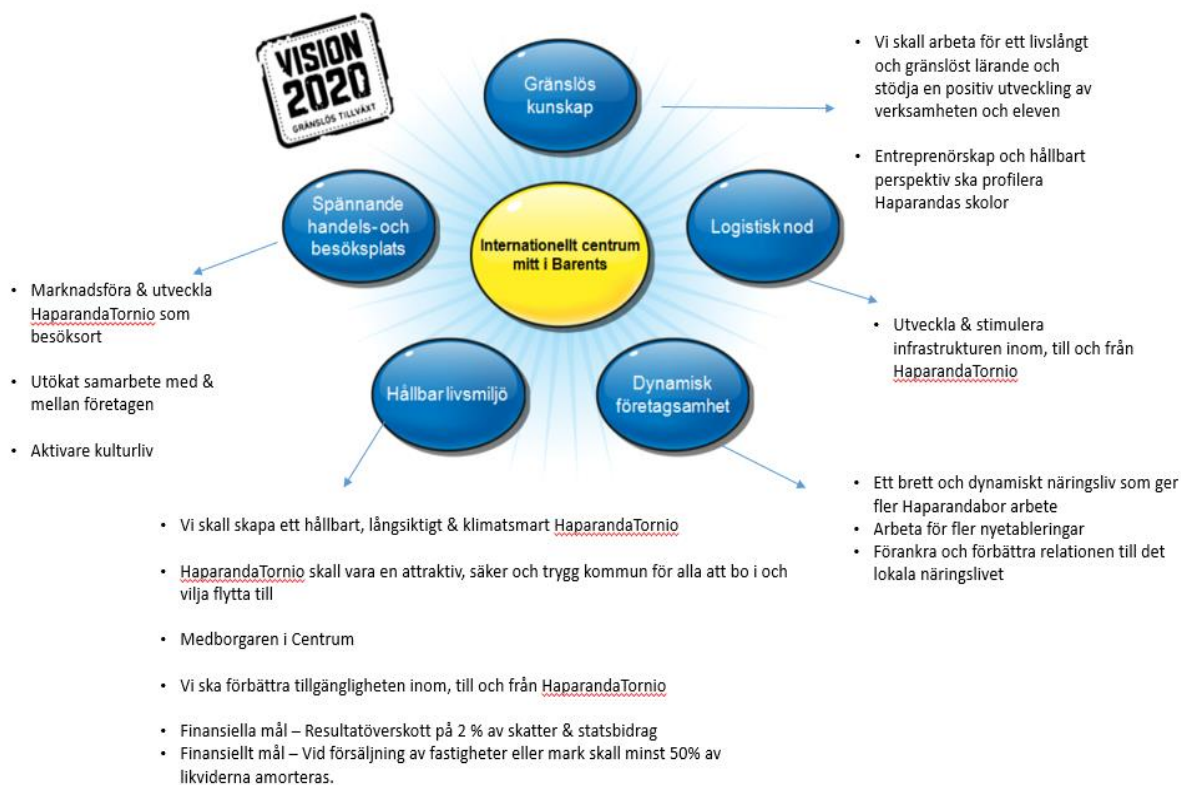
Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning samt en avstämning av övergripande mål av betydelse för kommunkoncernen.

Kommunfullmäktiges inriktningsbeslut är mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning vilket omfattar mål för både verksamheten och ekonomin i kommunen. Målen fastställs av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen utvärderar målen. Uppföljning av målen sker i delårsbokslut för juni samt i årsredovisningen när året summeras. Målen utgår från visionen, våra värdeord samt från de prioriterade insatser som årligen fastställs av kommunfullmäktige i budget- och strategiplan. Kommunfullmäktige har

även fattat specifika mål för God ekonomisk hushållning.

Vad gäller den finansiella analysen och utvärdering av den ekonomiska ställningen använder kommunen en egen modell utvecklad från s.k. RK-modellen, som används vid finansiell analys.

Den finansiella analysen bygger på fyra perspektiv: det finansiella resultatet, kapacitetsutveckling, riskförhållande samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Dessa fyra perspektiv utgör hörnstenarna i den finansiella analys som genomförs på kommunkoncernnivå och ända ner till nämndsnivå under en treårsperiod.

RK Modellen

3.6.1 Utvärdering god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige har fastställt nedanstående nyckeltal som målinriktningar för uppfyllandet av god ekonomisk hushållning. De nio målen bedöms enligt följande

- Uppfyller 6 st.
- ◆ Uppfyller delvis 0 st.
- Uppnås ej 3 st.

Riktlinjer för God Ekonomisk Hushållning	Per 2019-12-31																																												
<p>● Finansiella mål</p> <p>Samtliga finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls för 2019, förutom vad gäller driftens avvikelse. Den sammanlagda bedömningen är att god ekonomisk hushållning uppnås vad gäller de finansiella målen.</p>																																													
<p>Resultatöverskott på 2 % av skatter- och statsbidrag</p>	<p>● Årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 31,3 mkr och motsvarar 4,8% av skatter och bidrag. För kommunen är motsvarande siffra +30,4mkr och 4,7% av skatter och statsbidrag. <u>Målet anses uppnått.</u></p>																																												
<p>Kommunens årliga nettoamortering skall vara minst 10 mkr på befintlig låneskuld. Därutöver skall vid försäljning av värdepapper, fastigheter eller mark (inklusive resultatet av exploateringsverksamhet) minst 50 % av likviderna amorteras.</p>	<p>● För kommunkoncernen har amorteringar genomförts på 13,3 mkr. Gällande kommunen uppgick dessa till 13,2 mkr för 2019. Realisationsvinster uppgick till +3,4mkr för kommunkoncernen. Resultatet för exploateringsverksamheten uppgick till +0,04 mkr. <u>Målet anses uppnått.</u></p>																																												
<p>Investeringar skall vara självfinansierade</p>	<p>● Investeringar har i kommunkoncernen varit självfinansierade till sin helhet totalt +71,7 mkr. För kommunen uppgick dessa till 44,5 mkr. <u>Målet anses uppnått.</u></p>																																												
<p>Soliditeten skall stärkas årligen för att ett långsiktigt mål om 60 % soliditet exkl. ansvarsförbindelse skall uppnås.</p>	<p>● Soliditeten har stärkts i kommunkoncernen och uppgår till 47,8% (+1,5%). Tar man hänsyn till samtliga pensionsförpliktelser uppgår den till 28,6% (+3,5%). För kommunen har soliditeten stärkts och uppgår till 49,1% (+2,2%). Tas hänsyn till pensionsförpliktelserna uppgår soliditeten till 22,7% (+5,1%). <u>Målet anses uppnått.</u></p>																																												
<p>Kommunens driftbudgetavvikelse skall vara 0 eller positivt</p>	<p>■ Driftens utfall visar på ett underskott om -8,2 mkr. <u>Målet anses som ej uppnått.</u></p>																																												
<p>Kommunens likviditet skall motsvara minst 5,0 % av skatter och statsbidrag</p>	<p>● Kommunens likviditet uppgår till 7,8 % av skatter och statsbidrag. <u>Målet anses uppnått.</u></p>																																												
<p>◆ Verksamhetsspecifika mål</p> <p>För de verksamhetsspecifika målen för god ekonomisk hushållning uppfylls ett mål och två mål uppnås ej. Den sammanlagda bedömningen är att de verksamhetsspecifika målen för god ekonomisk hushållning uppfylls delvis för år 2019.</p>																																													
<p>Sjukfrånvaron skall minska årligen och vara lägst i Norrbotten.</p>	<p>■ Sjukfrånvaron har ökat från 5,20 % till 5,38%. I förhållande till länet låg Haparanda på en andra plats 2018 då Övertorneå redovisade lägre sjukfrånvaro. Sett till riket har kommunen låga sjuktal. <u>Målet betraktas ej uppnått.</u></p>																																												
<p>Energiförbrukningen skall minska med 5 % i kommunens fastighetsbestånd.</p>	<p>■ Energiförbrukningen ökade med 2,54 % gentemot föregående år. <u>Målet betraktas som ej uppnått</u></p>																																												
<p>Nettokostnadsavvikelse* för respektive verksamhet skall minska årligen för att uppnå balans i ambitions och effektivitetsnivå:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förskola - Fritidshem - Grundskola - Gymnasieskola - Individ- och familjeomsorg - Äldreomsorg 	<p>● Utfallet för 2018 visar att standardkostnadsutvecklingen minskat med 7 mkr mot 2017 och nu är 11 mkr över den "teoretiska kostnaden".</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="2">Std kostnadsavvikelse</th> <th colspan="2"></th> </tr> <tr> <th>%</th> <th>Mkr</th> <th>%</th> <th>Mkr</th> </tr> <tr> <th></th> <th>2018</th> <th>2018</th> <th>2017</th> <th>2017</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Förskola</td> <td>5,9</td> <td>3</td> <td>-9,3</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>Fritidshem</td> <td>-6,4</td> <td>-1</td> <td>39,2</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Grundskola</td> <td>-8,9</td> <td>-10</td> <td>-1,5</td> <td>-2</td> </tr> <tr> <td>Gymnasieskola</td> <td>7,2</td> <td>3</td> <td>7,4</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Individ- och familjeomsorg</td> <td>5,0</td> <td>2</td> <td>16,9</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Äldreomsorg</td> <td>9,9</td> <td>14</td> <td>8,1</td> <td>11</td> </tr> </tbody> </table>		Std kostnadsavvikelse				%	Mkr	%	Mkr		2018	2018	2017	2017	Förskola	5,9	3	-9,3	-4	Fritidshem	-6,4	-1	39,2	4	Grundskola	-8,9	-10	-1,5	-2	Gymnasieskola	7,2	3	7,4	3	Individ- och familjeomsorg	5,0	2	16,9	6	Äldreomsorg	9,9	14	8,1	11
	Std kostnadsavvikelse																																												
	%	Mkr	%	Mkr																																									
	2018	2018	2017	2017																																									
Förskola	5,9	3	-9,3	-4																																									
Fritidshem	-6,4	-1	39,2	4																																									
Grundskola	-8,9	-10	-1,5	-2																																									
Gymnasieskola	7,2	3	7,4	3																																									
Individ- och familjeomsorg	5,0	2	16,9	6																																									
Äldreomsorg	9,9	14	8,1	11																																									

3.6.2 Kommunfullmäktiges inriktningar

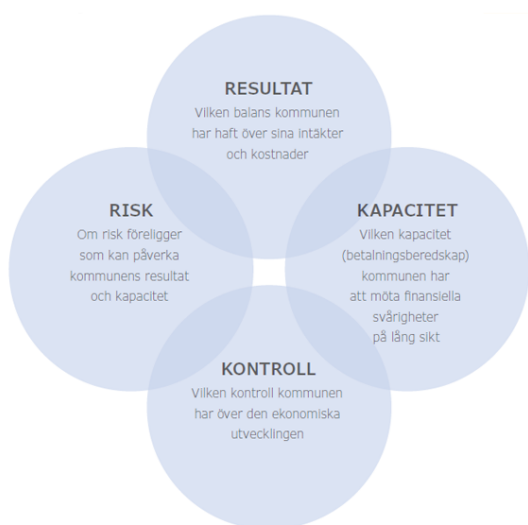
Utvecklingsområden (Vision 2020)	KF:s Inriktningar	Senaste kommentar
Spännande handels- och besöksort	Utveckla Haparanda/Tornio som besöksort	<p>◆ Kommunen har deltagit i ett antal workshops gällande en Masterplan tourism i samarbete med Torneå och en interreg ansökan har inlämnats. Syftet är att skapa en gemensam plattform för utveckling av besöksnäring. Gällande turistbyråns framtida utveckling har dialog skett med Torneå under året. I samarbete med externa konsulter har ett arbete påbörjats för att skapa fler reseanledningar till kommunen, tex genom upplevelser eller evenemang. Från och med 1 januari 2020 har ett nytt evenemangsbidrag inrättats.</p> <p>Handelsindex fortsätter att öka och Haparanda är topp tre i Sverige, vilket motsvara cirka 12 % av detaljhandelns omsättning i Norrbotten.</p> <p>I projekten Rajaton koulutus/Gränslös utbildning och Vattenprojektet har skolpersonal från Torneå och Haparanda samverkat och studiebesök har genomförts. Samarbetet mellan Tornedalsskolan och Lappia inom Ung företagsamhet har utvidgats till NY Bothninan Arc UF, där skolor från Norrbotten och finska Uleåborgsregionen ingår. ArcticSkills, tävlingar i yrkeskunnande genomförda i Norge har haft deltagande elever och domare inom Vård- och omsorgcollege.</p> <p>Målet bedöms som delvis uppnått</p>
Dynamisk företagsamhet	Arbeta för minskad arbetslöshet	<p>● Öppet arbetslösa 2019 uppgår till 4,8 %, vilket är en minskning med 1,9 % -enheter jämfört med 2018.</p> <p>Öppet arbetslösa ungdomar 18-24 år uppgår till 4,7 %, vilket är en minskning med 1,9 % -enheter jämfört med 2018. Andelen ungdomar i program har minskat med 1,3%-enheter och uppgår till 10,3 % 2019. Totalt innebär det att öppet arbetslösa och inskrivna ungdomar i program uppgår till 15 %, (jämförelse 2018 18,2 %) vilket fortsatt är högst i Norrbotten. (jmf: länet 9,2%, riket 9,2%).</p> <p>Under året har med stor framgång genomförts jobbspår tillsammans med Ikea. Detta har medfört att ett antal personer erhållit sysselsättning. Arbetsmarknadsenheten avser att fortsätta med att utveckla jobbspår tillsammans med företagare. Med finansiering från ESF pågår ett projekt riktat till unga arbetslösa. Projektet arbetar för att skapa möjligheter till praktik, utbildning eller sysselsättning med individuella handlingsplaner som grund. I slutet av året har ett pilotprojekt "mot jobb" med ungdomar påbörjats. Projektet omfattar tre månaders förberedande praktik och teori på Resursverkstan, i samarbete med socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. En ansökan planeras för att arbeta på motsvarande sätt med vuxna långtidsarbetslösa from 2020.</p> <p>Under året har en strategi för kompetensförsörjning utarbetats vilken behandlas politiskt i början av 2020. En förutsättning för att säkra kompetensförsörjningen är tillgång till utbildningar och lärocentrum lokalt</p> <p>Målet anses som uppnått</p>
	Arbeta för ökad företagsamhet	<p>◆ Under 2019 har 40 nya företag registrerats i Haparanda (<i>Källa Bolagsverket</i>), vilket är en minskning med 18 företag jämfört med 2018.</p> <p>Under året har insatser för att utveckla dialogen med det lokala näringslivet skett, tex genom utbildningar, föreläsningar, goda exempel, nätverksträffar och tillskapande av mötesplatser. Det kvinnliga företagarnätverket har mottagits väl och haft stort deltagande. Uppdraget för Ny Företagarcentrum har utökats 2019-2020 med fokus på kvinnligt företagande och ung företagsamhet.</p> <p>En företagslots har anställts på tillväxtenheten i syfte att underlätta och stärka kontakten med företagen. Ett näringslivsråd med politiker, företagare och tjänstemän även startats. Ett studiebesök har genomförts för att inspirera och dra lärdom av andra.</p> <p>I samarbete med Övertorneå har en SKR-utbildning Förenkla helt enkelt påbörjats med politiker och tjänstemän som syftar till att förbättra det lokala företagsklimatet.</p> <p>I samarbete med de externa konsulterna har material tagits fram för att på ett professionellt sätt marknadsföra och påvisa möjligheterna för etablering i Haparanda. Arbetet pågår även med att tillskapa större event till kommunen.</p> <p>Kommunen har efter att ha mottagit ett antal företagsbesök och markförfrågningar noterat ett visst ökat intresse för kommunen som etableringsort.</p> <p>Målet bedöms som delvis uppnått</p>
Logistisk nod	Säkerställa trygga leveranser av vatten och avlopp	<p>● Arbetet med förnyelse- och underhållsplaner inom tekniska området har hittills skett enligt plan. Totalt har 9,1 mkr investerats i VA-området under året.</p> <p>Målet bedöms som uppnått</p>

Utvecklingsområden (Vision 2020)	KF:s Inriktningar	Senaste kommentar
	Arbeta för god infrastruktur via järnväg och säkrad kvalitet på kommunens vägnät	<p> Arbetet med förnyelse- och underhållsplaner inom tekniska området har hittills skett enligt plan. Förnyelsetakten gällande vägnätet bedöms att försenas på grund av underfinansierad förnyelseplan.</p> <p>Ett förslag till gemensam lokal kollektivtrafik för HaparandaTornio har utretts under våren och kommer framläggas till politiken vid strategidialogen 2020.</p> <p>Kommunen arbetar även aktivt för att Region Norrbotten/Norråtg verkställer trafikstart på svenska dagtåg till HaparandaTornio. Trafikstart är aviserad till december 2020 som tidigast och april 2021 som senast. Haparanda påverkar Trafikverket för trafikstart på svenska nattåg till HaparandaTornio. När trafikstart kan ske är ännu oklart men frågan utreds för närvarande av Trafikverket.</p> <p>Haparanda samarbetar också med Torneå för att påverka VR för trafikstart på finska nattåg och fler finska dagtåg till TornioHaparanda.</p> <p>Målet anses som uppnått.</p>
Hållbar Livsmiljö	Förbättra folkhälsan	<p> Det gemensamma folkhälsoarbete i Östra Norrbotten har fortskridit framåt enligt plan. En arbets- och kommunikationsplan samt en handlingsplan Alkohol Narkotika Doping Tobak har tagits fram under året. I samarbete med Norrbottens kommuner och i enlighet med den av kommunfullmäktige fastställda CEMR-deklarationen, har kommunen deltagit projektet "På väg mot jämställda attraktiva kommuner". Friskvårdsaktiviteter har riktats mot enskilda arbetsgrupper.</p> <p>Socialnämndens beslut gällande serviceinsatser är jämnt fördelade mellan kvinnor och män, vilket bidrar ökad jämlikhet i hälsa och levnadsvillkor.</p> <p>Socialnämnden och Barn- och ungdomsnämnden har samarbetat genom gemensamma insatser inom det förebyggande området. Till exempel inom öppenvårdsenheten, familjecentralen, biblioteket, ungdomsverksamhet samt elevhälsan. Elevhälsan och socialtjänsten har tillsammans planerats aktiviteter för drogförebyggande arbete och kommer att genomföra temadagar för högstadieungdomar januari 2020.</p> <p>Alla grundskolor satsar på mer rörelse i skolan t ex aktiva raster, brain-breaks och morgon Tabata. Arbetet med att minska rökningen bland elever på Tornedalsskolan har varit framgångsrikt. Ungdomsverksamheten har utökat sitt verksamhetsutbud med mer rörelsefrämjande aktiviteter.</p> <p>Kulturskolan har satsat på samverkansprojekt med andra aktörer utanför kommunen för att hitta fler forum för kulturskolans elever. Kulturskolan kommer att bjudas in i planering av hälsofrämjande skolutveckling i framtida projekt inom förskola och skola.</p> <p>Målet anses delvis uppnått.</p>
	Attraktiv arbetsgivare	<p> En ledarskapsutbildning har genomförts under året i syfte att stärka och utveckla ledarskapet i hela organisationen. Utbildningen är licensierad enligt försvarshögskolans metodik Utvecklande ledarskap. Arbetsmiljöutbildning har genomförts för chefer och skyddsombud. Arbete med att stärka ledarna kommer fortsätta under 2020. Inom Barn- och ungdomsförvaltningen har arbete påbörjats för att minska antalet medarbetare per ledare.</p> <p>Riktlinjer för arbetsscheman inom schemalagd verksamhet samt en strategi för kompetensförsörjning har framtagits.</p> <p>En intern kommunövergripande arbetsgrupp har börjat arbeta med frågan om intern personalförsörjning. Arbetet är i ett tidigt skede och angeläget eftersom ett lägre stöd från Arbetsförmedlingen förväntas i framtiden. Arbetet fokuserar på vilka behov kommunen internt förväntas ha i framtiden och hur vi kan hitta vägar för att tillgodose dessa behov. För att förbättra kommunikationen med unga om arbetslivet har föreläsningar i arbetsmarknadskunskap samt CV-skrivningar för gymnasieungdomar genomförts. I samarbete med Arbetsförmedlingen har "Tornedalens Jobbmässa" genomförts och deltagande i rekryteringsmässor har skett.</p> <p>Dock har kommunens sjukfrånvaron har ökat från 5,20 % till 5,34%.</p> <p>Målets anses som uppnått</p>

Utvecklingsområden (Vision 2020)	KF:s Inriktningar	Senaste kommentar
	<p>Hållbar, långsiktig och klimatsmart verksamhet</p>	<p>● En ny reception har färdigställts vilket ger en tydlig entre för besökare och skapar förutsättningar för förbättrad service och säkerhet.</p> <p>Ett digitalt förtroendemannaregister har införts och utveckling av digitala handlägningsprocesser i ärendehanteringssystemet har skett. Utökande medborgarfunktioner i den politiska mötesportalen (Meetings) har införts. Det innebär nya funktioner så som tex prenumeration och notifiering per e-post när nya kallelser och dokument publiceras.</p> <p>Strategi och riktlinjer för medborgardialoger har fastställts. Ett visionsarbete, Haparanda 2035, har påbörjats med syftet att lyssna av hur medborgarna ser på framtiden i Haparanda.</p> <p>Hemsidan www.haparanda.se har uppdaterats och tillgänglighetsanpassats. Förvaltningarna har uppdaterat sina informationssidor.</p> <p>Samhällsbyggnadsförvaltningen har arbetat med att förbättra samhällsservice. Aktiviteter som drop in med tillväxtenheten, krögarträffar samt utvecklande av rutiner och kontroll för livsmedel, plan och bygglag och miljöbalken har påbörjats/planerats. Vidare har aktiviteter genomförts inom god byggnadsvård, säkrare trafikmiljö, god miljö för barnen, samt utökad information till allmänheten.</p> <p>Målet anses som uppnått.</p>
	<p>God ekonomisk hushållning</p>	<p>● Sammanfattning kapitel 3.6</p> <p>Målet anses uppnått.</p>
<p>Gränslös Kunskap</p>	<p>Utveckla samarbetet mellan Haparanda och Tornio</p> <p>Säkerställa en kvalitativ lärandemiljö för alla barn och ungdomar.</p>	<p>◆ Det gemensamma arbetet med stadsutvecklingen har fortsatt och en ny bro i EU-parken har invigts. En utredning om gemensam kollektivtrafikplan har genomförts. Städerna har påbörjat en gemensam dialog om framtida prioriteringar och visioner.</p> <p>Vad gäller skolans verksamhet har målet varit att utveckla och skapa nya samarbeten tillsammans med Tornio. Under året har det arbetats med gemensamma planeringsträffar, studiebesök, kollegialt lärande, entreprenörskap samt uppstart av ett gemensamt projekt i förskolan (Lekens betydelse i lärandet).</p> <p>Målet anses delvis uppnått.</p> <p>◆ Arbetet med långsiktiga målet att bli Norrbottens bästa skola har fortsatt för barn- och ungdomsnämnden. Målet med att alla elever som går ut årskurs 9 ska komma in på ett nationellt program har ej uppnåtts. Resultat för årskurs 9 visar att flertalet elever saknar godkända betyg främst inom matematik. En språk- och matematikutvecklingsplan har tagits fram. Det genomsnittliga meritvärdet för 17 ämnen i åk 9 vårterminen 2019 hamnade på 197,2 poäng för alla elever vilket är en minskning från 207,1 2018. 72,4% var behöriga till yrkesprogram inom gymnasiet.</p> <p>Ledarskap och arbetsro i klassrummet har tillsammans med följande fokusområden varit viktiga delar i arbetet med att bli Norrbottens bästa skola:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Språk • IKT • Hälsa och relationer • Hållbar utveckling <p>Målet anses som delvis uppnått.</p>

3.6.3 Utvärdering av ekonomisk ställning

Av 11 kap. 9 och 12 §§ LKBR följer att förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering av den kommunala koncernens och kommunens ekonomiska ställning. Haparanda Kommunkoncern redovisar en modell för finansiell analys, vars målsättning är att analysera fyra viktiga perspektiv som utgår från den så kallade RK-modellen. Den tillsammans med utvärderingen för god ekonomisk hushållning ger en bedömning av koncernens ekonomiska ställning. Modellen bygger på fyra aspekter som är viktiga ur ett finansiellt perspektiv när kommunens ekonomi ska bedömas. Genom att analysera dessa delar identifieras kommunens finansiella styrkor och svagheter. Detta sammanfattas slutligen i en tabell.

Fyra perspektiv

Den finansiella analysen som redovisas på kommande sidor bygger på fyra perspektiv: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Dessa fyra perspektiv utgör hörnstenar i denna modell av finansiell analys.

1. DET FINANSIELLA RESULTATET

I ett första läge kartläggs årets resultat och dess orsaker. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelseriktning mot obalans sker, är en varningssignal. Under detta perspektiv analyseras också investeringar och deras utveckling.

2. KAPACITET

Det andra perspektivet benämns kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap. Här redovisas vilken finansiell kraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen inför de alltid återkommande lågkonjunkturerna.

3. RISKFÖRHÅLLANDEN

Med tredje perspektivet risk avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort- och medellångt

perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här diskuteras också borgensåtaganden och kommunens samlade pensionssskuld.

4. KONTROLL

Med det fjärde perspektivet kontroll avses avslutningsvis hur upprättade finansiella målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Risk och kontroll hänger samman på så vis att båda är mått på förmågan att hantera problematiska situationer.

1. Det finansiella resultatet

Årets resultat (mnkr)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Årets resultat	31,3	43,5	23,9
Årets resultat före jmf störande poster	31,2	29,6	33,4
Årets resultat i förhållande till skatter & statsbidrag	4,8	7,0	3,8
Kommun			
Årets resultat	30,4	41,5	19,9
Verksamhetens resultat	29,0	33,5	32,7
Årets resultat före jmf störande poster	30,5	27,6	26,5
Årets resultat i förhållande till skatter & statsbidrag	4,7	6,7	3,2

Årets resultat har i förhållande till målet för god ekonomisk hushållning (2 % av skatter & statsbidrag) varit starkt den senaste tre årsperioden, såväl för koncern (+31,2 mkr) som kommunen. Resultatnivån bidrar också till att kommunens investeringar kan självfinansieras och amorteringar genomföras. För kommunen har årets resultat den senaste perioden landat på 30 mkr/snitt. I det intervallet hamnar också resultatet för 2019 med 30,4 mkr. I förhållande till skatter och statsbidrag hamnar resultatnivån på 4,7% i snitt på den senaste treårsperioden, vilket är betydligt högre än snittet för riket (2017 - 4,3%, 2018 - 2,5 %) och högre än målet för god ekonomisk hushållning.

Kommun (Resultaträkning)	2019	2018	2017
Verksamhetens intäkter	197,9	213,7	205,0
Verksamhetens kostnader	-789,7	-774,6	-765,8
Avskrivningar	-30,3	-29,5	-27,9
Verksamhetens nettokostnader	-622,1	-590,4	-588,7
Skatteintäkter	407,7	397,9	391,4
Generella statsbidrag & utjämning	243,4	226,0	230
Verksamhetens resultat	29,0	33,5	32,7
Finansiella intäkter	8,4	1,3	3,6
Finansiella kostnader	-6,9	-8,8	-9,8
Resultat efter finansiella poster	30,5	26,0	26,5
Jämförelsestörande poster	-0,1	13,9	-6,6
Årets resultat	30,4	39,9	19,9

Verksamhetens intäkter har sjunkit under 2019 då främst intäkterna från migrationsverket minskat (-7,4%). Samtidigt har en del åtaganden kopplat till det området (stödboende, HVB etc) minskat för kommunen.

Verksamhetens nettokostnader har dock totalt sett ökat med +31,7 mkr (5,4%) jämfört med föregående år. Samtidigt har skatteintäkterna ökat med 9,8 mkr (2,4%) dock inte i lika stor utsträckning som kostnadsnivån. Resultatnivån stannar på +30,4 mkr då generella statsbidrag & utjämning ökat med 17,4 mkr (7,6 %) beroende på ökad kompensation i såväl inkomst-, LSS-samt kostnadsutjämningen. Finansiella intäkterna stärks av reavinsterna från värdepapper samtidigt som värdepappersportföljen har ett ökat värde i samband med positiv börsutveckling under 2019 och nu redovisas till verkligt värde per bokslutsdagen. De finansiella kostnader minskar (-1,9 mkr gentemot f.g år) då andelen derivat sjunker och medför lägre ränta för kommunen. Sammantaget uppgår årets resultat till 30,4 mkr, vilket är en fortsatt god resultatnivå för kommunen.

Utveckling verksamhetens nettokostnader kommun			
(MKR)	2019	2018	2017
Kommunfullmäktige	2,5	2,7	2,0
Kommunstyrelse	84,4	77,8	73,4
Samhällsbyggnadsnämnd	3,9	3,4	3,5
Barn- och ungdomsnämnd	257,7	254,8	251,5
Socialnämnd	268,6	252,1	255,4
SUMMA NÄMNDER	617,1	590,8	585,8
Ansvarsåtagande	0,1	0,4	0
Pensionsförvaltning	17,3	15,2	19,9
Förändring semester- ferielöneskuld	1,3	-0,5	3,2
Intern ränta	-13,3	-15,2	-19,7
VERKSAMHETENS NETTOKOSTN	622,5	590,7	589,2
Justeras: Poster som ej är hänförliga till Verks. intäkt./kostn i RR	-0,4	-0,3	-0,5
VERKSAMHETENS NETTOKOSTN	622,1	590,4	588,7

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 5,4% (+31,7 mkr) jämfört med föregående år, vilket ska jämföras med skatteintäkternas utveckling på 2,4 % (+9,8 mkr). Kostnaderna ökar i större omfattning och är en negativ utveckling.

Främst har ökningen inom Socialnämnden skett där nettokostnadsökning uppgår till +16,5 mkr mot föregående år. Ett ökat behov främst inom äldre och handikappomsorgens särskilda boenden som tynger nämndens verksamhet.

Även nettokostnaden har ökat inom kommunstyrelsen (+6,6 mkr) men innefattar arbetsmarknadsenheten (+2,5 mkr) som belastat övriga nämnder tidigare år. Samtidigt har en satsning på ledarutveckling (+2 mkr) genomförts. Utöver det har den tekniska enheten har utmaningar med eftersatt underhåll samt att självfinansieringsgraden inom VA måste höjas framöver.

Både Barn och ungdomsnämnden samt Samhällsbyggnadsnämnden har kunnat hålla emot kostnadsutvecklingen samtidigt som en ny omfattande skolstruktur håller på att implementeras för att möta ett minskat elevunderlag.

Nettokostnadsandel kommun (%)	2019	2018	2017
Nettokostnad av skatteintäkter och utjämning	95,6	94,6	94,7
Nettokostnad (exklusive jämförelsestörande) av skatteintäkter och utjämning	95,6	92,4	95,8
Avskrivningar av nettokostnaden	4,9	5,0	4,7

Nettokostnadsandelen visar hur stor del av skatteintäkter & statsbidrag som den löpande driften tar i anspråk. Nettokostnadsnivån bör utveckla sig i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag då kvarvarande utrymme ska användas till amorteringar, investeringar eller öka kommunens sparande. Kommunen har haft goda resultat under denna treårsperiod, även om nivån minskat med 1,0 % under 2019 och uppgår till 95,6 %.

Resultatutveckling			
Kommunala bolag	2019	2018	2017
Stiftelsen HaparandaBostäder			
100%			
Rörelsens intäkter	40,1	41,4	40
Rörelsens kostnader	-28,9	-26,2	-24,9
Avskrivningar	-4,6	-6,2	-6,8
Rörelseresultat	6,6	9,0	8,3
Finansnetto	-4,0	-4,2	-5,0
Bokslutsdispositioner & skatt	-0,6	-1,2	-0,1
ÅRETS RESULTAT	2,0	3,6	3,2
Haparanda Värmeverk			
Rörelsens intäkter	41,2	39,3	40,9
Rörelsens kostnader	-34,3	-29,7	-29,1
Avskrivningar	-4,5	-4,6	-4,5
Rörelseresultat	2,4	5,0	7,3
Finansnetto	0,0	0,0	0,1
Bokslutsdispositioner & skatt	0,1	-1,2	-2,6
ÅRETS RESULTAT	2,5	3,8	4,8
Bottenvikens reningsverk 35%			
Rörelsens intäkter	15,0	13,8	13,2
Rörelsens kostnader	-12,6	-12,9	-11,3
Avskrivningar	-1,8	-1,6	-2,4
Rörelseresultat	0,6	-0,7	-0,5
Finansnetto	-0,6	-0,6	-0,6
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	0,0	0
ÅRETS RESULTAT	0,0	-1,3	-1,1

Resultatnivån för kommunens bolag är av skiftande karaktär. För HaparandaBostäder ligger resultatnivån något lägre än tidigare år. Vakansgraden har ökat i kommunen. Hyresbortfallet hamnade på 8,9 % för 2019 jämfört med 6,6% för 2020. En bostadsrätt har avyttrats under året för att möta behoven i kommunen.

Samtidigt har både Haparanda Värmeverk och Bottenvikens reningsverk utmaningar att hantera med rörelsekostnader som tär på bolagens resultat. Haparanda Värmeverk är i behov av en ny panna och bolaget förbereder en nyinvestering. Kostnaden import av energi från Tornio har ökat under 2019, då kostnaden gällande utsläppsrätter (CO2) för Torv ökat kraftigt. Samtidigt har valutans utveckling (SEK/Euro) inte varit fördelaktig.

För Bottenvikens Reningsverket medför en ålderstigen anläggning ökade underhållskostnader samtidigt som anpassning skett då miljökraven ökar. Nuvarande avloppsreningsverk är dock omodernt och processen kan inte utvecklas särskilt mycket mer med den maskinpark och utrustning som finns idag. Diskussion om ett nytt avloppsreningsverk kommer oundvikligen allt närmare.

Investeringsvolym (%)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Verksamhetsnetto (exkl avskrivningar) (mnr)	74,6	89,6	67,4
Investeringsvolym nettoutgifter (mnr)	71,7	57,1	53,8
Självfinansieringsgrad av årets nyinvesteringar	104,0	122,0	197,4
Investeringsvolym/verksamhetens nettokostnader	4,0	9,8	9,3
Avskrivningar/nettoinvesteringar	60,5	85,7	80,9
Kommun			
Verksamhetsnetto (exkl avskrivningar) (mnr)	60,7	69,4	47,8
Investeringsvolym nettoutgifter (mnr)	44,5	41,8	37,8
Självfinansieringsgrad av årets nyinvesteringar	136,4	145,3	211,4
Investeringsvolym/verksamhetens nettokostnader	7,1	7,1	6,4
Avskrivningar/nettoinvesteringar	68,1	70,6	73,8

Självfinansieringsgraden mäter hur stor andel av finansieringarna som kan finansieras med egna medel. Om självfinansieringsgraden är 100 %, innebär det att kommunkoncernen inte behöver låna eller tära på den egna kassan för att investera. Koncernens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks om investeringarna kan självfinansieras, vilket också är fallet under den senaste treårsperioden då investeringarna finansierats med egna medel. Trots att investeringarna ökat för såväl koncernen som kommunen är självfinansieringsgraden över 100 % för 2019.

Nettoinvesteringar kommunen (mkr)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Kommunstyrelsen	30,0	28,7	35,3
Barn- och ungdomsnämnd	1,5	1,6	1,7
Socialnämnd	2,0	0,9	0,2
Delsumma investeringar	33,5	31,2	37,2
Pågående investeringar	11,0	10,7	0,6
Summa investeringar	44,5	41,9	37,8

Under 2019 har investeringar genomförts för 44,9 mkr. Vissa investeringsbidrag har influtit om 0,4 mkr, vilket innebär att nettoinvesteringarna varit 44,5 mkr. Det satsas mest inom Kommunstyrelsens verksamhet (30,0 mkr) på områdena VA (9,9 mkr), fastighet (7,2mkr), gator & vägar (9,3 mkr). Ett flertal projekt är pågående och bedöms pågå under flertalet år. Bara i dessa projekt har det investerats 11,0 mkr under 2019 där nya skolstrukturen och stallet är störst.

Nettoinvesteringar Kommunala Bolag (Mkr)	2019	2018	2017
Stiftelsen HaparandaBostäder 100%	22,4	7,2	6,6
Haparanda Värmeverk 100%	4,4	5,6	3,0
Bottenvikens reningsverk 35%	0,7	1,6	1,2
Summa Investeringar	27,5	7,2	4,2

Gällande bolagen har investeringsnivåerna varit betydande hos Stiftelsen HaparandaBostäder som bygger ett nytt trygghetsboende innehållande 20 lägenheter, som färdigställs under 2020. Beräknad investering uppgår till 41,4 mkr.

För Haparanda Värmeverk och Bottenvikens reningsverk har nivån för 2019 varit i paritet som tidigare, om än något lägre för reningsverket.

2. Kapacitet

Kapacitet visar på vilken långsiktig finansiell motståndskraft kommunkoncernen besitter.

Soliditet (%)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Soliditet	47,8	46,3	42,8
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet	28,5	25,1	19,0
Tillgångsförändring %	3,6	1,5	2,6
Förändring av eget kapital %	6,9	1,1	6,0
Kommun			
Soliditet	49,1	47,2	42,7
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet	22,8	18,1	9,5
Tillgångsförändring %	3,9	2,4	2,6
Förändring av eget kapital %	7,9	12,4	6,0

Soliditeten, dvs. hur stor del av balansomslutningen som finansierats med eget kapital, har förstärkts under perioden. Resultatnivå från 2019 för såväl kommunkoncernen och kommunen samtidigt som amorteringar genomförts bidrar till detta.

Finansnetto (mnkr)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Finansiella intäkter	8,0	2,6	3,3
Finansiella kostnader	-10,8	-12,8	-14,6
Finansnetto	-2,8	-10,2	-11,3
Kommun			
Finansiella intäkter	8,4	3,0	3,6
Finansiella kostnader	-6,9	-8,8	-9,4
Finansnetto	1,5	-5,8	-5,8

Finansnettots utveckling är intressant ur finansierings-synpunkt. Det visar kommunens kostnader att finansiera tillgångarna med lånade medel. Kommunkoncernen har, till en hög kostnad, säkrat sin låneportfölj med s.k. räntederivat. Dessa faller ut under 2020-2022 och kommunkoncernen får möjlighet till en annan säkringsstrategi, som medför lägre finansiella kostnader. Under 2019 har den positiva börsutvecklingen medfört reavinster (+3,4 mkr) och redovisning av finansiella instrument till verkligt värde ger ett betydligt högre utfall för finansiella intäkter än tidigare år.

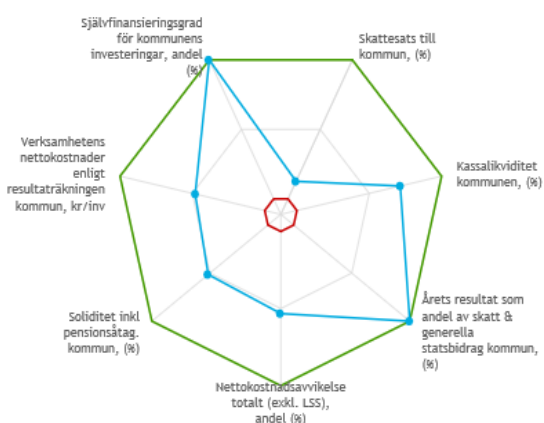
Skuldsättningsgrad (%)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Låneskuld (mkr)	382,7	394,3	407,3
Total skuldsättningsgrad	0,5	0,5	0,5
- varav avsättningsgrad	0,0	0,0	0,0
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	0,1	0,1	0,1
- varav långfristig skuldsättningsgrad	0,4	0,4	0,4
Kommun			
Låneskuld (mnkr)	238,9	252,1	262,1
Total skuldsättningsgrad	0,5	0,5	0,5
- varav avsättningsgrad	0,0	0,0	0,0
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	0,1	0,1	0,1
- varav långfristig skuldsättningsgrad	0,4	0,4	0,4

Skuldsättningsgraden (totala skulder dividerat med eget kapital) visar hur stor andel av tillgångarna som finansierats av utomstående kapital och beskriver kommunens finansiella risk. Skuldsättningsgraden har en nära koppling till soliditet. En hög skuldsättningsgrad medför en låg soliditet, och vice versa. Kommunen har under en tidsperiod amorterat ned på sin låneskuld successivt samtidigt som investeringar finansierats med egna medel. Så även under 2019 där låneskulden minskat med 13,3 mkr för kommunkoncernen då kommunen amorterat 13,2 mkr under året.

Pensionsskuld Kommun (mkr)	2019	2018	2017
Pension som kortfristig skuld	25,5	22,4	17,8
Avsättning pensioner	20,5	21,7	20,8
Pensionsförpliktelser äldre än 1998	222,0	235,5	260,8
Total pensionsskuld	268,0	279,6	299,4
Pensionsmedel placering (marknadsvärde)	64,3	57,6	59,3

Från och med 1998 redovisas kommunens pensionsskuld enligt den så kallade blandmodellen. Intjänade pensioner före 1998 redovisas därmed som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Här har åtagandet succesivt minskat. Mer upplysning om personförpliktelsernas utveckling återfinns på sid 17.

Nyckeltal i jämförelse

De finansiella nyckeltalen ovan (fr 2018 och Kolada.se) speglar kommunen läge på kort och långsikt. Spindeln visar Haparandas läge i förhållande till de 10% kommuner som bäst (positiv referens i grönt) respektive sämst resultat (negativ i rött) för varje nyckeltal.

Kommunens utfall är i medel vad gäller utfall för verksamhetens nettokostnader, soliditetsmått samt nettokostnadsavvikelse för kommunens verksamheter. Årets resultat för 2018, kassalikviditeten och självfinansieringsgraden är positiva referenser samtidigt som skattesatsen i kommunen sticker ut negativt i jämförelse med andra kommuner.

3. Riskförhållande

Med risk avses hur kommunen är finansiellt exponerad. Kommunen ska upprätthålla en betalningsberedskap på kort sikt, med risker beaktade, att de löpande utbetalningarna kan göras utan besvär.

Likviditet (mnkr)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Likvida medel	86,4	103,6	98,7
Balanslikviditet (%)	165%	179%	170%
Rörelsekapital	88,7	95,8	89,1
Kommun			
Likvida medel	51,0	58,3	56,4
Balanslikviditet (%)	146%	149%	146%
Rörelsekapital	55,5	52,3	50,6

Ett mått som mäter den kortfristiga betalningsberedskapen är balanslikviditeten (omsättningstillgångar delat med kortfristiga skulder). Om måttet överstiger 100 %, innebär det att skulder som förfaller inom den närmsta tiden kan regleras. Såväl kommunkoncernen och kommunen har god betalningsberedskap. Likviditeten överstiger också målet för god ekonomisk hushållning, 5 % av skatter och statsbidrag. De likvida medlen för såväl kommunkoncernen och kommunen har minskat under 2019 till följd av höga investeringsnivåer.

Borgensåtaganden och koncernens resultat (mnkr)	2019	2018	2017
Koncernens resultat	31,3	43,5	23,9
Kommunens borgensåtaganden	147,4	147,4	150,7

Stora borgensåtaganden kan betyda en finansiell risk för kommunen i form av övertagande av lån. Haparanda Kommun har ett borgensåtagande till Stiftelsen Haparandabostäder på 170 mkr (139,9 mkr nyttjat) samt ett till Bottenvikens reningsverk om 7,5mkr.

Här planerar dock Stiftelsen Haparandabostäder att utöka sina lån med ca 15 mkr i samband med byggnationen av det nya trygghetsboende under 2020.

Om kommunfullmäktige väljer alternativet (beslut under 2020) med en Kooperativhyresrätt för det nya äldreboendet i kommunen kräver det ett betydande borgensåtagande från kommunen till den nystiftade föreningen.

Kassaflöde

Kommunkoncernen sätter stor vikt vid kassaflödets utveckling, även i den ekonomiska styrningen. Investeringar skall betalas med egna medel i enlighet med målet, amorteringskrav finns även för att uppnå god ekonomisk hushållning, vilket i sin tur också kräver en god kontroll på kommunkoncernens samt kommunens kassaflöde.

Kommunkoncernen har trots höga investeringsnivåer och amorteringar kunnat behålla likviditeten över målet för god ekonomisk hushållning (5% av skatter och statsbidrag). Detta beroende på starka resultatnivåer under tidsperioden.

KASSAFLÖDE	2019	2018	2017
KOMMUNKONCERNEN			
Årets resultat	31,2	45,2	23,9
Ej likvid påverkande poster	42,5	30,0	44,8
Förändring rörelsekapital	-2,2	0,3	31,6
Finansieringsverksamhet	-10,9	-13,4	-8,9
Investeringsverksamhet	-77,8	-57,2	-51,0
Årets kassaflöde	-17,2	4,9	40,4
Kassa vid årets början	103,6	98,7	58,3
Kassa vid periodens slut	86,4	103,6	98,7
KOMMUNEN			
Årets resultat	30,4	39,8	19,9
Ej likvid påverkande poster	28,4	18,7	30,9
Förändring rörelsekapital	-4,6	2,3	29,3
Finansieringsverksamhet	-10,9	-10,2	-5,8
Investeringsverksamhet	-50,7	-48,6	-43,6
Årets kassaflöde	-7,4	2,0	30,7
Kassa vid årets början	58,4	56,4	25,7
Kassa vid periodens slut	51,0	58,4	56,4

4. Kontroll

Med finansiell kontroll avses bland annat hur beslutad budget och prognos följs i organisationen. En god följsamhet mot både budget och prognoser är ett uttryck för god ekonomisk hushållning. Prognossäkerheten visar hur ekonomistyrningen i kommunen bidrar till att en god ekonomisk hushållning kan upprätthållas.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamhet (mkr)	2019	2018	2017
Kommunkoncern			
Budgetavvikelse: resultat före jämförelsestörande poster	4,6	11,1	13,3
Budgetavvikelse: resultat inklusive jämförelsestörande poster	4,6	24,0	10,0
Budgetavvikelse: bolag	-2,2	2,5	2,0

Kommun

Budgetavvikelse: resultat före jämförelsestörande poster	6,5	9,3	-2,9
Budgetavvikelse: resultat inklusive jämförelsestörande poster	6,5	22,8	-1,7
Budgetavvikelse: nämnder	8,2	2,9	-2,5

Budgetföljsamheten gällande årets resultat för kommunkoncernen uppgår till 4,6 mkr. Kommunfullmäktige antar inte en budget på kommunkoncernnivå utan denna är framräknad utifrån en sammanställd redovisning från respektive bolag och kommun.

För kommunen är avvikelserna +6,5 mkr bättre än budgeterat. Utmaningen för både budgetföljsamheten samt prognossäkerheten finns inom nämndernas verksamhet, vilka också har störst budgetomslutning.

Budgetavvikelse 2019 (mkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Nämndernas verksamhet	608,5	617,1	-8,6
Ansvarsåtagande	0,4	0,1	0,3
Pensionsförvaltning	16,8	17,3	-0,6
Förändring semesterferielöneskuld	0	1,3	-1,3
Intern ränta	-13,5	-13,3	-0,2
VERKSAMHETENS NETTOKOSTN	612,2	622,5	-10,4
Finansnetto	8,0	-1,5	9,5
Skatter & statsbidrag	-644,2	-651,1	6,9
JUSTERAT RESULTAT	-24,0	-30,1	6,0
Jmf poster	0,0	0,0	0,0
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhet i RR	0,0	-0,4	0,4
ÅRETS RESULTAT KOMMUN	-24,0	-30,4	6,4

Vad gäller budgetavvikelse så avviker verksamhetens nettokostnader kraftigt negativt där utfallet överstiger budget med -10,4 mkr. Underskottet härrör främst från nämndernas verksamhet (-8,2 mkr) där Socialnämnden har ett betydande underskott. Även kostnaderna för pensioner (större åtagande) och förändringen av semesterlöneskulden avviker negativt.

Underskottet från driftens verksamhet kompenseras dock genom ett kraftigt förbättrat utfall för finansiella intäkter där reavinster (+3,4 mkr) samt värdering av finansiella instrument till verkligt värde (+3,5 mkr) medför ett förstärkt utfall. Vidare understiger de finansiella kostnader budget beroende ett fortsatt lågt ränteläge.

Vad gäller intäkter från skatter och statsbidrag visas ett överskott (+6,9 mkr) beroende på ett bättre utfall än främst gällande generella statsbidrag och utjämning (+10,6 mkr) samtidigt som skatteintäkterna understiger budget (-3,7 mkr). Budgeten sätts utifrån SKR:s prognoser med en beräkning om -50 personer vad gäller befolkningsutvecklingen.

Sammantaget blir utfallet för årets resultat +6,5 mkr bättre än budgeterat.

Budgetavvikelse 2019 (mkr)	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunfullmäktige	2,1	2,5	-0,4
Kommunstyrelse	85,5	84,4	1,1
Samhällsbyggnadsnämnd	4,2	3,9	0,3
Barn- & ungdomsnämnd	256,2	257,7	-1,5
Socialnämnd	260,5	268,6	-8,1
Nämndernas verksamhet	608,5	617,1	-8,6
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhet i RR	0,0	-0,4	0,4
Summa nämnder	608,5	616,7	-8,2

Nämndernas budgetavvikelse stannar på -8,2 mkr för 2019. Kommunfullmäktige avviker med 0,4 mkr pga högre ersättningsnivåer än budgeterat. Beslut om förändrade arvodesnivåer togs efter valet 2018.

Samhällsbyggnadsnämnden har en positiv budgetavvikelse (+0,3 mkr) främst pga att tjänster inom förvaltningen varit vakanta en del av året.

Kommunstyrelsen uppvisar ett överskott om 1,1 mkr.

Större budgetavvikelser inom nämndens verksamhet (KS)	Mkr
Näringslivsenheten	2,9
Kapitalkostnader	1,2
Kollektivtrafik	0,8
Kanslienheten	0,5
Tekniska enheten	-4,0
Personalkontor	-0,7
Räddningstjänst	-0,4

Kommunstyrelsen har under året haft vakanta tjänster inom näringslivsenheten samt kunnat nyttja externa medel för "förbättrat företagsklimat". Kollektivtrafiken har haft lägre kostnader till Länstrafiken än beräknat (förlusttäckning). Övriga enheter har haft allmän återhållsamhet i syfte att möta tekniska enhetens underskott. Utmaningen för tekniska enheten kvarstår, där ökade kostnader kan härledas till tidigare bristande underhåll. Det kommer krävas både avgiftshöjningar och kapitaltillskott för att möta framtidens kostnader inom enheten.

Barn och ungdomsnämnden uppvisar ett underskott om -1,5 mkr.

Större budgetavvikelser inom nämndens verksamhet (BUN)	Mkr
Gemensam verksamhet	2,5
Kost & Lokalvård	1,9
Bibliotek	1,2
Förskola/Grundskola/Särskola	-6,3
Ungdomsutbildning/Vuxenlärande	-0,5

Nämnden har haft ett besparingskrav på -2,6 mkr som funnits under den gemensamma verksamheten, där samtliga bidrag (såväl likvärdighetsmedlen +7,5 mkr) även rekviderats. Även ersättning till annan anordnare av skolverksamhet (-2,1 mkr) samt gemensamma läromedel (-0,4 mkr) redovisas under denna kategori.

Kostnaderna som ska möta likvärdighetsbidraget redovisas under förskola, grundskola och särskolans verksamhet och förklarar avvikelserna gentemot budget.

Överskotten från kostnaden beror på minskat antal barnkullar inom skolans verksamhet, vilket medfört minskat livsmedelsinköp under året. Bibliotekets överskott härrör från lägre personalkostnader än budgeterat.

Socialnämnden uppvisar ett underskott om 8,1 mkr, trots ett tilläggsanslag under året från resolutionsfonden på 5,0 mkr. Främst har nämnden betydande avvikelser inom äldre- och handikappomsorgen.

Större budgetavvikelser inom nämndens verksamhet (SN)	Mkr
Social omsorg	5,3
Gemensam verksamhet	1,1
Arbetsmarknadsåtgärder	0,3
Äldreomsorg	-11,9
Handikappomsorg	-3,4

För Social omsorg härrör överskottet från främst från omorganisationen av integrationsverksamheten (+10,2 mkr) som inleddes föregående år och uppvisar synbara resultat. Flertalet av de personer som fick alternativa boendelösningar är vid utgången av året självförsörjande genom förvärvsarbete. Detta har dock bidragit till en betydande minskning av ersättningar från Migrationsverket som medför att man inte kan räkna med ett överskott för verksamheten i framtiden. Inom individ- och familjeomsorgen (-5,0 mkr) har arbetet med hemmaplanslösningar dämpat kostnadsutvecklingen inom institutionsvård (-2,9 mkr). Behovet av insatser inom LSS Barn kvarstår och avviker från budget med -1,2 mkr. Den tidigare avvikelserna från standardkostnaden på 16,9%, för IFO, har nu minskat till 5,0% (2018). Försörjningsstödet avviker från budget med -3,1 mkr och kostanden är densamma som föregående år.

Överskottet för den gemensamma verksamheten är kopplat till övergången från Vardagas verksamhet till kommunal regi, samt vakanta tjänster under året.

Inom den särskilda boendeverksamheten (-10,7 mkr) uppvisar nämnden ett fortsatt högt kostnadsläge gentemot budget. Behovet av korttidsplatser har ökat och medfört ett stort underskott på -4,1 mkr. Platsantalet har tillfälligt ökat från 16 till 33 platser. Arbetet med bemanningsrelaterade frågor har varit prioriterat under året. De planerade förändringarna som varit planerade att genomföra har dock blivit försenade på grund av utredningar kring arbetsmiljön i samråd med arbetsmiljöverket.

Inom SFB/LSS (-0,8 mkr) kvarstår tvister med Försäkringskassan kring assistentersättningar. Tvisterna förväntas pågå under en längre tid. Verksamheten har även haft en del övergångskostnader i samband med omplaceringar av personal på grund av ärendeövergång mellan privat och kommunal regi. För omsorgens särskilda boende (-2,6 mkr) har socialnämnden prioriterat arbetet med bemanningsekonomi. Under årets sista kvartal verkställdes en ny bemanningsstruktur som medförde ökade samverkansmöjligheter mellan de olika verksamheterna.

Budgetavvikelser historiskt (mkr)	2019	2018	2017
Kommunfullmäktige	-0,4	1,0	0,0
Kommunstyrelse	1,1	0,8	5,5
Samhällsbyggnadsnämnd	0,3	0,7	0,5
Barn- & ungdomsnämnd	-1,5	0,5	3,2
Socialnämnd	-8,1	0,0	-11,6
Nämndernas verksamhet	-8,6	3,0	-2,4
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter/kostnader i RR	-0,4	-0,3	-0,5
Summa nämnder	-8,2	3,3	1,9

Historiskt har budgetavvikelsen varit störst för Socialnämndens verksamhet under den senaste treårsperioden. Nämnden har under samtliga år hämtat anslag från den resolutionsfond som funnits tillgänglig under Kommunfullmäktige, som uppgått till 5,0 mkr. Under 2019 hämtades anslag till 5,0 mkr, för 2018 totalt 3,6 mkr och för 2017 uppgick anslaget till 5,0 mkr för att reducera nämndens underskott. Trots tillskotten har underskotten uppgått till nästan 20 mkr under en treårsperiod.

Budgetavvikelse			
Kommunala bolag	Budget	Utfall	Avvikelse
Stiftelsen HaparandaBostäder			
100%			
Rörelsens intäkter	39,5	40,1	0,6
Rörelsens kostnader	-28,1	-28,9	-0,8
Avskrivningar	-5,2	-4,6	0,6
Rörelseresultat	6,2	6,6	0,4
Finansnetto	-4,4	-4,0	0,4
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	-0,6	-0,6
ÅRETS RESULTAT	1,8	2,0	0,2
Haparanda Värmeverk			
Rörelsens intäkter	41,5	41,2	-0,3
Rörelsens kostnader	-32,4	-34,3	-1,9
Avskrivningar	-4,7	-4,5	0,2
Rörelseresultat	4,4	2,4	-2,0
Finansnetto	0,0	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	0,1	0,1
ÅRETS RESULTAT	4,4	2,5	-1,9
Bottenvikens reningsverk 35%			
Rörelsens intäkter	12,7	15,0	2,3
Rörelsens kostnader	-8,9	-12,6	-3,7
Avskrivningar	-3,3	-1,8	1,5
Rörelseresultat	0,5	0,6	0,1
Finansnetto	-0,5	-0,6	-0,1
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	0,0	0,0	0,0

För Stiftelsen HaparandaBostäder har uthyrningsgraden försämrats succesivt och hyresbortfallet uppgick till 8,9% för 2019. Större underhållsåtgärder samt reinvesteringar är genomförda under året. Vad gäller väsentliga händelser för lägenhetsbeståndet har två stora skador (om totalt 1,9 mkr) i samband med lägenhetsbrand respektive vattenskada (omfattar 5 lägenheter) skett under året, försäkringsersättningen blev drygt 1,2 mkr, vilket förklarar överskottet på intäktssidan. Bolaget har genom kostnadskontroll kunnat möta hyresbortfall och uppvisar en marginell avvikelse när det gäller rörelsens kostnader.

Avskrivningarna och utfallet för finansiella poster har blivit lägre än budgeterat mycket beroende på aktuellt ränteläge och senarelagda investeringar under året.

Haparanda Värmeverk redovisar ett resultat på +2,4 mkr vilket avviker mot budget med -2,0 mkr. Intäkterna uppgår till 41,2 mkr vilket är +0,3 mkr bättre än budget och 0,9 mkr bättre än föregående år. Bränslekostnaderna har dock ökat kraftigt och bolaget uppvisare därför ett svagare resultat. Förklaringarna till resultatförsämringen gentemot såväl budget som föregående år är främst

- Bränslemix i Finland. Tillgången till effekt (främst pga. kyla) har varit lägre, vilket ger högre andel fossilolja i mix och högre kostnader.
- CO2 kostnaderna, kopplat till torv och olja i Finland. Priset på utsläppsrätter har varit i stigande trend.
- Valutaeffekt SEK/Euro.
- Högt andel bioolja pga. spetsbehov i kall period där baseffektutbudet från Finland minskat (främst Q1).

Sammantaget har avtalet med Torneå Energi ökat med ca 3,7 mkr under 2019. Bolaget har kunnat mildra resultateffekten, i egen produktion, genom att planera egna köp av utsläppsrätter och genom att blanda mer flis i bolagets egen mix.

De senaste åren har Bottenvikens reningsverk p.g.a. skärpta krav på utsläppsvärden gjort förändringar i processen i syfte att möta de nya kraven. Detta har påverkat ekonomin och då särskilt kassalikviditeten men även det egna kapitalet. Avgifterna för Haparanda resp. Tornio kommun har höjts med 10%, vilket torde innebära att rimligt resultat kan uppnås. Därav kan det ökade kostnadsutfallet mötas av de utökade intäkterna och budgetavvikelsen är marginell.

Prognossäkerhet

Prognossäkerheten för kommunens verksamhet avviker främst gällande verksamhetens nettokostnader vad gäller så väl junis som oktobers prognoser gentemot årets utfall. Nämndernas avvikelser står för den största delen på -5,5 mkr, vilket dock är mindre än 1 % avvikelse. I övrigt avviker pensionsförvaltning (-2,5 mkr) pga oförutsedda kostnader för premiepension. Detta tas ut av en förbättrad borsutveckling än prognostiserat som påverkar värdet av finansiella instrument, vilket ger ett förbättrat finansnetto (+2,5 mkr).

Vidare har semesterlöneskuden ökat med -1,3 mkr. Prognosen för skatter och statsbidrag avviker marginellt samtidigt som en beräknad kostnad på 4,0 mkr för fiberutbyggnad (jämförelsestörande poster) belastar kommunen först i samband med färdigställande år 2020.

Prognossäkerhet 2019 (mkr)	Juni	Okt	Utfall	Diff utfall/Okt
Nämndernas verksamhet	610,7	611,6	617,1	-5,5
Ansvarsåtagande	0,4	0,4	0,1	0,3
Pensionsförvaltning	14,8	14,8	17,3	-2,5
Förändring semesterferielöneskuld	0	0	1,3	-1,3
Intern ränta	-13,2	-13,1	-13,3	0,2
VERKSAMHETENS NETTOKOSTN	612,7	613,7	622,5	-8,8
Finansnetto	0	1,0	-1,5	2,5
Skatter & statsbidrag	-649,2	-651,3	-651,1	-0,2
JUSTERAT RESULTAT	-36,5	-36,6	-30,1	-6,5
Jmf poster	4,0	4,0	0,0	4,0
Justeras: Poster som ej är hänförliga till verksamhetens intäkter/kostn i RR	-0,4	-0,4	-0,4	0
ÅRETS RESULTAT KOMMUN	-32,9	-33,0	-30,5	-2,5

Nämndernas prognossäkerhet avviker marginellt i både juni och oktobersprognoser jämfört med utfall, bortsett från Socialnämndens verksamhet. Avvikelseerna härrör delvis från äldreomsorgens kostnadsökning pga ett ökat behov av korttidsplatser samt delvis från en större minskning av migrationsintäkter än beräknat.

Nämndernas prognossäkerhet (mkr)	Juni	Okt	Utfall	Diff utfall/Okt
Kommunfullmäktige	2,4	2,4	2,5	-0,1
Kommunstyrelse	85,1	84,2	84,4	-0,2
Samhällsbyggnadsnämnd	4,2	4	3,9	0,1
Barn- & ungdomsnämnd	258,2	257,6	257,7	-0,1
Socialnämnd	260,8	263,4	268,6	-5,2
Nämndernas driftkostnad	610,7	611,6	617,1	-5,5

Vad gäller prognossäkerhet för bolagen avrapporterar bolagen till kommunstyrelsen halvårsvis. I stora drag levererar bolagen högre resultatnivåer gentemot den prognoser som lämnats till rapporteringen för första halvåret. Bottenvikens reningsverk har höjt avgifterna under året för att komma bort från de tidigare årens negativa resultat som urholkat det egna kapitalet och kassalikviditeten. För Haparanda Värmeverk blev

utfallet blev något starkare vilket är effekten av styrning mot maximal tillgänglighet i egen produktion istället för import från Torneå Energi. För HaparandaBostäder avviker utfallet för 2019 marginellt gentemot prognos.

Prognossäkerhet	Juni	Utfall	Diff utfall/juni
Kommunala bolag			
Stiftelsen HaparandaBostäder 100%			
Rörelsens intäkter	39,5	40,1	0,6
Rörelsens kostnader	-28,5	-28,9	-0,4
Avskrivningar	-5,2	-4,6	0,6
Rörelseresultat	5,8	6,6	0,8
Finansnetto	-4,0	-4,0	0,0
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	-0,6	-0,6
ÅRETS RESULTAT	1,8	2,0	0,2
Haparanda Värmeverk			
Rörelsens intäkter	42,1	41,2	-0,9
Rörelsens kostnader	-35,6	-34,3	1,3
Avskrivningar	-4,6	-4,5	0,1
Rörelseresultat	1,9	2,4	0,5
Finansnetto	0,0	0,0	0,0
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	0,1	0,1
ÅRETS RESULTAT	1,9	2,5	0,6
Bottenvikens reningsverk 35%			
Rörelsens intäkter	13,3	15	1,7
Rörelsens kostnader	-12,5	-12,6	-0,1
Avskrivningar	-1,6	-1,8	-0,2
Rörelseresultat	-0,8	0,6	1,4
Finansnetto	-0,6	-0,6	0,0
Bokslutsdispositioner & skatt	0,0	0,0	0,0
ÅRETS RESULTAT	-1,4	0,0	1,4

Känslighetsanalys – Koncern

En kommun påverkas många gånger av händelser utanför dess egen kontroll. Ett sätt att göra detta tydligt är att upprätta en känslighetsanalys som visar hur olika förändringar påverkar kommunkoncernens finansiella situation. I tabellen nedan redovisas hur ett antal faktorer som kan påverka kommunkoncerns finansiella resultat.

Effekt på koncernens intäkter	Förändring	Effekt +/- mkr
Skatteintäkter	1%	4,0 mkr
Generella statsbidrag & utjämning	1%	2,4 mkr
Bidrag fr staten	1%	0,7 mkr
Löpande avgifter, hyror, ersättn.	1%	1,4 mkr
Övriga bidrag.	1%	0,4 mkr
Effekt på koncernens kostnader		
Personalkostnader exkl pension	1%	5,1 mkr
Pensionskostnader	1%	0,4 mkr
Förändrad diskonteringsränta pensionsskuld	1%-enhet	50,0 mkr
Kostnadsutveckling exkl personal	1%	2,8 mkr
Förändrad upplåningsränta	1%-enhet	0,9 mkr

Störst effekt på den kommunala koncernens intäkter har 1 % förändring på skatteintäkterna, därefter kommer generella statsbidrag & utjämning samt de löpande avgifterna.

På kostnadssidan är det personalkostnader som den procentuella förändringen får störst effekt. Vid en procents förändring av diskonteringsräntan ökar kommunkoncernens pensionsskuld med ca 50 mkr och soliditeten försämras med drygt. 4,4%.

I tabellen nedan illustreras Haparanda Kommuns känslighet som inte är olik kommunkoncernens.

Effekt på kommunens intäkter	Förändring	Effekt +/- mkr
Skatteintäkter	1%	4,0 mkr
Generella statsbidrag & utjämning	1%	2,4 mkr
Bidrag fr staten	1%	0,7 mkr
Taxor, avgifter, hyror m.m	1%	0,6 mkr
Övriga bidrag	1%	0,4 mkr
Effekt på kommunens kostnader		
Personalkostnader exkl pension	1%	5,1 mkr
Pensionskostnader	1%	0,4 mkr
Förändrad diskonteringsränta pensionsskuld	1%-enhet	50,0 mkr
Kostnadsutveckling exkl personal	1%	2,4 mkr
Förändrad upplåningsränta	1%-enhet	0,6 mkr

Sammanfattning ekonomisk ställning

Resultatet för 2019 är för kommunkoncernen starkt. Under ett flertal år har resultatutvecklingen gått åt rätt håll som stärker den ekonomiska ställningen för såväl kommunkoncernen som kommunen. I snitt har resultatnivån varit 33 mkr/år för kommunkoncernen respektive 30 mkr/år för kommunen under den senaste treårsperioden. Det medför en stabil finansiell ställning och resultatutvecklingen är också bättre än riksgenomsnittet. Kommunens analys är dock att resultatnivån bör vara 3-4 % av skatter och statsbidrag årligen för att hantera framtida utmaningar och investeringar.

Utmaningen för kommunen är att skatteintäkterna ökat med drygt 2,1% under den senaste treårsperioden och nettokostnadsnivån har stigit med 2,8 %. Speciellt påtaglig har nettokostnadsökningen varit under 2019 (+5,4%). Således har kommunen varit beroende av att statsbidrag & utjämning sker i en ökande takt. Här aviserar SKR om sämre tider för landets kommuner. Den nya kostnadsutjämningen (20 mkr/årligen) ger dock Haparanda bättre förutsättningar som nu får kompensation för gleshet och socioekonomisk bakgrund i utjämningssystemet. Det gör också att man kan möta behovet som kommer via den demografiska förändringen.

Kapaciteten har avsevärt ökat inom den kommunala koncernen, inklusive kommunen. Soliditetsnivån har stärkts kraftigt även i jämförelse med andra kommuner. Skuldsättningsgraden har minskat, likaså pensionsåtagandet. Visserligen står kommunkoncernen för en rad nya investeringar vilket kommer försämra soliditeten samt öka skuldsättningen men man gör det med några bra resultatår i ryggen.

Vad gäller **risker** ur ett finansiellt perspektiv för kommunkoncernen upprätthålls en betalningsberedskap på kort sikt, med risker beaktade, för att de löpande utbetalningarna kan göras utan besvär. Likviditetsmålet hålls och de goda resultatnivåerna från tidigare år och för 2019 möjliggör såväl planerade investeringar, amorteringar samtidigt som koncernen har en god beredskap.

Överlag får **kontrollen** anses som god inom den kommunala koncernen när budgetföljsamhet och prognossäkerhet beaktas. Den kommunala koncernens huvudsakliga utmaning finns inom den kommunala verksamheten och verksamhetens nettokostnader. Visserligen uppvisas ett starkt resultat (+30,4 mkr) men budgetföljsamheten för nämndernas verksamhet, främst för Socialnämnden (-8,2 mkr), är av allvarlig karaktär. Den ekonomiska styrningen inom nämnderna behöver utvecklas så att ekonomiskt utfall harmoniserar med tilldelade medel.

Den **sammanfattande bedömningen** är att resultatnivån medför att kommunkoncernen ekonomiska ställning förbättrats under 2019.

- **Positiv utveckling**
- **Oförändrad utveckling**
- **Negativ utveckling**

Område	Utfall
<p>God Ekonomisk hushållning (3.6.1)</p> 	<p>● Finansiella mål Samtliga finansiella mål, förutom driftens negativa budgetavvikelse, för god ekonomisk hushållning uppfylls för 2019. Den sammanlagda bedömningen är att de goda ekonomiska hushållning nås vad gäller de finansiella perspektivet.</p> <p>◆ Verksamhetsspecifika mål För de verksamhetsspecifika målen för god ekonomisk hushållning uppfylls ett mål, ett mål uppfylls delvis och ett mål uppnås ej. Den sammanlagda bedömningen är att de verksamhetsspecifika målen för god ekonomisk hushållning uppfylls delvis för år 2019.</p>
<p>Resultat</p> 	<p>● Starkt resultat i förhållande till målet för god ekonomisk hushållning (2 % av skatter & statsbidrag) under den senaste treårsperioden, såväl för koncern som kommunen. Resultatnivån (30,4 mkr) bidrar till att kommunens investeringar kan självfinansieras och amorteringar genomföras. Resultatnivån är dessutom högre än genomsnittet i riket den senaste treårsperioden.</p>
<p>Kapacitet</p> 	<p>● Kraftigt förbättrad soliditet som gått från 25,1% till 28,6% för kommunkoncernen inklusive pensionsåtagande. För kommunen har utvecklingen varit från -0,8% år 2014 till en nivå +22,7% för 2019.</p> <p>Skuldsättningsgraderna är på lägre nivåer än tidigare samtidigt som pensionsåtagandet minskar.</p>
<p>Risker</p> 	<p>● God betalningsberedskap för kommunkoncernen på kort sikt. Löpande utbetalningar inkluderat investeringar, amorteringar möjliggörs utan större besvär med såväl god likviditet som resultatnivå 2019. Detta trots att likviditeten minskats något under 2019.</p>
<p>Kontroll</p> 	<p>◆ Budgetföljsamhet Sammantaget uppvisas ett budgetöverskott för kommunkoncernen. Den negativa avvikelserna för verksamhetens nettokostnader kompenseras av ett förbättrat utfall för finansnetto samt generella statsbidrag & utjämning.</p> <p>● Prognossäkerhet Prognossäkerheten för 2019 får anses sammantaget som god. Jämför man oktobers prognos med det slutliga utfallet för prognosavvikelsen marginellt, bortsett nämndernas avvikelse.</p>
<p> Den sammanfattande bedömningen är att Haparanda Kommunkoncern har förbättrat sin ekonomiska ställning under 2019, då samtliga perspektiv har en positiv utveckling samt målen för god ekonomisk hushållning uppfylls helt samt delvis.</p>	

3.7 Balanskravsresultat

Upplýsingar om árets resultat efter balanskravsjusteringar och balanskravsresultatet redovisas i förvaltningsberättelsen. Vidare framgår att vid beräkningen av balanskravsresultatet, som är kopplat till kommunallagens balanskrav, ska årets resultat rensas för

vissa poster som inte härrör från den egentliga verksamheten. Realisationsvinster från värdepappershandel har rensats från årets resultat. Balanskravsresultatet uppgår således till 27 005 tkr.

Kommunen

Balanskravsutredning	Utfall 2019	Utfall 2018	Utfall 2017
Årets resultat enligt resultaträkningen	30 437	39 841	19 913
- Samtliga realisationsvinster	-3 432	-20 295	-2 003
+ Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet			
+ Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet			
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
-/+ Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper			
= Årets resultat efter balanskravsjusteringar	27 005	19 546	17 910
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv			
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv			
= Årets balanskravsresultat	27 005	19 546	17 910

3.8 Väsentliga personalförhållanden

I detta kapitel redovisas upplysningar om väsentliga personalförhållanden i den kommunala koncernen. De helägda kommunala bolagen köper sina tjänster från kommunen och ingår därmed i redovisningen.

Sjukfrånvaro i procent	2019	2018	2017	2016	2015
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	5,38	5,20	5,29	5,47	5,54
Långtidssjukfrånvaro (>59 dagar)	32,69	36,89	43,49	41,32	41,58
Summa sjukfrånvaro för kvinnor	5,91	5,65	5,68	5,97	6,16
Summa sjukfrånvaro för män	3,54	3,61	4,02	3,99	3,58
Summa frånvarotid för gruppen 29 år eller yngre	6,37	4,19	4,27	3,06	3,84
Summa frånvarotid för gruppen 30–49 år	4,16	5,04	4,16	4,39	4,24
Summa frånvarotid för gruppen 50 år eller äldre.	6,10	5,37	6,13	6,55	6,39
Korttidssjukfrånvaro dag 1–14	2,99	2,85	2,63	2,87	3,07

Sjukfrånvaron i Haparanda kommun har under 2019 ökat från 5,20 till 5,38 %. Andelen långtidssjukskrivna har dock minskat från 36,89 till 32,69 av den totala andelen sjukskrivna. Sjukfrånvaron minskar inom alla åldersgrupper förutom grupperna 29 år eller yngre och 50 år eller äldre. Den största ökningen sker i gruppen 29 år eller yngre där sjukfrånvaron ökat med 2,18%. Främst är det korttidsfrånvaron som ökat under 2019 (+0,14%).

Sjukfrånvaro per nämnd	2019	2018	2017	2016	2015
Socialnämnden (SN)	6,42	6,20	6,41	6,55	6,96
Barn- och ungdomsnämnden (BUN)	4,76	4,59	4,14	4,75	4,46
Kommunstyrelsen (KS)	4,03	3,78	6,03	5,21	6,15

Sjukfrånvaron ökat inom samtliga nämnder och är högst inom Socialnämndens verksamhet.

Sjukfrånvaro	2019		2018	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Socialnämnden (SN)	6,54	5,53	6,45	4,40
Barn- och ungdomsnämnden (BUN)	5,13	3,49	4,93	3,40
Kommunstyrelsen (KS)	6,95	2,02	5,09	2,84
Total	5,91	3,54	5,65	3,61

Inom Haparanda kommun konstateras att den totala sjukfrånvaron ökar inom samtliga nämnder för kvinnor. Den totala sjukfrånvaron för män ökar inom barn- och ungdomsnämnden men sjunker inom de andra två förvaltningarna. Den största ökningen ser man hos kvinnor inom kommunledningsförvaltningen.

Sjukfr. dagar /snittanställd	2019		2018		
	Kvin./Män	Kvin./Män	19	18	17
SN	19,5	15,9	19,8	12,2	19,0
BUN	16,4	11,9	16,1	11,7	15,3
KS	22,0	7,6	6,5	9,6	13,5
Totalt	18,2	11,8	17,4	11,7	16,8

Antal sjukfrånvardagar per snittanställd uppgår till 16,8

vilket är en ökning med 0,6 dagar. Den största ökningen har skett hos kvinnor inom kommunstyrelsen.

Antal tillsvidareanställda per nämnd	2019	2018	2017	2016	2015
Socialnämnden	387	380	389	407	383
Barn- och ungdomsnämnden	330	331	332	327	330
Kommunstyrelsen	75	70	67	69	60
Samhällsbyggnadsnämnden	7	7	7	5	4
Total	799	788	795	808	777

Antal tillsvidareanställda medarbetare inom Haparanda kommun har ökat med 11 personer under 2019. Orsaken till att antalet medarbetare har ökat är att Haparanda kommun tagit över verksamheten från Vardaga och bedriver det särskilda boendet i egen regi. Orsaken till att ökningen inte är större är bland annat på grund av omställningar inom flyktingverksamheten.

Könsfördelning tillsvidare anställda	2019	2018	2017	2016	2015
Män	169	157	160	162	161
Kvinnor	630	631	635	646	616

Könsfördelningen för tillsvidare anställda inom kommunkoncernen domineras av kvinnor. Antalet män har ökat under året medan antalet kvinnor minskat något.

Antal månadsanställda per nämnd	2019	2018	2017	2016	2015
Socialnämnden	418	407	446	449	423
Barn- och ungdomsnämnden	388	403	395	390	385
Kommunstyrelsen	89	83	77	79	71
Samhällsbyggnadsnämnden	7	7	8	6	5
Total	902	900	926	924	884

Antal månadsanställda medarbetare inom Haparanda kommun har ökat med 2 personer under 2019. Inom Socialnämnden har den största ökningen skett med 11 personer och en minskning på 15 månadsanställda har skett inom barn- och ungdomsnämnden.

Antal timanställda per förvaltning	2019	2018	2017	2016	2015
Socialnämnden	155	191	208	143	142
Barn- och ungdomsnämnden	80	103	101	91	66
Kommunstyrelsen	2	3	1	5	2
Samhällsbyggnadsnämnden	0	0	0	0	0
Total	237	289	310	239	210

Antal timanställda medarbetare inom Haparanda kommun har minskat med 52 personer under 2019. Minskning har skett både inom SN:s och Bun:s verksamhet.

Medelålder	2019	2018	2017	2016	2015
Kvinnor	49,53	49,29	49,91	49,93	50,66
Män	48,98	49,69	49,98	50,89	50,53
Totalt	49,39	49,34	49,92	50,13	50,56

Medelålder inom Haparanda kommun har under de senaste åren sjunkit men vi ser nu en ökning från 49,34 till 49,39.

Pensionsavgångar månadsavlönade	20	21	22	23	24	Totalt
Socialnämnden	9	5	12	12	24	62
Barn- och ungdomsnämnden	2	9	9	12	13	45
Kommunstyrelsen	0	6	2	4	5	17
Samhällsbyggnadsnämnden	0	0	0	0	0	0
Totalt	11	20	23	28	42	124

Haparanda stad uppskattas ha 124 pensionsavgångar under en femårsperiod. De största grupperna är undersköterska, lärare inom grund- och gymnasieskola, förskollärare, handläggare och tekniker.

Pensionsavgångar	
Lärare grundskola	9
Lärare gymnasium	5
Förskollärare	9
Undersköterska	36
Handläggare	9
Tekniker	4

Som statistiken ovan illustrerar kommer de största pensionsavgångarna under denna tidsperiod finnas hos undersköterskor, förskollärare, grundskollärare, gymnasielärare samt handläggare och tekniker.

Strategier

Haparanda Kommun arbetar bland annat med utgångspunkt i de rekryteringsstrategier som SKR listat som de mest effektiva strategierna för att tillmötesgå det framtida rekryteringsbehovet, läs mer om strategierna i rapporten Sveriges viktigaste jobb finns i välfärden (2018). Tillämpningen av strategierna varierar naturligt beroende på verksamhet och behov.

En av SKR:s uttalade rekryteringsstrategier är att synliggöra jobben. Haparanda Kommun arbetar aktivt med att marknadsföra arbetsgivarvarumärket exempelvis genom arbetsgivarens sociala medier samt genom att synas i relevanta forum. I arbetet att marknadsföra arbetsgivarvarumärket är det betydelsefullt att visa upp en nyanserad bild av verksamheten och arbetsgivaren. Vilket i nuläget utförs av Haparanda stads medarbetare som visar upp sitt arbete på en av arbetsgivarens sociala medieplattformar. En medarbetare får under en veckas gång fritt visa upp sina arbetsuppgifter och verksamheten.

Att skapa engagemang är ytterligare en rekryteringsstrategi som Haparanda stad arbetar med. Detta exempelvis genom att utföra medarbetarenkäter i syfte att ta fasta på attityder och upplevelser kring arbetsgivaren, ledarskapet och arbetsmiljön. Varje enskild arbetsplats involveras sedan i resultatarbetet för den specifika verksamheten. I nuläget sker även ett aktivt arbete med att se över olika arbetssätt och metoder för att skapa ett större engagemang samt delaktighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Att bedriva ett arbete med att tillvarata kompetensen inom och utanför organisationen blir allt viktigare då

rekryteringsbehovet i det svenska samhället generellt ökar. Rätt kompetens på rätt plats är viktigt och att behöva vara flexibel i sitt arbete kan anses bli allt mer viktigt. Betydelsen av att vara flexibel i sitt arbete är även något som betonas i Haparanda stads medarbetaridé och lönekriterium, vilket utgör organisationens gemensamma värdegrund.

”När en vakans föreligger uppstår en utmärkt situation att se över organisationen på arbetsplatsen. Fundera över vad organisationen behöver både i dag och i framtiden. Det handlar om syftet med verksamheten och vad som ska uppnås”.

Citatet är taget ur Haparanda stads rekryteringspolicy och ska tillämpas överallt inom hela organisationen. Vid en mer pressad arbetsmarknad ökar betydelsen av att ta tillvara på kompetensen och nyttja den fulla potentialen hos arbetsgivaren.

Arbetsmiljö

Utöver att arbeta med ovan nämnda rekryteringsstrategier är arbetsmiljön en betydelsefull faktor för att verka som en attraktiv arbetsgivare och minska sjukfrånvaron.

För att ta reda på risker och avvikelser i arbetet används systemet KIA- kommunernas informationssystem om arbetsmiljö. Genom arbetssättet med rapporterings-systemet kan eventuella problem upptäckas, för att förebygga ohälsa i arbetet.

3.9 Förväntad utveckling

För kommunkoncernens utveckling återspeglas den tidigare budgetprocessen över den kommande tre årsperioden med fokus på kommunen och de kommunala bolagen i koncernen. Beslutet under 2019 om en ny kostnadsutjämning har medfört mer medel (20 mkr/år) för kommunen på samtidigt som regeringen aviserat mer medel i vårpropositionen. En kraftig inbromsning av intäktssidan sker dock under 2021 och 2022, vilket kräver anpassningar och är en stor utmaning att hantera, trots tillskotten.

Detta har medfört att Kommunstyrelsen lämnat ett nytt budgetförslag för 2020 till kommunfullmäktige, som behandlas i februari månad 2020. Det är den budgeten som återspeglas nedan för kommunen. Vanligtvis fastställer kommunfullmäktige en årlig budget och strategiplan för tre år framåt i juni. En detaljerad budget för nästkommande år och en plan för de två kommande efter det.

(MKR)	2019	BU20	BU21	BU22
KOMMUNEN				
Verksamhetens nettokostnader exkl avskrivning	-591,8	-623,3	-635,1	-639,0
Avskrivningar	-30,3	-29,6	-29,6	-29,6
Verksamhetens nettokostnader	-622,2	-652,9	-664,7	-668,6
Skatteintäkter	407,7	407,0	414,2	421,9
Generella statsbidrag	243,5	276,5	279,9	284,6
Verksamhetens resultat	29,0	30,6	29,4	37,9
Finansnetto	1,5	-7,5	-7,0	-6,5
Jmf poster	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	30,4	23,1	22,4	31,4
Kassaflöde				
Årets resultat	30,4	23,1	22,4	31,4
Ej likvidpåverkande poster	29,4	29,6	29,6	29,6
Förändring rörelsekapital	-5,7	0,0	0,0	0,0
Finansieringsverksamhet	-10,8	20,0	20,0	-12,0
Investeringsverksamhet	-50,7	-76,2	-79,8	-34,0
Årets kassaflöde	-7,4	-3,5	-7,8	15,0
Resultat i % av skatter & statsbidrag	4,7%	3,4%	3,2%	4,4%

Resultatnivåerna för kommande treårsperiod är fortsatt goda och överstiger 2,0 % av skatter och statsbidrag. Dock finns det effektiviseringskrav inräknade på totalt 2,0% (drygt 13 mkr) för den kommande treårsperioden för verksamheterna. Den demografiska förändringen medför att behovet av nytt äldreboende (planeras till hösten 2022) och främst fler särskilda boende platser är fortsatt akut. Socialnämndens budget utökas därför till 2020. Samtidigt behöver skolans verksamhet anpassas efter det nya elevunderlaget.

Just för skolstrukturen pågår en stor omställning och beräknas uppgå till 67,2 mkr, vilket leder till nyupplåning för kommunen. Totalt beräknas en investeringsnivå på 76,2 mkr för 2020, vilket är en hög nivå historiskt sett. En förutsättning för att kommunen skall kunna följa sin

investerings- och amorteringsplan är att verksamheternas nettokostnader följer budget, då kassaflödena är något svaga och upplåning krävs (utökning om 20mkr för 2020).

KOMMUNALA BOLAG	2019	BU20	BU21	BU22
Stiftelsen HaparandaBostäder				
100%				
Rörelsens intäkter	40,1	37,6	39,7	40,3
Rörelsens kostnader	-29,6	-28,6	-29,4	-30,6
Avskrivningar	-4,6	-4,9	-5,8	-5,8
Rörelseresultat	6,1	4,1	4,5	3,9
Finansnetto	-4,0	-3,5	-3,2	-2,5
ÅRETS RESULTAT	2,0	0,6	1,3	1,4
Kassaflöde				
Årets resultat	2,0	0,6	1,3	1,4
Ej likvidpåverkande poster	7,7	4,9	5,8	5,8
Finansieringsverksamhet	0,0	15,0	-3,0	-3,0
Investeringsverksamhet	-22,7	-21,2	-1,5	-1,5
Årets kassaflöde	-13,0	-0,7	2,6	2,7
Tillgänglig kassa	7,9	7,2	9,8	12,5

Under de senaste åren har Stiftelsen HaparandaBostäder haft en omsättningsökning. Ökningen beror på en högre uthyrningsgrad på grund av tillströmningen av nyanlända till Haparanda. Här bedömer dock bolaget trenden som kraftfullt vikande. Vid årets början 2019 var vakansgraden 6,5% och ökade till 10% i slutet på året.

Det är främst efterfrågan av bostäder i samhällena i de yttre kommundelarna och Marielund som är svag och därför finns ambitionen att avyttra fastigheter där det är sämre efterfrågan och på sikt bygga nytt i områden med hög efterfrågan. Befolkningsutvecklingen på orten är en av anledningarna till att det finns ett överskott på bostäder. SCBs rapport från december 2019 visar en befolkningsminskning på ca 700 personer fram till år 2035. För att bryta den nedåtgående befolkningsminskningen krävs det att sysselsättningen på orten ökar. En förhoppning är att det i framtiden skall finnas möjlighet till pendling för studier och arbete med snabbtåg till närliggande orter.

Det är ytterst viktigt att uthyrningsgraden i framtiden är låg för att skapa rum för investeringar, ett bra underhåll, minska skuldsättningen och få ytterligare bättre soliditet. Under maj har byggstart av 20 nya lägenheter för trygghetsboende påbörjats. Inflyttning beräknas till maj 2021 och investeringen uppgår till 41,4 mkr.

Det framtida ränteläget är en faktor som påverkar företaget, det troliga är att räntorna kommer att vara relativt låga dom närmaste åren.

KOMMUNALA BOLAG	2019	BU20	BU21	BU22
Haparanda Värmeverk 100%				
Rörelsens intäkter	41,2	42,6	42,7	43,3
Rörelsens kostnader	-34,4	-35,6	-37,4	-28,7
Avskrivningar	-4,5	-4,8	-4,8	-9,2
Rörelseresultat	2,5	2,2	0,5	5,4
Finansnetto	0,0	0,0	-0,8	-1,5
ÅRETS RESULTAT	2,5	2,2	-0,3	3,9
Kassaflöde				
Årets resultat	2,5	2,2	-0,3	3,9
Ej likvidpåverkande poster	4,5	4,8	4,8	9,2
Finansieringsverksamhet	0,0	0,0	76,7	-4,0
Investeringsverksamhet	-4,4	-15,7	-96,0	-2,0
Årets kassaflöde	2,6	-8,7	-14,8	7,1
Tillgänglig kassa	26,7	18,0	3,2	10,3

Fjärrvärme kommer fortfarande vara konkurrenskraftig i Haparanda under överskådlig framtid. Bolaget befinner sig i en fas då olika alternativ för ytterligare ny produktionskapacitet utvärderas. Fjärrvärmepriserna ligger på en jämförbar nivå med genomsnittet av jämförbara värmeverk i Norrbotten och riket. Haparanda har förutsättningar att fortsätta vara en expansiv kommun och bolaget ser ljus på framtida möjligheter att öka sin verksamhet i takt med nyetableringar på orten.

Då bolagets befintliga fastbränslepanna är gammal och omodern och med en sämre miljöklassning samt i kombination med avsaknad av garanterad baseffekt, pågår sedan en tid ett projekt som syftar till att åtgärda såväl effektbrist som reservkapacitet, nu och för framtiden. För att klara framtidens miljökrav och värmebehov för Haparanda Värmeverks kunder pågår en förprojektering av ett nytt värmeverk i anslutning till Bilprovningen, på en tomt som inkluderar väl tilltagen markyta för effektiv bränslehantering. På sikt skall ett nytt värmeverk ersätta gamla pannan som ligger på handelsområdet.

Projektet, som klassificeras som ett miljötillståndspliktigt ärende kommer tidigast att påbörjas under hösten 2020. I den nuvarande tidplanen bedöms ett nytt värmeverk vara klart under år 2021, med provdrift tidigast januari 2022.

KOMMUNALA BOLAG	2019	BU20	BU21	BU22
Bottenvikens Reningsverk 35%				
Rörelsens intäkter	15,0	15,0	15,3	15,6
Rörelsens kostnader	-12,7	-11,0	-11,3	-11,6
Avskrivningar	-1,8	-1,7	-1,8	-1,8
Rörelseresultat	0,5	2,3	2,2	2,2
Finansnetto	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
ÅRETS RESULTAT	-0,1	1,7	1,6	1,6
Kassaflöde				
Årets resultat	-0,1	1,7	1,6	1,6
Ej likvidpåverkande poster	1,8	1,7	1,8	1,8
Finansieringsverksamhet	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Investeringsverksamhet	-0,7	-4,0	-2,0	-2,0
Årets kassaflöde	0,7	-0,9	1,1	1,1
Tillgänglig kassa	2,3	1,4	2,5	3,6

BRAB har fortsatt två stora utmaningar framför sig, ökade miljökrav och den föråldrade anläggningen, som båda påverkar den ekonomiska utvecklingen för bolaget. Fr.o.m. 2019-07-01 sänktes haltkravet för fosfor för att klara kravet krävs en del nyinvesteringar i maskinpark samt en mer optimerad reningsprocess. Den nuvarande anläggningens livslängd närmar sig ett slut, vilket kommer leda till i det kortsiktiga perspektivet höga underhållskostnader.

BRAB kommer att tvingas höja avgifterna för mottagning av avloppsvatten rejält de närmaste åren. De nya och skärpta kraven vad gäller utsläppsvärden påverkar ekonomin och anpassningar i maskinparken. Resultatutvecklingen de senaste åren har påverkat både det egna kapitalet och kassalikviditeten. Inför 2020 har avgifterna för Haparanda resp. Torneå kommun höjts med 10%.

Idag är BRAB:s maskinpark föråldrad och det är en stor utmaning att med dagens tekniska förutsättningar klara de miljökrav som ställs. Diskussion om ett nytt avloppsreningsverk för båda städerna kommer allt närmare.

4. RÄKENSKAPER

Resultaträkning 2019	Kommunkoncernen				Avvikelse mot budget	Kommunen			
	Utfall 2019	Utfall 2018	Budget 2019			Utfall 2019	Utfall 2018	Budget 2019	Avvikelse mot budget
Tkr									
Verksamhetens intäkter	253 690	268 964	235 128	18 562	197 942	213 683	180 683	17 259	
Verksamhetens kostnader	-827 325	-804 629	-796 259	-31 066	-789 743	-774 605	-763 644	-26 099	
Avskrivningar	-43 457	-44 421	-43 782	325	-30 314	-29 520	-29 227	-1 087	
Verksamhetens nettokostn	-617 092	-580 086	-604 913	-12 179	-622 115	-590 442	-612 188	-9 927	
Skatteintäkter	407 665	397 888	411 326	-3 661	407 665	397 888	411 326	-3 661	
Generella statsbidrag & utjämning	243 459	208 857	232 849	10 610	243 459	225 985	232 849	10 610	
Verksamhetens resultat	34 032	26 659	39 262	-5 230	29 009	33 431	31 987	-2 978	
Finansiella intäkter	8 063	895	2 020	6 043	8 379	1 259	1 500	6 879	
Finansiella kostnader	-10 783	-12 817	-14 607	3 824	-6 907	-8 775	-9 512	2 605	
Resultat efter finansiella poster	31 312	14 737	26 675	4 637	30 481	25 915	23 975	6 506	
Extraordinära poster									
Årets resultat	31 312	14 737	26 675	4 637	30 481	25 915	23 975	6 506	
Jämförelsestörande poster	-44	13 926	0	-44	-44	13 926	0	-44	
Justerat resultat	31 268	28 663	26 675	4 593	30 437	39 841	23 975	6 462	

*En analys och kommentarer av budgetavvikelserna görs under avsnittet utvärdering av 3.6.3 ekonomisk ställning - kontroll.

4.1 Resultaträkning

Tkr	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		20191231	20181231	20191231	20181231
Verksamhetens intäkter	1	253 690	268 964	197 942	213 683
Verksamhetens kostnader	2	-827 325	-806 909	-789 743	-774 605
Avskrivningar		-43 457	-44 421	-30 314	-29 520
Verksamhetens nettokostn		-617 092	-582 366	-622 115	-590 442
Skatteintäkter	3	407 665	397 888	407 665	397 888
Generella statsbidrag & utjämning	4	243 459	225 985	243 459	225 985
Verksamhetens resultat		34 032	41 507	29 009	33 431
Finansiella intäkter	5	8 063	895	8 379	1 259
Finansiella kostnader	6	-10 783	-12 817	-6 907	-8 775
Resultat efter finansiella poster		31 312	29 585	30 481	25 915
Extraordinära poster					
Justerat resultat		31 312	29 585	30 481	25 915
Jämförelsestörande poster	8	-44	13 926	-44	13 925
Årets resultat		31 268	43 511	30 437	39 840

4.2 Balansräkning

Tkr	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		Utfall 20191231	Utfall 20181231	Utfall 20191231	Utfall 20181231
<u>TILLGÅNGAR</u>					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Immateriella anläggningstillgångar	9	3 214	6 196	290	348
Materiella anläggningstillgångar	10	855 299	818 969	592 662	573 263
Finansiella anläggningstillgångar	11	68 709	69 471	70 401	70 501
Summa anläggningstillgångar		927 222	894 636	663 353	644 112
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Förråd, lager, exploaterings fastigheter	12	5 241	7 187	3 806	3 538
Fordringar	13	69 050	53 661	57 653	45 344
Kortfristiga placeringar	14	64 630	57 590	64 630	57 590
Kassa och Bank	15	86 376	103 587	51 029	58 367
Summa omsättningstillgångar		225 297	222 025	177 118	164 839
SUMMA TILLGÅNGAR		1 152 518	1 116 661	840 471	808 951
<u>EGET KAPITAL OCH SKULDER</u>					
EGET KAPITAL					
varav årets resultat	16	550 766	519 497	412 506	382 070
varav förändr av redov. Princip		31 268	45 236	30 437	41 566
			-1 725		-1 725
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner & liknande förpliktelser	17	20 547	21 769	20 547	21 769
Andra avsättningar	18	18 609	21 030	3 651	5 447
Skulder					
Långfristiga skulder	19	425 984	432 935	282 140	291 986
Kortfristiga skulder	20	136 613	121 429	121 627	107 680
Summa skulder		601 752	597 163	427 965	426 882
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		1 152 518	1 116 661	840 471	808 951
<u>Panter & ansvarsförbindelser</u>					
Panter och därmed jämförliga säkerheter	21	147 412	147 454	147 412	147 454
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna	22	222 096	235 533	222 096	235 533
Övriga ansvarsförbindelser	23	11 258	10 430	11 258	10 430

4.3 Kassaflödesanalys

	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN				
Årets resultat ^{not 24}	31 268	43 511	30 437	39 840
Justering för ej likviditetspåverkande poster ^{not 24}	41 532	36 276	28 406	18 665
Poster som redovisas i annan sektion ^{not 24}	0	-4 656	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	72 800	75 131	58 843	58 505
Ökning/minskning av förutbetalda intäkter/investeringsbidrag	1 003	2 052	1 003	2 052
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-19 853	5 194	-19 349	1 271
Ökning/minskning förråd och varulager	-10	-1 593	-268	729
Ökning/minskning kortfristiga skulder	17 566	-5 353	13 947	-1 748
Kassaflöde från den löpande verksamheten	71 506	75 431	54 176	60 809
INVESTERINGSVERKSAMHETEN				
Investering i materiella anläggningstillgångar	-77 815	-61 824	-50 665	-48 542
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		4 656		
Avyttring av finansiella tillgångar	52			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-77 763	-57 168	-50 665	-48 542
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN				
Nyupptagna lån				
Förändring av skuld för finansiell leasing	2 385	-281	2 385	-281
Amortering av långfristiga skulder	-13 339	-13 103	-13 234	-10 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-10 954	-13 384	-10 849	-10 281
UTBETALNING AV BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR				
Årets kassaflöde	-17 211	4 879	-7 338	1 986
Likvida medel vid årets början	103 587	98 709	58 367	56 381
Likvida medel vid årets slut	86 376	103 587	51 029	58 367

4.4 Notförteckning

Den ekonomiska redovisningen är upprättad efter Lagen om Kommunal Bokföring Redovisning (LKBR) samt rekommendationer & information (normering) från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Anpassningen efter värdering av verkligt värde för finansiella instrument har genomförts, se sid 3 för mer information. Jämförelsesiffror har räknats om. De grundläggande redovisningsprinciper som benämns i 4 kap 4§ i LKBR har beaktats vid upprättandet av räkenskaperna.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	12 547	11 735	12 547	11 735
Taxor & Avgifter	72 557	71 184	41 605	42 159
Hyror & Arrenden	40 664	42 016	15 868	15 760
Bidrag från Staten	73 362	91 864	73 362	91 864
Bidrag från EU	794	1 620	794	1 620
Övriga bidrag	40 969	38 598	40 969	38 598
Försäljning av verksamhet	12 797	11 947	12 797	11 947
Summa verksamhetens intäkter	253 690	268 964	197 942	213 683

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Intäkter har värderats, periodiserats, klassificerats samt redovisats i enlighet med RKR rekommendation R2. Intäkter från försäljning av exploateringsfastigheter och kostnader relaterat till dessa redovisas under jämförelsestörande poster not 8.

Not 2 Verksamhetens kostnader

Inköp anläggningstillgångar	4 529	7 391	4 529	7 391
Inköp av anl- o underhållsmaterial	3 381	3 755	3 381	3 755
Bidrag och transfereringar	33 912	35 463	33 912	35 463
Köp av verksamhet	73 537	85 157	72 236	83 768
Löner och sociala avgifter	512 194	484 087	511 576	483 401
Pensionskostnader inkl löneskatt	39 658	39 257	39 687	39 248
Lokal & Markhyror	1 888	2 506	9 148	10 218
Fastighetskostnader & fastighetsentreprenader	26 722	28 063	23 093	19 623
Bränsle, energi och vatten	52 265	42 140	20 569	20 853
Hyra/leasing av anläggningstillgångar	2 759	2 903	2 701	2 859
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	26 982	26 702	26 310	25 763
Övriga tjänster	7 932	8 474	4 613	5 416
Kostnader för transportmedel, transporter & resor	8 557	10 085	8 524	10 047
Kostnader för representation, annonser, försäkring, konsulter	26 502	24 694	26 392	24 587
Övriga kostnader	5 803	3 952	3 072	2 213
Bokslutsdispositioner, skatt på årets resultat	705	2 280		
Summa not 2	827 325	806 909	789 743	774 605

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Den totala kostnaden för revision (kommunen) uppgick till 899tkr för 2019 (900tkr för 2018), varav kostnad för sakkunnigt biträde uppgick till 600 tkr (625 tkr för 2018). Kostnaderna för räkenskapsrevision (sakkunnige) som avser kostnader för granskning av bokföring, delårsrapport samt årsredovisning för räkenskapsår 2019 uppgick till 165 tkr (165 tkr för 2018).

Not 3 Skatteintäkter

Preliminär kommunalskatt	411 629	399 934	411 629	399 934
Preliminär slutavräkning	-3 964	-2 046	-3 964	-2 046
Summa skatteintäkter	407 665	397 888	407 665	397 888

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:s decemberprognos cirkulär 19:59, där en upplupen förutbetalad skatteintäkt redovisas om 4198 tkr. Föregående års utfall korrigerades med 234 tkr. SKL:s prognos i februari 2020 visar på ett sämre utfall för 2019 än den tidigare prognosen.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 4 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag	155 534	149 661	155 534	149 661
Strukturbidrag	29 943	29 897	29 943	29 897
Regleringsbidrag	6 856	1 534	6 856	1 534
Kostnadsutjämningsbidrag	8 816	5 400	8 816	5 400
Bidrag för LSS-utjämning	20 481	15 984	20 481	15 984
Kommunal fastighetsavgift	17 585	17 128	17 585	17 128
Övriga bidrag	4 244	6 381	4 244	6 381
Summa generella statsbidrag och utjämning	243 459	225 985	243 459	225 985
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
RKR R2 Intäkter är vägledande för redovisning och klassificering intäkter. Bidrag från staten, utan villkor, redovisas under posten generella statsbidrag och utjämning.				
Not 5 Finansiella intäkter				
Utdelningar på aktier & andelar	3 432	1 174	3 432	1 174
Ränteutgifter	190	260	87	205
Borgensavgift			418	419
Övriga finansiella intäkter	2 045	1 186	2 045	1 186
Förändring finansiella instrument - verkligt värde	2 397	-1 725	2 397	-1 725
Summa finansiella intäkter	8 063	895	8 379	1 259
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Intäkter från utdelningar, försäljningar av finansiella tillgångar redovisas under finansiella intäkter i enlighet med RKR R2 Intäkter.				
Not 6 Finansiella kostnader				
Räntor anläggningslån	783	-21	301	-81
Räntedel Leasing	396	301	396	301
Ränteswap	9 427	11 189	6 033	7 215
Nedskrivning fonderade medel	0	1 164	0	1 164
Förlust avyttring tillgång	14	0	14	0
Övriga finansiella kostnader	163	184	163	176
Summa finansiella kostnader	10 783	12 817	6 907	8 775
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Kommunkoncernen har säkrat del av låneportfölj med räntederivat (sk. ränteswap). I enlighet med RKR 8 Derivat & säkringsredovisning skall vissa upplysningar lämnas i form av säkringsredovisning. Säkringsredovisningen är upprättad och återfinns på ekonomikontoret hos Haparanda Kommun.				
	20191231	20181231	20191231	20181231
Lånevolym	378,5 mkr	391,7 mkr	238,8 mkr	252,1 mkr
Genomsnittlig låneränta inkl derivat	2,56%	2,73%	2,55%	2,75%
Genomsnittlig låneränta exkl derivat	0,16%	-0,09%	0,15%	-0,09%
Räntebindningstid/år inkl derivat	1,28	1,91	1,32	1,93
Räntebindningstid/år exkl derivat	0,15	0,18	0,16	0,16
Kapitalbindningstid/år	1,56	1,07	1,74	0,97
Tid till förfall (beaktat refin. & derivat)	3,85 år	4,35 år	3,85 år	4,35 år
Derivat i % av skuld	65%	65%	66%	66%
Räntekänslighet 1-års sikt, 1 % skift	0,9 mkr	0,9 mkr	0,6 mkr	0,6 mkr
Swappremie (riskpremie)	9,4 mkr	11,2 mkr	6,0 mkr	7,2 mkr
Marknadsvärde Swapportfölj	-16,6 mkr	-23,7 mkr	-10,2 mkr	-14,8mkr

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 7 Årets resultat				
Årets resultat enligt resultaträkning	31 268	43 511	30 437	41 566
Byte av redovisningsprincip - verkligt värde 2018		-1 725		-1 725
Summa Årets resultat	31 268	41 786	30 437	39 841
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Vid byte av redovisningsprincip avseende värdering av finansiella instrument till verkligt värde har en omräkning av jämförelsetal genomförts. Omräkningen påverkar 2018 resultat negativt med 1 725 tkr.				
Not 8 Jämförelsestörande poster				
Intäkter från exploateringsverksamhet	224	3 517	224	3 517
Kostnader från exploateringsverksamhet	-259	-889	-259	-889
Övriga jämförelsestörande poster	-9		-9	
Återföring "Sale and Lease" Barents Center		19 519		19 519
Regresskrav Översvämning		-6 690		-6 690
Kostnader rivning skolstruktur		-1 532		-1 532
Summa Jämförelsestörande poster	-44	13 926	-44	13 925
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
I enlighet med RKR R11 kan jämförelsestörande särredovisas i särskild not eller som delpost i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster/händelser som uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att de inte förväntas inträffa ofta/regelbundet och som är viktiga att uppmärksamma vid jämförelser med andra perioder.				
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde/Goodwill*	15 373	15 373	753	753
Utgående anskaffningsvärde	15 373	15 373	753	753
Ingående ackumulerade avskrivningar	9 177	6 195	405	347
Årets avskrivningar	2 982	2 982	58	58
Utgående ack. Avskrivningar	12 159	9 177	463	405
Utgående redovisat värde	3 214	6 196	290	348
Avskrivningstider (genomsnittlig)	1,1	2,1	5,0	6,0
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
RKR R3 har tillämpats vid klassificering, redovisning, värdering, avskrivning samt upplysning av immateriella tillgångar. *Vid upprättande av förvärvsanalys 2016 har en goodwillpost uppstått i samband med förvärv av Haparanda Värmeverk.				
Not 10 Materiella anläggningstillgångar				
<u>Mark, byggnader och tekniska anläggningar</u>				
Ingående anskaffningsvärde	1 515 811	1 470 981	971 124	933 564
Inköp	63 331	53 728	36 365	37 282
Försäljningar	0	-5 492		
Utrangeringar	-84	-3 013	-84	-3 013
Överföringar	0	-395		3 291
Utgående anskaffningsvärde	1 579 058	1 515 809	1 007 405	971 124

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Ingående ack. Avskrivningar	613 610	585 304	445 838	426 560
Försäljningar	0	-836		
Utrangeringar	-61	-2 398	-61	-2 398
Överföringar	0	14		40
Årets avskrivningar	31 314	31 525	21 832	21 636
Utgående ack. Avskrivningar	644 863	613 609	467 609	445 838
Ingående ack. Nedskrivningar	147 956	149 663		
Årets nedskrivningar/återföringar	198	-1 707		
Utgående ack. nedskrivningar	148 154	147 956		
<u>Förvärvsanalys Haparanda Värmeverk 2016</u>				
Övervärde enl förvärvsanalys	15 879	15 879		
Ingående avskrivningar	567	378		
Årets avskrivningar	189	189		
Utgående övervärde	15 123	15 312		
Utgående redovisat värde	801 164	769 556	539 796	525 286
Avskrivningstider (genomsnittlig)	25,4	24,3	24,7	24,3
<u>Maskiner, inventarier & finansiell leasing</u>				
Ingående anskaffningsvärde	131 521	122 825	128 705	120 557
Inköp	15 066	8 096	14 601	8 096
Utrangeringar	-2 460	0	-2 375	
Överföringar	0	600		52
Utgående anskaffningsvärde	144 127	131 521	140 931	128 705
Ingående avskrivningar	82 814	74 712	80 728	72 903
Utrangeringar	-1 087	0	-1 087	
Överföringar	0	62		
Årets avskrivningar	8 618	8 041	8 424	7 825
Utgående ack. Avskrivningar	90 345	82 815	88 065	80 728
<u>Förvärvsanalys Haparanda Värmeverk 2016</u>				
Övervärde enl förvärvsanalys	1 769	1 769		
Ingående avskrivningar	1 062	708		
Årets avskrivningar	354	354		
Utgående övervärde	353	707		
Utgående redovisat värde	54 135	49 413	52 866	47 977
Avskrivningstider (genomsnittlig)	6,0	5,9	6,3	6,1
Summa materiella anläggningstillgångar	855 299	818 969	592 662	573 263
Avskrivningstider (genomsnittlig)	21,1	20,4	19,6	19,5

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

RKR R4 har tillämpats vid tidpunkt för redovisning, anskaffning, värdering, komponentavskrivning samt upplysning av materiella anläggningstillgångar tillgångar.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen för mindre värde har satts till 22 750 kr (halvt prisbasbelopp) och gäller som gemensam gräns för materiella tillgångar och därmed också för finansiella leasingavtal.

Bestämd mängd och fast värde

För inventarier som används i kommunens verksamhet tillämpas regeln om bestämd mängd och fast värde.

Anskaffningsvärde

Ränteutgifter aktiveras ej. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänförs till.

Avskrivning

Avskrivning av materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserat på anskaffningsvärdet exklusive eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs emellertid inga avskrivningar. För tillgångar med identifierbara komponenter med olika nyttjandeperioder, där varje komponents värde uppgår till minst 100 000 kr, tillämpas komponentavskrivning.

Avskrivningstider

Följande avskrivningstider tillämpas normalt i kommunen: 3, 5, 10, 15, 20, 30, 50 år. En samlad bedömning av nyttjandeperioden för respektive tillgångstyp görs. Tillgångstypen skrivs sedan av på den närmast lägre avskrivningstiden.

För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal (t.ex. leasing) används den planerade verkliga nyttjandeperioden som avskrivningstid. För tillgångar med ett anskaffningsvärde överstigande 500 000 kr och en nyttjandeperiod understigande 15 år görs en individuell bedömning av nyttjandeperioden, vilken därmed kan avvika från kommunens normala avskrivningstider. Omprövning av nyttjandeperioden sker om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt (t.ex. verksamhetsförändringar, tekniskiften och organisationsförändringar).

Avskrivningsmetod

I normalfallet tillämpas linjär avskrivning, dvs. lika stora nominella belopp varje år. Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk. Andra metoder används i speciella fall när dessa bättre återspeglar tillgångens förbrukning och tillgången har ett värde som överstiger 100 000 kr.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar				
Grundfondskapital				
Stiftelsen HaparandaBostäder			3 400	3 400
Haparanda Värmeverk			1 000	1 000
Summa grundfondskapital			4 400	4 400
Finansiella anläggningstillgångar				
Långfristiga värdepappersinnehav	40	40		
Uppskjuten skattefordran	6 642	7 251		
Andra långfristiga fordringar	276	329		
Summa	6 958	7 620		
Aktier				
Haparanda Värmeverk AB	54 115	54 115	54 115	54 115
IUC	30	30	30	30
Kollektivtrafikmyndigheten (Länstrafiken)	257	257	257	257
BRAB	0		250	250
IT Norrbotten AB	34	34	34	34

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Norrbottens energikontor	10	10	10	10
Kommuninvest	540	540	540	540
Lappiahalli OY	99	99	99	99
Norrbothniabanan	25	25	25	25
Länsservice Norrb läns landsting	3	3	3	3
Swedbank	4	4	4	4
SKL	42	42	42	42
Summa aktier	55 159	55 159	55 409	55 409
<u>Övr långfristig fordran</u>				
JAK, stödsparande	0	100	0	100
Haparanda värmeverk			4 000	4 000
Förlagslån Kommuninvest	2 200	2 200	2 200	2 200
Insatskapital Kommuninvest	4 392	4 392	4 392	4 392
Summa långfristiga fordringar	6 592	6 692	10 592	10 692
Summa finansiella anläggningstillgångar	68 709	69 471	70 401	70 501
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Finansiella tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav klassificeras som en anläggningstillgång i enlighet med RKR R7. Finansiella tillgångar som inte brukas stadigvarande klassificeras som omsättningstillgångar.				
Summa anläggningstillgångar	927 222	894 636	663 353	644 112
Not 12 Lager				
Förråd/lager	3 285	5 231	1 850	1 582
Exploateringsfastigheter	1 956	1 956	1 956	1 956
Summa Förråd/Lager/expl.fastigheter	5 241	7 187	3 806	3 538
Not 13 Kortfristiga fordringar				
Fakturafordringar	14 807	12 110	10 638	8 641
Momsfordran	6 380	3 525	5 254	3 525
Förutbet kostn/uppl intäkter	44 868	37 660	38 917	31 814
Övriga fordringar	2 995	366	2 844	1 364
Summa	69 050	53 661	57 653	45 344
Not 14 Kortfristiga placeringar				
Ingående balans Pensionsmedel	57 590	53 105	57 590	53 105
Nyanskaffning	12 742	16 147	12 742	16 147
Försäljning	-11 788	-8 745	-11 788	-8 745
Utdelning	0	26		26
Nedskrivning	0	-1 127		-1 127
Återföring av nedskrivning	1 189		1 189	
Orealiserade vinster - värdering verkligt värde	2 401		2 401	
Förändring Depå	2 496	-6 627	2 496	-6 627
Förändring byte redovisningsprincip - värdeförändring 2018	0	6 536		6 536
Förändring byte redovisningsprincip - värdeförändring före 2018	0	-1 725		-1 725
Summa	64 630	57 590	64 630	57 590

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 15 Kassa & bank				
Kassa, bank och plusgiro	86 376	103 587	51 029	58 367
Summa likvida medel	86 376	103 587	51 029	58 367
Summa omsättningstillgångar	225 297	222 025	177 118	164 839
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Fördringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Kommunens pensionsmedelsportfölj är klassificerad som omsättningstillgång (RKR R7). Portföljens förvaltning regleras i av fullmäktige antaget reglemente "Finanspolicy §52/2018". Placeringar värderas enligt verkligt värde (se sid 3 förändrade redovisningsprinciper) där värdet hämtas från aktuell marknadsnotering. Sammansatta finansiella instrument redovisas som ett instrument och inte uppdelat på komponenter. Kundfordringar äldre än ett år har skrivits ned med 100 procent genom värde reglering. Kravåtgärder fullföljs även beträffande nedskrivna kundfordringar.				
Not 16 Eget kapital				
<u>Anläggningsskapital</u>				
Anläggningstillgångar	927 222	894 636	663 353	644 112
Anläggningsslån	-425 984	-432 935	-282 140	-291 986
Pensionsavs/övr.avsättn	-39 156	-42 799	-24 198	-27 216
Summa	462 082	418 902	357 015	324 911
<u>Rörelsekapital</u>				
Omsättningstillgångar	225 297	222 025	177 118	164 839
Kortfristiga skulder	-136 613	-121 429	-121 627	-107 680
Summa	88 684	100 596	55 491	57 159
varav Förändring byte redovisningsprincip Figur 1 (sid 2)		4 812		4 812
Summa Eget kapital	550 766	519 497	412 506	382 070
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Eget kapital för utgången av 2018 har omräknats och beaktande av verkligt värde för finansiella instrument har genomförts.				
Not 17 Avsättningar för pensioner & liknande förpliktelser				
Ingående balans	13 563	12 448	13 563	12 448
Förändring pensionsavsättning	-1 487	1 115	-1 487	1 115
Löneskatt	2 929	3 290	2 929	3 290
Förtroendevalda+ålderspension	1 170	1 131	1 170	1 131
Löneskattfört.	284	274	284	275
Förtroendevalda visstid PRF	2 680	2 562	2 680	2 561
Löneskatt visstid PRF	651	622	651	622
OPF-KL	609	263	609	263
OPF-KL löneskatt	148	64	148	64
Summa	20 547	21 769	20 547	21 769
varav befintliga visstidspensioner	3 331	3 184	3 331	3 183
varav aktualiserade	96%	96%	96%	96%
<u>Upplysning not 17 (I enlighet med RKR R10)</u>				
Pensionskapital i försäkring (KPA) som omfattas av				
av överskottsfond (tkr)	40 218	32 676	40 218	32 676
Överskottsfondens värde per bokslutdag (tkr)	894	1 130	894	1 130

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Kommunen redovisar sin pensionskulld enligt den s.k. blandmodellen, vilket innebär att pensionsförmåner som intjänats före år 1998 inte ska (redovisas som ansvarsförbindelse & uppgår till 231,2mkr per 20191231) redovisas som skuld eller avsättning, utan redovisas som en kostnad i resultaträkningen först i samband med utbetalning. Skulden redovisas inklusive löneskatt (24,26%). Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade efter gällande RIPS).

För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning, när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse. För kommunens förtroendevalda är OPF-avtalet antaget sedan 2014. Tidigare var det PRF-reglementet som gällde för stadens förtroendevalda. Övriga avsättningar följer RKR R10 som redovisas om det finns en förpliktelse som följd av en händelse/-er, troligt utflöde av resurser samt tillförlitlig uppskattning av belopp.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 18 Andra avsättningar				
Övriga avsättningar ej pension	3 651	5 447	3 651	5 447
<u>Avsättning skatter</u>				
Avsättn skatt obeskattade reserv.	11 507	12 013		
Avsättn skatt enl företags årsred.	46	46		
Avsättn skatt övervärden förvärvsanalys	3 405	3 524		
Årets förändring obeskattade reserv.				
Summa	18 609	21 030	3 651	5 447

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

För 2018 har Haparanda Stad ålagts av Mark och miljödomstolen att ersätta regresskrav i samband med översvämningar 2016. Dessa har tagits upp som en avsättning som motsvarar delar av det uträvda regressbeloppet.

Not 19 Långfristiga skulder

Lån banker, kreditinstitut	382 694	393 033	238 850	252 084
Leasingskulld	8 763	6 378	8 763	6 378
Förutbetalda intäkter*	34 527	33 524	34 527	33 524
Summa långfristiga skulder	425 984	432 935	282 140	291 986

*Förutbetalda intäkter som regleras över flera år

Förutbetalda investeringsbidrag, ingående värde	33 217	31 119	33 217	31 119
Nya investeringsbidrag under året	2 423	3 343	2 423	3 343
Resultatförda investeringsbidrag	-1 321	-1 245	-1 321	-1 245
Summa förutbetalda investeringsbidrag	34 319	33 217	34 319	33 217
Återstående antal år (vägt snitt)	26,0	24,0	26,0	24,0

Förutbetalda anslutningsavgifter VA, ingående värde	307	353	307	353
Nya anslutningsavgifter under året	0	42	0	42
Resultatförda avgifter	-99	-88	-99	-88
Summa förutbetalda anslutningsavgifter	208	307	208	307
Återstående antal år (vägt snitt)	2,1	3,5	2,1	3,5

*Summa förutbetalda intäkter	34 527	33 524	34 527	33 524
-------------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Haparanda Kommun har ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s (KI) samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga medlemskommuner i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. KI:s totala förpliktelser uppgick till 461 miljarder kronor och totala tillgångar till 460 miljarder kronor. Haparandas andel av de totala förpliktelserna uppgick till 447 mkr (0,10%) och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 444 mkr (0,10%).

Investeringsbidrag och anslutningsavgifter periodiseras och intäktsförs linjärt under samma period över vilken de tillgångar som finansierats med hjälp av investeringsbidraget respektive anslutningsavgiften skrivs av.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 20 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av leasingskulld	1 915	1 898	1 915	1 898
Leverantörsskulder	28 010	15 608	23 473	14 205
Preliminär skatt för anställda	7 370	7 551	7 331	7 531
Sociala avgifter	9 568	9 692	9 568	9 692
Gåvomedel	1 534	1 675	1 534	1 675
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	31 601	29 901	22 624	21 495
Upplupna semesterlöner	28 155	26 885	28 102	26 827
Upplupna pensionskostnader individuell del	16 021	15 331	16 021	15 331
Upplupen särskild löneskatt individuell del	9 518	7 188	9 518	7 177
Övriga kortfristiga skulder	2 921	5 701	1 541	1 849
Summa kortfristiga skulder	136 613	121 429	121 627	107 680

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Investeringsbidrag har tidigare redovisats som en kortfristig skuld. Till årsredovisning 2018 har en omklassificering genomförts, vilket innebär att investeringsbidrag klassificeras som långfristig skuld (i enlighet med RKR rekommendation). Jämförelsesiffror har justerats. I samband att avtalet gällande Barents Center har sagt upp har realisationsvinsten som redovisats som en kortfristig skuld återförts (19,5 mkr)

Not 21 Panter och därmed jämförliga säkerheter

Stiftelsen Haparandabostäder, lån	139 606	139 606	139 606	139 606
Bottenvikens Reningsverk, lån	7 500	7 500	7 500	7 500
Bostadsfinansiering småhus	306	348	306	348
Summa	147 412	147 454	147 412	147 454

Not 22 Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna

Pensionförpliktelser före år 1998 inkl löneskatt	222 096	235 533	222 096	235 533
Summa	222 096	235 533	222 096	235 533

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

Kommunen redovisar sin pensionsskuld i enlighet med LKBR kap 6 4§, enligt den s.k. blandmodellen, vilket innebär att pensionsförmåner som intjänats före år 1998 inte ska (redovisas som ansvarsförbindelse) redovisas som skuld eller avsättning, utan redovisas som en kostnad i resultaträkningen först i samband med utbetalning. Skulden redovisas inklusive löneskatt (24,26%). Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade efter gällande RIPS.

TKR	Kommunkoncernen		Kommunen	
	20191231	20181231	20191231	20181231
Not 23 Övriga ansvarsförbindelser				
<i>Operationella leasingavtal</i>				
Förfall inom 1 år	451	1 063	451	1 063
Förfall inom 2-5 år	132	1 095	132	1 095
Summa	583	2 158	583	2 158
<i>Finansiell leasing</i>				
Fordon - Förfall inom 1 år	1 912	1 776	1 912	1 776
Fordon - Förfall inom 2-5 år	8 763	6 315	8 763	6 315
Fordon - Förfall efter 5 år	0	20	0	20
Kopieringsapparater - Förfall inom 1 år	0	118	0	118
Kopieringsapparater - Förfall inom 2-5 år	0	43	0	43
Summa	10 675	8 272	10 675	8 272
Summa övriga ansvarsförbindelser	11 258	10 430	11 258	10 430
<u>Övriga upplysningar & redovisningsprinciper</u>				
Redovisning av leasingavtal ska göras enligt RKR R5 Leasing. Kommunen ska klassificera och dokumentera sina leasingavtal i operationella respektive finansiella leasingavtal. Avgörandet om ett avtal bedöms som operationellt eller finansiellt avtal är i vilken omfattning de ekonomiska riskerna och fördelarna med ägandet finns hos leasinggivaren eller leasingtagaren. Ett leasingavtal kan klassificeras som finansiellt om fördelarna & riskerna i all väsentlighet överförs från leasinggivaren till leasingtagaren. Ett leasingavtal som inte klassas som finansiellt anses som operationellt.				
Not 24 Kassaflödesanalys				
Verksamhetens resultat inkl jmf poster				
	34 032	41 507	29 009	33 431
<u>Finansiella intäkter</u>				
Utdelning på aktier och andelar	3 432	1 174	3 432	1 174
Ränteutgifter	190	260	87	205
Övriga finansiella intäkter	4 441	-539	4 860	-120
Summa finansiella intäkter	8 063	895	8 379	1 259
<u>Finansiella kostnader</u>				
Räntekostnader	10 606	11 469	6 730	7 435
Övriga finansiella kostnader	177	1 348	177	1 340
Summa finansiella kostnader	10 783	12 817	6 907	8 775
Jämförelsestörande poster	-44	13 926	-44	13 926
Summa årets resultat till kassaflödesanalys	31 268	43 511	30 437	39 841
Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar	43 457	44 421	30 314	29 520
Återföring av nedskrivningar	-1 189		-1 189	
Ej realiserade reavinster	-2 401		-2 401	
Utrangeringar	3 607	3 094	3 607	615
Gjorda avsättningar inkl avsättning goodwill	-2 421	6 371	-1 796	6 460
Återförda avsättningar Barents Center		-19 520		-19 520
Övriga ej likviditetspåverkande poster	479	1 910	-129	1 590
Summa	41 532	36 276	28 406	18 665
Poster som redovisas i annan sektion				
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar		-4 656		
Summa		-4 656		

Övriga upplysningar & redovisningsprinciper

RKR rekommendation R13 för uppställning av kassaflödesanalys (indirekt metod) har använts. Indirekt metod innebär att resultatet justeras för transaktioner som inte medfört in- eller utbetalningar, upplupna eller förutbetalda poster som avser tidigare eller kommande perioder samt för eventuella intäkter och kostnader som är hänförliga till investerings- eller finansieringsverksamhetens kassaflöden. Om kassaflödesanalysen ställs upp enligt indirekt metod och det inledande resultatmåttet är resultat efter finansiella poster, måste upplysningen om betalda och erhållna räntor samt utdelningar, lämnas som en komplettering till kassaflödesanalysen. Detta kan ske i anslutning till kassaflödesanalysen eller i separat not.

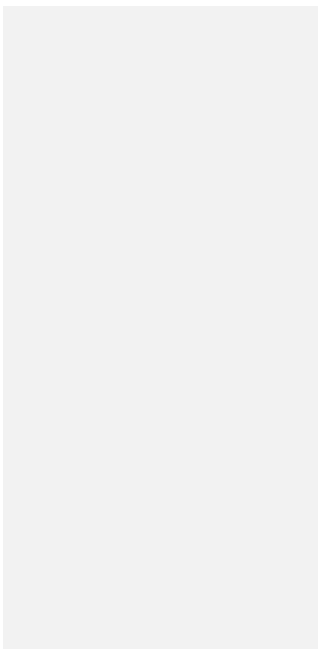
Sammanställda räkenskaper

I den kommunala koncernen ingår samtliga bolag och kommunalförbund där kommunen har minst 20 % inflytande i, i enlighet med RKR R16. Proportionell konsolidering (klyvningsmetoden) har använts vid beräkning av koncernens resultat.

Vidare har inga förändringar skett under året i kommunkoncernens sammansättning. Under 2016 förvärvades 50% av aktierna i Haparanda Värmeverk, som numera är helägt av kommunen. I och med förvärvet finns en goodwillpost upptagen i kommunens redovisning.

Övriga upplysningar

Enligt 50 § vattentjänstlagen ska den allmänna VA- anläggningens verksamhet ha en egen bokföring med särskilt redovisade resultat- och balansräkningar, som kan särskiljas från annan verksamhet som huvudmannen driver. Redovisningen ska ske enligt god redovisningssed och när den är fastställd ska den finnas tillgänglig för fastighetsägarna och andra berörda. Särredovisningen för vatten är upprättad och återfinns på ekonomikontoret hos Haparanda Kommun.

4.5 Driftsredovisning & Investeringsredovisning

Driftredovisning 2019	Budget 2019			Utfall 2019				Avvikelse		
	Intäkter	Kostnader	Netto**	Intäkter	Kostnader	Netto*	20181231	Intäkter	Kostnader	Netto
Kommunfullmäktige	797	2 896	2 099	264	2 745	2 481	2 709	-533	151	-383
Fullmäktige	0	436	436		813	813	674	0	-377	-377
Revision	0	900	900		899	899	902	0	1	1
Valnämnd	0	99	99	264	354	90	470	264	-255	9
Överförmyndarverksamhet	797	1 461	664		679	679	663	-797	782	-16
Kommunstyrelsen	91 343	176 842	85 499	94 262	178 663	84 401	77 824	2 919	-1 821	1 098
Kommunledning	22 827	73 963	51 136	24 370	69 945	45 575	40 998	1 543	4 018	5 561
Räddningstjänst	254	7 817	7 563	362	8 348	7 986	7 559	108	-531	-423
Tekniska	68 262	95 062	26 800	69 530	100 370	30 840	29 267	1 268	-5 308	-4 040
Pensionsförvaltning	1 200	17 956	16 756	1 507	18 828	17 321	15 218	307	-872	-565
Samhällsbyggnad	1 683	5 890	4 207	1 800	5 699	3 899	3 414	117	191	308
Barn o ungdomsnämnd	84 327	340 573	256 246	96 185	353 846	257 661	254 740	11 858	-13 273	-1 415
Socialnämnd	68 024	328 498	260 474	71 964	340 599	268 635	252 152	3 940	-12 101	-8 161
Summa driftbudget	247 374	872 654	625 280	265 982	900 380	634 398	606 057	18 608	-27 726	-9 118
Interna poster	-66 691	-66 691	0	-68 040	-68 040	0	0	-1 349	1 349	0
Ansvarsåtaganden/borgen	0	400	400		147	147	393	0	253	253
Förändr sem/ferielöneskuld	0	0	0		1 274	1 274	-525	0	-1 274	-1 274
Intern ränta	0	-13 491	-13 491		-13 304	-13 304	-15 187	0	-187	-187
Poster ej hänförliga till verk. nettokostn			0		-400	-400	-295	0	400	400
Verksamhetens nettokostn	180 683	792 872	612 189	197 942	820 057	622 115	590 443	17 259	-27 585	-10 326
Finansiella intäkter	1 500	0	-1 500	8 379	0	-8 379	-1 259	6 879	0	6 879
Finansiella kostnader	0	9 500	9 500		6 907	6 907	8 775	0	2 593	2 593
Skatter/statsbidrag	644 175	0	-644 175	651 124		-651 124	-623 873	6 949	0	6 949
Delsumma	826 358	802 373	-23 986	857 445	826 964	-30 481	-25 914	31 087	-24 592	6 495
Jämförelsestörande poster	0	0	0	224	268	44	-13 926	224	-268	-44
Summa	826 358	802 373	-23 986	857 669	827 232	-30 437	-39 840	31 311	-24 860	6 451

*En analys och kommentarer av nettokostnadsutvecklingen görs under avsnittet utvärdering av ekonomisk ställning – det finansiella resultatet.

**En analys och kommentarer av budgetavvikelse görs under avsnittet utvärdering av ekonomisk ställning – kontroll.

Driftredovisning 2018	Budget 2018			Utfall 2018			2017	Avvikelse		
	Intäkter	Kostnader	Netto	Intäkter	Kostnader	Netto		Intäkter	Kostnader	Netto
Kommunfullmäktige	797	4 462	3 665	454	3 163	2 709	2 005	-343	1 299	956
Fullmäktige	0	2 009	2 009		674	674	505	0	1 335	1 335
Revision	0	900	900		902	902	857	0	-2	-2
Valnämnd	0	100	100	215	685	470	22	215	-585	-370
Överförmyndarverksamhet	797	1 453	656	239	902	663	621	-558	551	-7
Kommunstyrelsen	76 521	155 154	78 633	90 708	168 532	77 824	73 377	14 187	-13 378	809
Kommunledning	9 591	55 420	45 829	21 284	62 282	40 998	39 282	11 693	-6 862	4 831
Räddningstjänst	205	7 587	7 382	561	8 120	7 559	7 224	356	-533	-177
Tekniska	66 725	92 147	25 422	68 863	98 130	29 267	26 871	2 138	-5 983	-3 845
Pensionsförvaltning	1 200	17 956	16 756	1 592	16 810	15 218	19 880	392	1 146	1 538
Samhällsbyggnad	1 683	5 781	4 098	2 551	5 965	3 414	3 541	868	-184	684
Barn o ungdomsnämnd	79 184	334 395	255 211	96 497	351 237	254 740	251 491	17 313	-16 842	471
Socialnämnd	78 047	330 168	252 121	89 018	341 170	252 152	255 380	10 971	-11 002	-31
Summa driftbudget	237 432	847 916	610 484	280 820	886 877	606 057	605 674	43 388	-38 961	4 427
Interna poster	-64 868	-64 868	0	-67 138	-67 138	0	0	-2 270	2 270	0
Ansvarsåtaganden/borgen	0	400	400		393	393	17	0	7	7
Förändr sem/ferielöneskuld	0	0	0		-525	-525	3 201	0	525	525
Intern ränta		-14 879	-14 879		-15 187	-15 187	-19 649	0	308	308
Poster ej hänförliga till verk. nettokostn					-295	-295	-128		295	295
Delsumma	172 564	768 569	596 005	213 682	804 125	590 443	589 115	41 118	-35 556	5 562
Finansiella intäkter	1 500	0	-1 500	1 259		-1 259	-3 592	-241	0	-241
Finansiella kostnader	0	11 000	11 000		8 775	8 775	9 372	0	2 225	2 225
Skatter/statsbidrag	624 264	0	-624 264	623 873		-623 873	-621 397	-391	0	-391
Summa till RR	798 328	779 569	-18 759	838 814	812 900	-25 914	-26 502	40 486	-33 331	7 155
Jämförelsestörande poster	0	0	0	23 037	9 111	-13 926	6 590	23 037	-9 111	13 926
	798 328	779 569	-18 759	861 851	822 011	-39 840	-19 912	63 523	-42 442	21 081

Investeringsredovisning

Nettoinvesteringen visar kommunens samlade utgifter för materiella anläggningstillgångar med avdrag för försäljningsinkomster och eventuella bidrag till investeringar. Kommunen har helt och hållet finansierat investeringarna med likvida medel, som genererats från den löpande verksamheten och har inte upptagit lån till dessa.

INVESTERINGSREDOVISNING*	UTGIFTER 2019	INVESTERINGS- BIDRAG	INVESTERINGS- NETTO 2019	BUDGET 2019	AVVIK MOT BUDGET
Digitalisering				250	250
Summa Samhällsbyggnadsnämnden				250	250
IT-investeringar	2 121	114	2 007	2 700	693
Landsbygdsutveckling	67		67	450	383
Räddningstjänst	649		649	600	-49
Utsmyckning				400	400
VA nät & anläggningar	9 888		9 888	8 000	-1 888
Fastigheter	7 506	300	7 206	6 750	-456
Projektering simhall	289		289	1 500	1 211
Skyddsvall Golfbana	187		187	1 000	813
Gator & vägar	9 300		9 300	8 000	-1 300
Samverkan Tornio	439		439	350	-89
Summa Kommunstyrelsen	30 446	414	30 032	29 750	-282
Skärgård/Näridrottsplats/övrigt fritid	382		382	400	18
Kukkola kulturby	110		110	300	190
Inventarier & inre/yttere miljö	1 062		1 062	900	-162
Summa Barn- och ungdomsnämnd	1 554	0	1 554	1 600	46
Reinvesteringar	2 001		2 001	2 000	-1
Summa Socialnämnd	2 001	0	2 001	2 000	-1
S:A INVESTERINGAR	34 001	414	33 587	33 600	13
Pågående projekt					
Haparanda Hamn	1 883		1 883	1 000	-883
Kommunal ledningsplats, kommunikation	852		852	0	-852
Resecentrum järnväg	-86		-86	0	86
Nya skolstrukturen	4 355		4 355	8 000	3 645
Stall	3 921		3 921	4 500	579
Summa Investeringar inkl pågående	44 926	414	44 512	47 100	2 588
Förvärv av finansiella tillgångar 2019	6 153	0	6 153		
Summa Investeringsverksamhet till Kassaflödesanalys	51 079	414	50 665		

Kommentar:

Under 2019 har investeringar genomförts för 44,9 mkr. Vissa investeringsbidrag har influtit om 0,4 mkr, vilket innebär att nettoinvesteringarna varit 44,5 mkr gentemot budgeterade på 47,1 mkr, en avvikelse på +2,6 mkr. Det satsas mest inom VA (9,9 mkr), fastighet (7,2mkr), gator & vägar (9,3 mkr). Ett flertal projekt är pågående och bedöms pågå under flertalet år. Bara i dessa projekt har det investerats 10,9 mkr i, där nya skolstrukturen och stallet är de största investeringarna.

Pågående projekt Flerårsöversikt	Investeringsnetto nedlagda investeringar 2017- 2019	Investeringsutg. Prognos återstående projekt tid (prognos)	Investeringsbidrag under projekt tid (fleråriga) utfall 2017-2019	Investeringsbidrag återstående projekt tid (prognos)	Investerings- netto prognos	Beslutad total utgift - Budget	Avvikelse mot budget
Haparanda Hamn	6 370	1 819	1 784	2 580	3 825	3 825	0
Kommunal ledningsplats, kommunikation	1 943	480	948	240	1 235	1 200	-35
Resecentrum järnväg	6 605	200		3 403	3 403	4 100	698
Nya skolstrukturen	4 355	52 645	0	0	59 000	59 000	0
Stall	3 921	3 579		0	7 500	7 500	0
Summa investeringar	23 194	60 723	2 732	6 223	74 963	75 625	663

Kommentar:

Under 2019 har kommunfullmäktige beslutat om en ny skolstruktur där satsningen innebär investeringar om 59 mkr under 2019-2021. Haparanda Hamn beräknas slutföras under 2020 till en kostnad för kommunen på drygt 3,8 mkr.. Kostnader för färdigställandet av kommunal ledningsplats har delfinansierats av MSB och projektet slutförs under 2020. Vidare har det investerats för att möjliggöra trafik på järnvägen, projektet slutförs under 2020. Byggnationen av ett nytt Stall beräknas bli dyrare än förväntat (total kostnad 7,5 mkr) och tilläggsanslag söktes i februari 2020 om 3,5mkr (ny totalkostnad 7,5 mkr). Här har Kommunstyrelsen beslutat att omfördela medel, inom fastställd ram, till projektets genomförande.

4.6 Koncernen i siffror

RESULTATRÄKNING		2019				
<i>Belopp i tkr</i>		<i>Koncern</i>	<i>Staden</i>	<i>Habo</i>	<i>Värmeverket</i>	<i>Brab</i>
<i>Ägd andel i dotterföretag %</i>			100	100	100	35
Verksamhetens intäkter	253 914	198 166	40 116	41 248	14 958	
Verksamhetens kostnader	-826 888	-790 011	-28 981	-34 332	-12 616	
Avskrivningar	-43 457	-30 314	-4 560	-4 499	-1 763	
Verksamhetens nettok.	-616 431	-622 159	6 575	2 417	579	
Skatteintäkter	407 665	407 665	0	0	0	
Generella statsbidrag och utjämning	243 459	243 459	0	0	0	
Finansiella intäkter	8 063	8 379	102	1	0	
Finansiella kostnader	-10 783	-6 907	-4 075	-1	-627	
Resultat före extraordinära poster	648 404	652 596	-3 973	0	-627	
Aktuell skatt	-1 330	0	-609	-721	0	
Uppskjuten skatt obesk reserv	625	0	0	506	0	
Årets resultat	31 267	30 437	1 993	2 202	-48	

RESULTATRÄKNING		2018				
<i>Belopp i tkr</i>		<i>Koncern</i>	<i>Staden</i>	<i>Habo</i>	<i>Värmeverket</i>	<i>Brab</i>
<i>Ägd andel i dotterföretag %</i>			100	100	100	35
Verksamhetens intäkter	268 966	213 683	41 420	39 348	13 805	
Verksamhetens kostnader	-804 763	-774 605	-26 247	-29 715	-12 894	
Avskrivningar	-44 421	-29 520	-6 210	-4 646	-1 652	
Verksamhetens nettok.	-580 218	-590 442	8 963	4 987	-741	
Skatteintäkter	397 888	397 888	0	0	0	
Generella statsbidrag och utjämning	225 985	225 985	0	0	0	
Finansiella intäkter	895	1 259	50	5	0	
Finansiella kostnader	-12 818	-8 775	-4 251	0	-602	
Resultat före extraordinära poster	611 950	616 357	-4 201	5	-602	
Jämförelsestörande post	13 926	13 926	0	0	0	
Aktuell skatt	-2 236	0	-1 158	-1 078	0	
Uppskjuten skatt obesk reserv	90	0	0	-29	0	
Årets resultat	43 512	39 841	3 604	3 885	-1 343	

BALANSRÄKNING

2019

	Koncern	Staden	Habo	Värmeverket	Brab
TILLGÅNGAR		100	100	100	35
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Goodwill	2 924	0	0	0	0
Licenser mm	290	290	0	0	0
Summa immateriella anläggningstillg.	3 214	290	0	0	0
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader o tekn. anl.tillg	801 163	539 796	185 040	54 294	19 743
Maskiner och inventarier	54 135	52 866	396	446	213
Summa materiella anläggningstillg.	855 298	592 662	185 436	54 740	19 956
Finansiella anläggningstillgångar					
Värdepapper, andelar, m.m.	1 084	1 044	40	0	0
Andelar i koncernföretag	54 115	58 765	0	0	0
Övriga fordringar	277	0	277	0	0
Långfristiga fordringar	6 592	10 592	0	0	0
Uppskjutna skattefordringar	6 642	0	6 642	0	0
Summa finansiella anl.tillg.	68 710	70 401	6 959	0	0
Summa anläggningstillgångar	927 223	663 353	192 395	54 740	19 956
Omsättningstillgångar					
Förråd, lager,expl	5 241	3 806	450	863	348
Kundfordringar	14 807	10 638	2 039	4 479	643
Övriga fordringar	9 375	8 098	0	1 246	89
Förutbet kostn/Uppl intäkter	44 868	38 917	633	4 740	1 651
Kortfristiga placeringar	64 630	64 630	0	0	0
Kassa och bank	86 376	51 029	7 931	26 607	2 311
Summa omsättn.tillgångar	225 297	177 118	11 053	37 935	5 042
SUMMA TILLGÅNGAR	1 152 519	840 471	203 448	92 675	24 998

BALANSRÄKNING

2019

	<i>Koncern</i>	<i>Staden</i>	<i>Habo</i>	<i>Värmeverket</i>	<i>Brab</i>
		100	100	100	35
Eget kapital					
Ingående eget kapital	514 686	377 257	51 724	25 515	11 159
Direktbokn mot eget kapital	4 812	4 812	0	0	0
Årets resultat	31 267	30 437	1 993	2 202	-48
Summa eget kapital	550 766	412 506	53 717	27 717	11 111
Obeskattad reserv(föreg år)	0	0	0	42 592	0
(Andelen eget kapital)					
Avsättningar					
Pensioner och liknande förpliktelser	20 547	20 547	0	0	0
Avsättn skatter obeskatt reserv	11 507	0	0	11 507	0
Avsättn skatter enl företags årsred	46	0	0	46	0
Avsättn skatter överv.förvärvsanalys	3 405	0	0	0	0
Övriga avsättningar	3 651	3 651	0	0	0
Negativ goodwill	0	0	0	0	0
Summa avsättningar	39 156	24 198	0	11 553	0
Skulder					
Långfristiga skulder					
Långfristiga skulder	382 694	238 850	139 606	4 000	12 108
Leasing	8 763	8 763	0	0	0
Förutbetalda intäker	34 527	34 527	0	0	0
Summa långfrist. skulder	425 984	282 140	139 606	4 000	12 108
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder	28 009	23 473	4 066	936	550
Upplupna kostn/Förutbet intäkt	87 212	76 265	5 646	5 015	817
Övriga kortfristiga skulder	21 393	21 889	413	862	412
Summa kortfrist skulder	136 614	121 627	10 125	6 813	1 779
Summa skulder	562 597	403 767	149 731	10 813	13 887
SUMMA EK, AVS. OCH SK	1 152 519	840 471	203 448	92 675	24 998

BALANSRÄKNING 2018-2019
KONCERN

<i>Mkr</i>	2018	2019	Förändring
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Immateriella anläggningstillgångar			
Goodwill	5,9	2,9	-3,0
Licenser mm	0,3	0,3	0,0
Summa immateriella anläggningstillgångar	6,2	3,2	-3,0
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader o tekn. anl.tillg	769,6	801,2	31,6
Maskiner och inventarier	49,4	54,1	4,7
Summa materiella anläggningstillgångar	819,0	855,3	36,3
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, m.m.	55,2	55,2	0,0
Övriga fordringar	0,3	0,3	0,0
Långfristiga fordringar	6,7	6,6	-0,1
Uppskjutna skattefordringar	7,3	6,6	-0,7
Summa finansiella anläggningstillgångar	69,5	68,7	-0,8
Summa anläggningstillgångar	894,7	927,2	32,5
Omsättningstillgångar			
Förråd, lager,expl	5,2	5,2	0,0
Kundfordringar	12,1	14,8	2,7
Övriga fordringar	5,8	9,4	3,6
Förutbet kostn/Uppl intäkter	37,7	44,9	7,2
Kortfristiga placeringar	52,8	64,6	11,8
Kassa och bank	103,6	86,4	-17,2
Summa omsättn.tillgångar	217,2	225,3	8,1
SUMMA TILLGÅNGAR	1 111,9	1 152,5	40,6

BALANSRÄKNING 2018-2019**KONCERN**

<i>Mkr</i>	2018	2019	Förändring
EGET KAPITAL			
AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående eget kapital	469,5	514,7	45,2
Direktboken mot eget kapital	0,0	4,8	4,8
Årets resultat	45,2	31,3	-13,9
Balanserad vinst	0,0	0,0	0,0
Summa eget kapital	514,7	550,8	36,1
Avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser	27,2	20,5	-6,7
Avsättning skatter	12,0	11,5	-0,5
Övriga avsättningar	3,6	7,1	3,5
Negativ goodwill	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	42,8	39,1	-3,7
Skulder			
Långfristiga skulder			
Långfristiga skulder	393,0	382,7	-10,3
Leasing	6,4	8,8	2,4
Förutbetalda intäkter	33,5	34,5	1,0
Summa långfristiga skulder	432,9	426,0	-6,9
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	15,6	28,0	12,4
Upplupna kostn/Förutbet intäkt	79,3	87,2	7,9
Övriga kortfristiga skulder	26,5	21,4	-5,1
Summa kortfristiga skulder	121,4	136,6	15,2
Summa skulder	554,3	562,6	8,3
SUMMA EGET KAPITAL			
AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 111,9	1 152,5	40,6

Kassaflödesanalys – Koncern

2019	<i>Koncern</i>	<i>Staden</i>	<i>Habo</i>	<i>Värmeverket</i>	<i>Brab</i>
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		100	100	100	35
Årets resultat	31 267	30 437	1 993	2 202	-48
Justeringar för av- och nedskrivningar	43 457	30 314	4 560	4 499	1 763
Justering gjorda avsättn pensioner o övriga avsättn (skatt)	-2 517	-1 796	0	-721	0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	1 595	891	610	213	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	73 802	59 846	7 163	6 193	1 715
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	-10	-268	-18	316	-114
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	-19 853	-19 349	-223	-856	1 642
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	17 566	13 947	2 449	1 226	-161
Kassaflöde från den löpande verks	71 505	54 176	9 371	6 879	3 082
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-77 815	-50 665	-22 476	-4 428	-703
Investering i finansiella anläggningstillgångar	52	0	52	0	0
Kassaflöde från den löpande investeringsverks.	-77 763	-50 665	-22 424	-4 428	-703
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Kortfristig del	2 385	2 385	0	0	0
Amortering av skuld	-13 339	-13 234	0	0	-300
Kassaflöde från finansieringsverks.	-10 954	-10 849	0	0	-300
Årets kassaflöde	-17 212	-7 338	-13 053	2 451	2 079
Likvida medel vid årets början	103 588	58 367	20 984	24 156	232
Likvida medel vid årets slut	86 376	51 029	7 931	26 607	2 311
2018					
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		100	100	100	35
Årets resultat	45 236,5	41 566,0	3 604,0	3 884,5	-1 343,0
Justeringar för av- och nedskrivningar	44 421,2	29 520,0	6 210,0	4 646,0	1 652,0
Justering gjorda avsättn pensioner o övriga avsättn	6 460,0	6 460,0	0,0	0,0	0,0
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	-16 866,8	-18 174,0	1 397,0	27,5	5,0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	79 250,9	59 372,0	11 211,0	8 558,0	314,0
Ökn(-)/minskn(+) förråd och varulager	362,0	729,0	-203,0	-129,0	-100,0
Ökn(-)/minskn(+) kortfristiga fordringar	-492,9	-1 270,0	-356,0	1 824,0	-1 974,0
Ökn(+)/minskn(-) kortfristiga skulder	-4 158,6	-1 748,0	-1 402,0	-1 164,0	444,0
Kassaflöde från den löpande verks.	74 961,4	57 083,0	9 250,0	9 089,0	-1 316,0
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-58 787,3	-45 378,0	-7 218,0	-5 640,0	-1 575,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 528,0	0,0	1 528,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande investeringsverks.	-57 259,3	-45 378,0	-5 690,0	-5 640,0	-1 575,0
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Kortfristig del	281,0	281,0	0,0	0,0	0,0
Amortering av skuld	-13 105,0	-10 000,0	-3 000,0	0,0	-300,0
Kassaflöde från finansieringsverks.	-12 824,0	-9 719,0	-3 000,0	0,0	-300,0
Årets kassaflöde	4 878,2	1 986,0	560,0	3 449,0	-3 191,0
Likvida medel vid årets början	98 709,1	56 381,0	20 423,0	20 707,0	3 423,0
Likvida medel vid årets slut	103 587,2	58 367,0	20 983,0	24 156,0	232,0

5. VERKSAMHETSBERÄTTELSE

5.1 Kommunstyrelsen

Årets viktigaste händelser

Tillväxt

- En företagslots har anställts på halvtid
- Projektet för förbättrat företagsklimat pågår
- Projektet för folkhälsa och jämställdhet pågår
- Under året har 20 aktiebolag och 20 övriga företag startats.
- Näringslivsrådet har startat upp och tio näringslivsträffar har hållits
- Besöksnäringsprojekt tillsammans med Torneå har igångsatts
- Kontakter med intressenter till K-Rautahuset fortgår
- Kommunen hjälper företagen att starta en företagarförening
- Fortsatt arbete med "kvinnliga nätverket"
- Startat ett kluster för företag inom trä- och metallbearbetning
- Två sammankomster med UF-företagare
- Fortsatt marknadsföring av Silk Road, tillsammans med Narvik, Torneå och Kouvola
- Satsning mot logistikcentrum, deltagande på mässor och direkta kontakter med branschen
- Startat utbildning "Förenkla helt enkelt," för tjänstemän och politiker för att förenkla för företagen

Arbetsmarknadsenhet

- ESF-projekt "Unga mot arbete" pågår
- Aktiviteter för nyanlända har startat
- Två nya handledare på resursverkstan
- Samarbete med tekniska enheten har inletts

Fastighet

- Planering för byggandet av ett nytt särskild boende med 80 lägenheter pågår
- Genomförandet av den nya skolstrukturen påbörjades under hösten 2019 och kommer att pågå i flera år
- Utredning om simhallens status färdigställdes
- Byggandet av ett nytt stall vid Björka har startats, liksom komplettering av befintliga byggnader

Gata och VA

- Kukkola avloppsreningsverk - ombyggnation till biologiskt reningssteg
- Byte vattenledning "Kukkolasträckan" ca 700m
- Konvertering av verksamhetssystemet SCADA
- Ca 10 läckor under 2019
- Re-investering av gata/vägbelysning/VA på Kornvägen, Rågvägen, Timotejvägen, Klövervägen och Kärrvägen etapp 2
- Re-investering Anttilavägen i Lappträsk etapp 2
- Re-investering Marielundsvägen norra infarten till Curteliusvägen
- Re-investering Norrmalmsvägen-Lillgatan inkl. GC-trottoar
- Re-investering ny och utökad vägbelysning i Kattilasaari
- Stationsgatan – breddning gata samt framtagning brunnar
- I vinter har körts 27 st. fulla snösvängar och 37 st. snösvängar på prioriterat vägnät samt GC-vägar

Räddningstjänsten

- 147 larm av skiftande karaktär, även förstärkningslarm till Torneå, Kalix och Övertorneå sammanlagt 8 gånger
- 2 anställda deltar i utbildning i tillsyn enligt LSO.

Ekonomi

KLF 2019	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse	Utfall 2018
Intäkter	-94 262	-91 344	2 918	-90 708
Kostnader	178 663	176 843	-1 820	169 542
Totalsumma	84 401	85 499	1 098	78 834

KLF 2019	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse	Utfall 2018
Kommunledning & KS	12 528	12 394	-134	10 805
Kansli	4 007	4 535	528	3 538
Tillväxtenhet	3 304	6 130	2 826	3 433
Arbetsmarknadsenhet	5 441	5 778	337	3 089
Personalkontor	6 367	5 614	-753	5 490
Ekonomikontor	5 713	6 912	1 200	5 818
Löne- & pensionsökning 2019	0	360	360	0
IT-kontor	4 719	5 075	356	4 512
Kollektivtrafik	2 814	3 660	846	3 216
Teknisk enhet	30 840	26 799	-4 042	30 801
Gränssamarbetsutvecklare	681	678	-3	573
Räddningstjänst	7 986	7 563	-423	7 559
Totalsumma	84 401	85 499	1 098	78 834
Pensioner	17 321	16 756	-565	15 218

Resultat

Kommunstyrelsen har ett överskott om +1 098 tkr för 2019.

Större avvikelser inom kommunstyrelsens verksamhet

Näringslivsenhet +2 826 tkr

Enheten har ett överskott om 2 862 tkr pga. vakanta tjänster personalkostnader än budgeterat och samt att externa medel för att förbättra företagsklimat kunnat nyttjas under året.

Ekonomikontor + 1 200 tkr

Enheten beräknar ett överskott om 1 200 tkr pga. lägre personalkostnader än budgeterat och ej nyttjad budget för kapitalkostnader.

Kollektivtrafik +846 tkr

För kollektivtrafiken beräknas ett överskott på 846 tkr, eftersom kostnaderna för Länstrafiken blev lägre än budgeterat och en del av 2018 års förlusttäckning återbetalades under 2019.

Kansli +528 tkr

Enheten beräknar ett överskott om 528 tkr pga. Lägre personalkostnader än budgeterat.

Teknisk enhet – 4 042 tkr

Fastigheter har ett underskott om -1 556 tkr på grund av ökade kostnader för underhåll, el och uppvärmning. Inom gator och vägar är underskottet -957 tkr, beroende ökade kostnader för reparation och underhåll av väg- och belysningsnät. VA verksamheten fick lägre intäkter än beräknat och hade högre kostnader för avloppsrening än beräknad, underskottet för verksamheten uppgick till -1 578 tkr.

Personalkontor – 753 tkr

Enhetens underskott om -753 tkr beror på ökade kostnader för IT-drift och företagshälsovård.

Räddningstjänst -423 tkr

Underskottet kan förklaras med minskad fakturering av olika larm med -200 tkr, ökning kostnader för bland annat resor och försäkringar.

Målredovisning

Nämndens mål	Kommentar	Indikatorer
<p> HaparandaTornio är ett etablerat varumärke.</p>	<p>Kommunen har deltagit i ett antal workshops gällande en Masterplan tourism i samarbete med Torneå och en interreg ansökan har inlämnats. Syftet är att skapa en gemensam plattform för utveckling av besöksnäring. Gällande turistbyråns framtida utveckling har dialog skett med Torneå under året. I samarbete med externa konsulter har ett arbete påbörjats för att skapa fler reseanledningar till kommunen, tex genom upplevelser eller evenemang. Från och med 1 januari 2020 har ett nytt evenemangsbidrag inrättats. Fria WIFI-zoner har upprättats på olika platser i kommunen.</p>	<p>Evenemang Större kulturevenemang – 5st (Nyår, Border Pride, Vinterglöd, Järnvägsbron 100 år, Kalottjazz/blues) Skolkonserter/teater/dans – 30st Offentliga konserter – 7st Allsång – 8 st + 1 st Visfestival</p> <p>Andra aktörer: Teaterföreningen 19 st Jala konstutställningar - 20-tal Classic Motor Meet Seskarö skärgårdsfestival Kukkolaforseen - 4st Sommarteaterföreställningar på Taavolagården Saivaara stenålderbyn 20 år Kyrkans kulturarrangemang Minoritetsspråksdelegationens</p> <p>Nöjdhetsindex Ingen medborgarundersökning genomförd 2019</p>
<p> Innovativa lösningar för att öka sysselsättningen</p>	<p>Öppet arbetslösa 2019 uppgår till 4,8 %, vilket är en minskning med 1,9 % -enheter jämfört med 2018.</p> <p>Öppet arbetslösa ungdomar 18-24 år uppgår till 4,7 %, vilket är en minskning med 1,9 % -enheter jämfört med 2018. Andelen ungdomar i program har minskat med 1,3%-enheter och uppgår till 10,3 % 2019. Totalt innebär det att öppet arbetslösa och inskrivna ungdomar i program uppgår till 15 %, (jämförelse 2018 18,2 %) vilket fortsatt är högst i Norrbotten. (jämförelse länet 9,2 %, riket 9,2 %)</p> <p>Under året har med stor framgång genomförts jobbspår tillsammans med Ikea. Detta har medfört att ett antal personer erhållit sysselsättning. Arbetsmarknadsenheten avser att fortsätta med att utveckla jobbspår tillsammans med företagare. Med finansiering från ESF pågår ett projekt riktat till unga arbetslösa. Projektet arbetar för att skapa möjligheter till praktik, utbildning eller syssel-sättning med individuella handlingsplaner som grund. I slutet av året har ett pilotprojekt "mot jobb" med ungdomar påbörjats. Projektet omfattar tre månaders förberedande praktik och teori på Resursverkstan, i samarbete med socialförvaltningen och arbetsförmedlingen. En ansökan planeras för att arbeta på motsvarande sätt med vuxna långtidsarbetslösa from 2020.</p> <p>Under året har en strategi för kompetensförsörjning utarbetats vilken behandlas politiskt i början av 2020. En förutsättning för att säkra kompetensförsörjningen är tillgång till utbildningar och lärcentrum lokalt.</p> <p>Vidare har insatser för att utveckla dialogen med det lokala näringslivet skett, tex genom utbildningar, föreläsningar, goda exempel, nätverksträffar och tillskapande av mötesplatser. Det kvinnliga företagarnätverket har mottagits väl och haft stort deltagande. Uppdraget för Ny Företagarcentrum har utökats 2019-2020 med fokus på kvinnligt företagande och ung företagsamhet.</p> <p>En företagslots har anställts på tillväxtenheten i syfte att underlätta och stärka kontakten med företagen. Ett näringslivsråd med politiker, företagare och tjänstemän även startats. Ett studiebesök har genomförts för att inspirera och dra lärdom av andra. I samarbete med Övertorneå har en SKR-utbildning "Förenkla helt enkelt" påbörjats med politiker och tjänstemän som syftar till att förbättra det lokala företagsklimatet.</p> <p>I samarbete med de externa konsulterna har material tagits fram för att på ett professionellt sätt marknadsföra och påvisa möjligheterna för etablering i Haparanda. Arbete pågår även med att tillskapa större event till kommunen. Kommunen har efter att ha mottagit ett antal företagsbesök och markförfrågningar noterat ett visst ökat intresse för kommunen som etableringsort.</p>	<p>Arbetslöshet Öppet 2019 4,8 % 2018 6,7%</p> <p>Ungdom 2019 4,7 % 2018 6,6%</p> <p>Öppet + i program 2019 15,0 % 2018 18,2 %</p> <p>Företagsetableringar Haparanda/Riket 2019 2,58/4,72/4,32 2018 5,62/4,66/4,43 2017 4,18/4,96/5,00 Antal nya företag/antal invånare 31/12</p> <p>Ranking Företagsklimat 2019 242 2018 282</p> <p>Handelsvolym Detaljhandel 2052 MSEK (2018) Detaljhandel 2029 MSEK (2017)</p> <p>Handelsindex 318 (2018) Handelsindex 307 (2017)</p>

Nämndens mål	Kommentar	Indikatorer																											
 Hållbarhet i infrastruktursatsningar avseende vatten, avlopp, vägar & järnväg	<p>Arbetet med förnyelse- och underhållsplaner inom tekniska området har hittills skett enligt plan. Förnysetakten gällande vägnätet bedöms att försenas på grund av underfinansierad förnyelseplan.</p> <p>Ett förslag till gemensam lokal kollektivtrafik för HaparandaTornio har utretts under våren och kommer framläggas till politiken vid strategidialogen 2020.</p> <p>Kommunen arbetar även aktivt för att Region Norrbotten/Norråtg verkställer trafikstart på svenska dagtåg till HaparandaTornio. Trafikstart är aviserad till december 2020 som tidigast och april 2021 som senast. Haparanda påverkar Trafikverket för trafikstart på svenska nattåg till HaparandaTornio. När trafikstart kan ske är ännu oklart men frågan utreds för närvarande av Trafikverket.</p> <p>Haparanda samarbetar också med Torneå som påverkar VR för trafikstart på finska nattåg och fler finska dagtåg till TornioHaparanda. Haparanda arbetar för att utveckla området till en logistisk nod och sammanför tågoperatörer, lastoperatörer, åkerier, investerare till logistikpark och fraktköpare.</p>	<p>Antal vattenläckor 8 st</p> <p>Försäkringsärenden 3 st</p>																											
 Hållbarhet i folkhälsoarbetet	<p>Det gemensamma folkhälsoarbete i Östra Norrbotten har fortskridit framåt enligt plan. En arbets- och kommunikationsplan samt en handlingsplan Alkohol Narkotika Doping Tobak har tagits fram under året.</p> <p>I samarbete med Norrbottens kommuner och i enlighet med den av kommunfullmäktige fastställda CEMR-deklarationen, har kommunen deltagit projektet "På väg mot jämställda attraktiva kommuner".</p> <p>Friskvårdsaktiviteter har riktats mot enskilda arbetsgrupper.</p>	<p>Invånare med fetma 26 % (2018), Riket 17 % (2018)</p> <p>Invånare med riskabla alkoholvanor 18 % (2018), Riket 15 % (2018)</p> <p>Invånare som röker dagligen 12 % (2018), Riket 8 % (2018)</p>																											
 Rekrytera och behålla kompetenta medarbetare	<p>En ledarskapsutbildning har genomförts under året i syfte att stärka och utveckla ledarskapet i hela organisationen. Utbildningen är licensierad enligt försvarshögskolans metodik Utvecklande ledarskap. Arbetsmiljöutbildning har genomförts för chefer och skyddsombud. Arbete med att stärka ledarna kommer fortsätta under 2020.</p> <p>Riktlinjer för arbetsscheman inom schemalagd verksamhet samt en strategi för kompetensförsörjning har framtagits.</p> <p>En intern kommunövergripande arbetsgrupp har börjat arbeta med frågan om intern personalförsörjning. Arbetet är i ett tidigt skede och angeläget eftersom ett lägre stöd från Arbetsförmedlingen förväntas i framtiden. Arbetet fokuserar på vilka behov kommunen internt förväntas ha i framtiden och hur vi kan hitta vägar för att tillgodose dessa behov.</p> <p>För att förbättra kommunikationen med unga om arbetslivet har föreläsningar i arbetsmarknadskunskap samt CV-skrivningar för gymnasieungdomar genomförts. I samarbete med Arbetsförmedlingen har "Tornedalens Jobbmässa" genomförts och deltagande i rekryteringsmässor har skett.</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Sjukfrånvaro i procent</th> <th>2019</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid</td> <td>5,38</td> <td>5,20</td> </tr> <tr> <td>Långtidsjukfrånvaro (>59 dagar)</td> <td>32,69</td> <td>36,89</td> </tr> <tr> <td>Summa sjukfrånvaro för kvinnor</td> <td>5,91</td> <td>5,65</td> </tr> <tr> <td>Summa sjukfrånvaro för män</td> <td>3,54</td> <td>3,61</td> </tr> <tr> <td>Summa frånvarotid för gruppen 29 år eller yngre</td> <td>6,37</td> <td>4,19</td> </tr> <tr> <td>Summa frånvarotid för gruppen 30–49 år</td> <td>4,16</td> <td>5,04</td> </tr> <tr> <td>Summa frånvarotid för gruppen 50 år eller äldre.</td> <td>6,10</td> <td>5,37</td> </tr> <tr> <td>Korttidsjukfrånvaro dag 1–14</td> <td>2,99</td> <td>2,85</td> </tr> </tbody> </table> <p>Hållbart medarbetarengagemang (HME) – 78 (2018)</p>	Sjukfrånvaro i procent	2019	2018	Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	5,38	5,20	Långtidsjukfrånvaro (>59 dagar)	32,69	36,89	Summa sjukfrånvaro för kvinnor	5,91	5,65	Summa sjukfrånvaro för män	3,54	3,61	Summa frånvarotid för gruppen 29 år eller yngre	6,37	4,19	Summa frånvarotid för gruppen 30–49 år	4,16	5,04	Summa frånvarotid för gruppen 50 år eller äldre.	6,10	5,37	Korttidsjukfrånvaro dag 1–14	2,99	2,85
Sjukfrånvaro i procent	2019	2018																											
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	5,38	5,20																											
Långtidsjukfrånvaro (>59 dagar)	32,69	36,89																											
Summa sjukfrånvaro för kvinnor	5,91	5,65																											
Summa sjukfrånvaro för män	3,54	3,61																											
Summa frånvarotid för gruppen 29 år eller yngre	6,37	4,19																											
Summa frånvarotid för gruppen 30–49 år	4,16	5,04																											
Summa frånvarotid för gruppen 50 år eller äldre.	6,10	5,37																											
Korttidsjukfrånvaro dag 1–14	2,99	2,85																											
 Förbättrad kommunikation och information till medborgarna	<p>En ny reception har färdigställts vilket ger en tydlig entré för besökare och skapar förutsättningar för förbättrad service. Receptionen är bemannad med flerspråkig personal och under sommaren har utökad svarstjänst anlitats från Kalix Tele24.</p> <p>Ett digitalt förtroendemannaregister har införts och utveckling av digitala handläggningsprocesser i ärendehanteringssystemet har skett.</p> <p>Utökande medborgarfunktioner i den politiska mötesportalen (Meetings) har införts. Det innebär nya funktioner så som tex prenumeration och notifiering per e-post när nya kallelser och dokument publiceras.</p> <p>Strategi och riktlinjer för medborgardialoger har fastställts. Ett visionsarbete, Haparanda 2035, har påbörjats med syftet att lyssna av hur medborgarna ser på framtiden i Haparanda.</p> <p>www.haparanda.se har utvecklats och tillgänglighetsanpassats i slutet av året.</p>	<p>Nöjdindex - Kommunens info. Ingen medborgarundersökning genomförts 2019</p> <p>Nöjdindex - Inflytande Ingen medborgarundersökning genomförts 2019</p> <p>Informationsindex webbplats KKIK - Finns ej kvar i KKIK 2019, men delar redovisas i Delaktighetsindex (denna är omgjort 2019 och omfattar hemsidan bl.a.)</p> <p>Delaktighetsindex - KKIK Delaktighetsindex, andel (%) av maxpoäng 2019 71%, medel 59%</p> <p>Antal nya e-tjänster 5st</p>																											
 Ökad gemensam samhällsservice för medborgarna i HaparandaTornio	<p>Det gemensamma arbetet med stadsutvecklingen har fortsatt och en ny bro i EU-parken har invigts. En utredning om gemensam kollektivtrafikplan har genomförts. Städerna har påbörjat en gemensam dialog om framtida prioriteringar och visioner.</p>																												

5.2 Socialnämnden

För verksamhetsåret 2019 visar Socialnämnden (SN) ett underskott om – 8 162 tkr med betydande avvikelser inom äldre- och handikappomsorgen. SN har för perioden tagit del av den övergripande resolutionsfonden om fem miljoner för att kunna hantera de ökade kostnaderna.

Prioriterade områden för Socialnämnden har varit att aktivt arbeta med förebyggande åtgärder och tidiga insatser samt utveckla äldreomsorgen för att kunna möta framtida behov.

Valfriheten inom hemtjänst har ökat det gångna året och det fanns under året 3 utförare inom LOV. Ytterligare aktörer har dock visat intresse för att bedriva hemtjänst inom kommunen och kan tänkas tillkomma under början av nästa år. Detta innebär att det kan ske ett betydande skifte i fördelningen av ärenden mellan kommunal och enskilda utövare. En ökad specialisering bland de nya hemtjänst-entreprenörerna samt erbjudna tilläggs-tjänster kan även bidra en ökad kvalitet.

För att möta de demografiska förändringarna i kommunen har socialnämnden prioriterat arbetet med bemanningsekonomi tillsammans med kommunens övriga förvaltningar. Arbetet har resulterat i framtagna riktlinjer för en effektiv och hälsofrämjande bemanning med utgångsläge utifrån medborgarnas och

verksamheternas behov. Socialnämnden har under 2019 tagit över entreprenadverksamheten på Klippan äldreboende som tidigare bedrivits av Vardaga. Verksamhetsövergången innebär att socialnämnden får arbeta utifrån den struktur som Vardaga uppbyggt under det första året. Verksamheten uppvisar fortsatt god kvalitet av omsorg och ett sunt resursnyttjande.

Utöver detta behöver arbetsfördelningen och arbetsuppgifterna inom vård- och omsorg samt tjänstemannaorganisationen ses över för att möta framtida rekryteringsbehov. Detta har även uppmärksammats nationellt genom framtagandet av gemensamma verksamhetssystem men även för att kunna arbeta med konceptet heltid för alla inom vården.

I framtiden kommer det att krävas en ökad samverkan mellan kommun, region och andra aktörer. Det pågår för närvarande omarbetningar av lagstiftningar för att kunna underlätta samverkan. I dagsläget är det dock osäkerhet hur omarbetningarna kommer att se ut. Den nya socialtjänstlagen förväntas vara klar sommaren 2021.

Årets resultat

SN Bokslut 191231 (Tkr)	Utfall 2019	Utfall 2018	Budget	Avvikelse Bokslut
Intäkter	-70 931	-89 018	-68 024	2 908
Kostnader	339 567	341 170	328 498	-11 069
Resultat	268 636	252 152	260 474	-8 162

SN Bokslut 191231 (Tkr)	Utfall 2019	Utfall 2018	Budget	Avvikelse Bokslut
Gemensam verksamhet	21 170	34 801	22 659	1 489
Arbetsmarknadsåtgärder	958	2 657	1 297	339
Äldreomsorg	157 134	131 205	145 242	-11 892
Handikappomsorg	48 963	48 587	45 588	-3 376
Social omsorg	40 410	34 900	45 688	5 278
Totalsumma	268 636	252 152	260 474	-8 162

Gemensam verksamhet + 1 489 tkr

Det överskott som genereras inom de gemensamma verksamheterna härrör från övergången av Vardagas särskilda boendeverksamhet som skedde under första kvartalet. Det har även varit vakanta tjänster som inte tillsatts eller har tillsatts vid ett senare tillfälle under året inom administrationen.

Arbetsmarknadsåtgärder + 339 tkr

En samverkan med arbetsmarknadsenheten har skett under året där fokus har varit att koordinera insatser inom

arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd. Det överskott som genereras beror på en minskning av stödanställningar på grund av annan sysselsättning, flytt från kommunen och andra insatser.

Äldreomsorgen - 11 892 tkr

Inom den särskilda boendeverksamheten (- 10 692 tkr) uppvisar SN ett fortsatt högt kostnadsläge gentemot budget. En förändring kring hemtagningen av medicinskt färdigbehandlade individer har bidragit till ett ökat tryck

på korttidsverksamheten (- 4 128 tkr) som tillfälligt ökat platsantalet från 16 till 33 platser.

Arbetet med bemanningsrelaterade frågor har varit prioriterat under året. De planerade förändringarna som varit planerade att genomföra har dock blivit försenade på grund av utredningar kring arbetsmiljön i samråd med arbetsmiljöverket.

Handikappomsorgen – 3 376 tkr

Inom SFB/LSS (- 836 tkr) kvarstår tvister med Försäkringskassan kring assistentersättningar. Tvisterna förväntas pågå under en längre tid. Verksamheten har även haft en del övergångskostnader i samband med omplaceringar av personal på grund av ärendeövergångar mellan privat och kommunal regi.

Inom omsorgen (- 2 579 tkr) har socialnämnden prioriterat arbetet med bemanningsekonomi. Under årets sista kvartal verkställdes en ny bemanningsstruktur som medförde ökade samverkansmöjligheter mellan de olika verksamheterna.

Social omsorg + 5 278tkr

Den omorganisation av integrationsverksamheten (+10 211 tkr) som inleddes föregående år har vid året uppvisat synbara resultat. Flertalet av de personer som fick alternativa boendelösningar är vid utgången av året självförsörjande genom förvärvsarbete.

Detta har dock bidragit till en betydande minskning av ersättningar från Migrationsverket som påverkar årsresultatet negativt vid årsbokslutet.

Inom individ- och familjeomsorgen (-5 009 tkr) har arbetet med hemmaplanslösningar dämpat kostnadsutvecklingen inom institutionsvård (- 2 894 tkr). Behovet av insatser inom LSS Barn kvarstår och avviker från budget med - 1 223 tkr.

Den tidigare avvikelser från standardkostnaden med 16,9 % har nu minskat till 5% (2018).

Försörjningsstödet avviker från budget med -3 101 tkr och kostanden är densamma som föregående år. Kostnaden är densamma som genomsnittet bland liknande kommuner.

Investeringsredovisning (191231) (tkr)

Investeringsredovisning	Budget	Utfall	Avvikelse
Inventarier	2 000	2 001	-1
Totalsumma	2 000	2 001	-1

Sjukfrånvaro (%)

Sjukfrånvaro i % 191231	2018	2019
Kvinnor	6,45	6,54
Män	4,40	5,53
Förvaltning	6,20	6,42

Måltredovisning

Nämndens Mål	Kommentar	Indikator
 Arbeta aktivt för jämlikhet i hälsa och levnadsvillkor.	Beslut gällande serviceinsatser är jämnt fördelade mellan kvinnor och män per 191231.	En jämn fördelning av beviljade timmar inom serviceinsatser mellan män och kvinnor. 10 män: Beviljade 195,97 tim 10 kvinnor: Beviljade 195,84 tim
 Förbättra samarbetet inom det förebyggande området (gemensamt BUN & SN) & andra aktörer (SN)	<p>SN & BUN har under året arbetat tillsammans med det gemensamt framtagna årshjulet. Detta består av riktade insatser till äldre, äldres anhöriga, föräldrar och barn och unga. Samt inom missbruk och beroende vård. SN bistår även med ungdomssekreterare genom öppenvården.</p> <p>Handläggning inom bostadsanpassning (Övertorneå) och myndighetsutövning (Överkalix) har skett i samverkan med andra kommuner.</p> <p>Individ- och familjeomsorgen har samverkat med Tornio med ett gemensamt fältteam. Enheten har även haft sammankomster med Torneå i syfte att höja kompetensen inom psykiskohälsa samt missbruk och beroendevård. Förvaltningen har genom detta närmat sig ungdomarnas subkulturer under kvälls- och helgtid, vilket på sikt kan minska risken att hamna i utanförskap. Inom anhörigstöd och äldreomsorg har studiebesök i Tornio genomförts under 2019</p>	Genomfört samverkansinsatser tillsammans med <ul style="list-style-type: none"> - Övertorneå - Överkalix - Tornio - Barn & Ungdomsnämnden
 Medarbetarna inom verksamheten ska ha rätt kompetens att utföra sitt uppdrag.	Nämnden uppmärksammar ett behov av tvärprofessionella kunskaper bland personalgrupper inom alla verksamhetsområden. Grundkompetensen uppfylls inom kommunens särskilda boenden vad gäller tillsvidare anställd personal.	Grundkompetens – 100%
 Budget i balans	Socialnämnden visar ett underskott under verksamhetsåret 2019	Underskott -8,1 mkr
 Brukarna ska vara delaktiga i utförandet av de insatser som ges.	100% av alla brukare har en aktuell genomförandeplan och målet bedöms således vara uppnått. Arbetet med genomförandeplaner har intensifierats under 2019 och arbetet kommer att fortgå under 2020 med fokus på digitalisering. I genomförandeplanen framställs enskilda individens behov och är det styrande dokumentet vid verkställighet.	Andel aktuella genomförandeplaner inte äldre än 6 mån Målnivå – 95 % Utfall – 100 %

5.3 Samhällsbyggnadsnämnden

Årets viktigaste händelser

- Översiktsplan med Havsplan har färdigställts och antagits av kommunstyrelsen. Bostadsförsörjningsprogrammet har färdigställts och antagits av kommunfullmäktige. Detaljplaner, pågående: Ändrad detaljplan, Svefi Vandrarhem, Bostadsområde Seskarö. Antagen detaljplan Sundholmen/Cape East. Ändrad detaljplan fritidsområde Santasaari.
- SBF har arbetat mycket med logistikfrågor avseende järnvägstrafik samt angränsande kommunala frågor i Trafikverkets arbete med ombyggnation av väg E4.
- Haparanda kommun har samarbetat med Energikontor norr med en ny strategi för kommunens energi- och klimatarbete. Kommunstyrelsen har valt att gå in med pengar i två projekt inom ramen för hållbarhet. Projekt Folkverkstan samt Celler-i. Projekt Folkverkstad. Projektet aktiva skoltransporter har avslutats med cykelns dag i Marielund tillsammans med folkhälsosamordnare och ungdomens hus. Två miljöföreläsningar har genomförts inom ramen av projektet till Marielundsskolans elever förskoleklass till årskurs sex.
- Vid slutet av året är 416 timmar (100 %) av den planerade kontrolltiden på totalt 418 h för år 2019 utförd inom livsmedelskontrollen. Ny taxa gällande livsmedelskontrollen är framtagen och beslutad av kommunfullmäktige.
- Ny taxa gällande tobak har antagits av kommunfullmäktige. E-tjänst för ansökan om tillstånd för tobaksförsäljning har lanserats på hemsidan.
- Projektet aktiva skoltransporter har avslutats och två miljöföreläsningar ha genomförts.

Resultat

SBF 2019	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse	Utfall 2018
SBF	3 898	4207	309	3 414

Förvaltningen visar ett överskott om 309 tkr för 2019. Överskottet beror främst på att det har funnits vakanta tjänster under del av året.

Nyckeltal

Samhällsbyggnadsnämnd	Q1	Q2	Q3	Q4	2019	2018
Antal bygglov, bygganmälningar och strandskyddsdispenser:	33	38	40	20	131	200
Antal tillsynstimmar planerad livsmedelstillsyn:	106	67	123	120	416	327
Antal ärenden miljötillsyn:	35	40	44	0	119	126
Antal tillsynsärenden på B-verksamheter enl. plan:	0	0	0	1	1	Ny
Antal tillsynsärenden på C-verksamheter enl. plan:	0	0	0	2	4	10
Antal ärenden hälsoskydd	5	8	11	3	27	Ny
Antal ärenden strålskyddslagen	0	0	0	0	0	Ny
Antal ärenden serveringstillstånd Haparanda:	1	5	2	7	15	25
Antal ärenden serveringstillstånd på uppdrag åt Övertorneå kommun:	2	6	1	4	13	10
Antal tillsynstimmar alkoholtillsyn, tobakstillsyn, receptfria läkemedel Haparanda:	3	0	12	4	19	12
Antal tillsynstimmar alkoholtillsyn, tobakstillsyn, receptfria läkemedel uppdrag Övertorneå kommun:	0	0	7	0	7	11
Antal tillsynsbesök alkoholtillsyn Haparanda	0	0	11	3	14	12
Antal tillsynsbesök alkoholtillsyn Övertorneå	0	1	0	0	1	11
Antal tillsynsbesök tobak, folköl, receptfria läkemedel Haparanda	5	0	0	0	5	Ny
Antal tillsynsbesök tobak, folköl, receptfria läkemedel Övertorneå	0	0	0	1	1	Ny
Antal tillsynsbesök rökfria miljöer (skolor runder 2019) Haparanda	0	0	0	0	0	Ny
Antal timmar timvikarier	74	198	0		165	0
Kostnad tkr för timvikarier:	13	34	0	29	76	0

Måredovisning Samhällsbyggnadsnämnden

Nämndens mål	Kommentar	Indikatorer
 God samhällsservice	Målet huvudsakligen uppfyllt. De flesta delmoment har kunnat uppfyllas. Tillsynen enligt plan och bygglagen har varit händelsestyrd, planerad tillsyn har inte hunnits med.	SKL insikt. Resultat för 2019 presenteras april 2020. NKI 92 (2017) Nettokostnad milö/hälsa, myndighetsutövning m.m. Kronor per invånare 2018 - 151 kr, Riket 256 kr, Län 315 kr 2017 - 118 kr, Riket 248 kr Län 277 kr 2016 - 72 kr, Riket 231 kr, Län 251 kr
 God byggnadsvård och säkrare trafikmiljö	Målet uppfyllt avseende tillsyn på nedskräpade fastigheter. Delmålet med säkrare cykelvägar behöver förstärkas genom samarbete med tekniska kontoret	Tillsyn nedskräpade fastigheter – 100 %
 Utökad information allmänheten	Målet huvudsakligen uppfyllt. Hemsidan har uppdaterats och förvaltningen har uppdaterat informationsmaterial och haft informationsmöten.	
 God miljö för barnen	Delar av tillsynen av kemikalier och giftfri förskola har ej hunnits med.	

5.4 Barn- och ungdomsnämnden

Årets viktigaste händelser

Gemensam verksamhet

- På grund av kommunens demografiutveckling har förvaltningens budgetram justerats under de senaste åren. Budgetåret 2019 inleddes för barn- och ungdomsförvaltningen med ett odefinierat besparingskrav på 2,6 mkr. Detta har inneburit en översyn av hela förvaltningens organisation samt fortsatt arbete med skolstrukturen, vilket har innefattat även förskoleverksamheterna. Förvaltningen har genomfört öppna medborgardialoger i frågan, samt dialogmöten med föräldrarna för de berörda skolorna i den planerade skolstrukturen. Även ett stormöte med lärarkåren har genomförts för att inhämta synpunkter och förslag i frågan i syfte att bemöta alla de berörda parterna. Möten och planering med berörda arbetsgrupper, fackliga organisationer och elevråd pågår löpande under hela arbetet. Idag pågår renovering och upprustning av de berörda skollokalerna. Föräldrar och personal informeras fortlöpande under arbetet.
- De största posterna under de gemensamma verksamheterna utgörs av statsbidragen. Nya bidrag har tillkommit under budgetåret och ett arbete med dessa pågår under hela året. Utfallet av medlen påverkar förvaltningens helårsprognos och möjligheterna till att planera arbetet i väldigt hög grad. Likvärdig skola statsbidraget infördes under år 2018 och innebar för Haparanda del 2 390 tkr. För innevarande år är detta bidrag 7,5 miljoner kronor för Haparandas del. Arbetet med denna pågår kontinuerligt och en handlingsplan har upprättats för att kunna rikta medlen där de bäst behövs. Alla medlen användes under budgetåret.
- Rekvirerade statsbidrag år 2019:

Statsbidrag:

Lovskola	-267 000,00
Läraryftet	-75 000,00
Fortbildning specialpedagogik	-301 500,00
Högskolestudier specialpedagogik	-693 840,00
Specialpedagogik för lärande	-293 400,00
SVA och SFI	-152 600,00
Läsllyftet	-103 000,00
Bättre språkutveckling	-110 364,00
Lärarassistenter	-446 670,00
Försäkrat elevhälsa	-145 000,00
Omsorg på obekvämtid	-554 202,00
Kvalitetssäkrande åtgärder	-351 468,00
Yrkesvux sfi, sva	-305 000,00
Läxhjälp	-373 000,00
Yrkesvux	-1 137 500,00
Maxtaxa	-1 669 473,00
Sommarlovsaktiviteter	-221 794,00
Likvärdig skola	-7 560 803,00
Fritidshemssatsningen	-725 006,00
Lågstadiesatsningen	-2 280 753,00
Karriärtjänster	-1 360 000,00
Lärlönelyftet	-2 632 680,00
Introduktionsprogram	-560 000,00
Papperslösabarn	-101 701,00
Summa:	-22 421 754,00

- Satsningen för Norrbottens bästa skola fortsätter förvaltningsövergripande.

Förskola/Grundskola/Särskola

- Skolornas verksamheter är stabila, men förändrat elevunderlag kräver fortsatta omfördelningar inom enheterna. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med översynen av skolstrukturen. Under 2019 har även fokus lagts mot förskoleverksamheterna, där de minskade barnkullarna om cirka 70 elever får genomslag under året. Inom de kommande tre åren kommer barnunderlaget i förskolorna utifrån antalet födda att minska med 93 barn i hela kommunen, varav 62 barn minskar endast inom Gränsskolans och Grankullenskolans upptagningsområden. Detta kommer att innebära omstruktureringar inom förskoleverksamheterna.
 - Verksamheten genomför utvecklingsinsatser för personalen inom prioriterade områden. Fler kompetensutvecklingsinsatser för digitalisering, språkutveckling och ett tydligt ledarskap är inplanerat. Arbetet med att ta fram en ny plan för flerspråkiga barns och elevers lärande har påbörjats. Kompetensutveckling och rekrytering för personal från förskolan till gymnasiet är ett prioriterat område. Arbetet med att ta fram en kompetensförsörjningsplan tillsammans med lärarfacken har inletts.
 - Ett nytt statsbidrag, Likvärdighets medel, har erhållits till skolenheterna. Till denna har en rad satsningar inletts utifrån varje skolenhets specifika behov. En gemensam översyn har gjorts med skolledarna för att säkerställa rätt prioriteringar. Exempel på prioriterade insatser är:
 - Två nya tjänster inom elevhälsan för uppsökande verksamhet, dessa kommer främst att arbeta med skolnärvaron bland eleverna samt förebyggande arbete mot tobak och droger.
 - Gränsskolan har nyrekryterat en klass-/arbetslagsmentor till mellanstadiet för att stötta elever i den sociala interaktionen med varandra. Personen stöttar eleverna även i deras ordinarie skolarbete.
 - Språkskolan har rekryterat en fritidspedagog på halvtid för att stärka upp de delarna av verksamheten.
 - Seskarö/Nikkala/Grankullen området har rekryterat två resurspedagoger med hjälp av dessa medel.
 - Marielund/Karungi området har erhållit förstärkning i skolledningen, 40% extraresurs i Karungi skola samt en 50% lärartjänst för att förstärka matematikundervisningen.
- #### Ungdomsutbildning/Vuxenlärande
- Skollokalerna är avgörande frågor för ungdomsutbildningen.

- Den nya Nationella Idrottsutbildningen (NIU) marknadsförs och vi hoppas på sökanden även utanför kommungränserna.
- En ökad efterfrågan av vuxenutbildning syns tydligt inom verksamheten, vilket innebär ökade kostnader under budgetåret.
- Förändrade förutsättningar inom statsbidragen påverkar verksamheten.

Resurstöd

- Behovet av elevresurser följs kontinuerligt upp i samråd med rektorer och berörd personal. Chefen för elevhälsan kartlägger behov och resurser på enheterna tillsammans med rektorerna.

Kost & Lokalvård

- Enheten samarbetar aktivt med skola och förskola. Detta sker genom samarbetsträffar, deltagande på föräldramöten och dialog med elever. Samt arbete med barnens lärande både genom deltagande i matrådsmöten och genom att bjuda in barnen i köksarbetet. Barnen deltar turvis i köksarbetet på samtliga förskolor idag.
- Kost- och lokalvården har under 2019 många pensionsavgångar och rekrytering av personal har pågått kontinuerligt hela året.
- Verksamhetens stora utmaningar ligger i lokalproblemen och avsaknad av ett kök i centralorten. Att transportera mat varje dag är inte hållbart i längden. Det är en ekonomisk belastning och inte hållbart varken för personalen och miljön. Kost- och lokalvården ingår i skolstrukturs omvandlingen och köken i centralorten är därför prioriterade. I den nya skolstrukturen kommer två nya kök att byggas. Detta löser de tidigare problemen med mattransporter, samt säkerställer kommunens ansvar vid krissituationer för att tillgodose de mest utsatta matförsörjning.
- Livsmedelsavtalet går ut i februari år 2020, ny upphandling har påbörjats i samarbete med Överkalix kommun, i syfte att uppnå större marknadskraft och därmed erhålla bättre priser från leverantörerna.

Kultur

- Kulturenheten har fokuserat på utveckling av mer långsiktiga familjekoncept. Målet är att under skolloven erbjuda en rik verksamhet med dagligt innehåll som fokuserar på våra barns möjligheter till en aktiv fritid. Strandparken blir i detta arbete en mötesplats för många och staden får en levande atmosfär vilket gagnar såväl besöksnäringen som invånarnas trivsel och stolthet, bland annat genom arrangemang som Sommar i parken, Visfestivalen och Vinterglöd.
- Utöver detta arbetar enheten fortsatt med att skapa ett attraktivt utbud för skolorna. Teater, musik och kulturarrangemang arrangeras kontinuerligt och erbjuder alla barn mellan 3-19 år ett rikt utbud flera gånger om året.

- Jazz & Blues, Pridefestival, Valfest och Visfestival är våra större evenemang under året. I övrigt stöds fria aktörers evenemang genom finansiella bidrag däribland Skärgårdsfestivalen.

Ungdomens hus

- Ungdomens hus verksamheten ingår idag under skolhälans verksamhet. En översyn av verksamheten pågår därför för att hitta även mer samarbeten med skolan som gynnar ungdomarna. Arbetet med uppsökande verksamhet pågår. Även ungdomens hus ingår i skolstrukturomvandlingen. Arbetet innefattar en ambition att Ungdomens hus lokaler inhyser i centralortens skolor. I syfte att därigenom blir en naturligare del av ungdomarnas fritid och ge bra alternativ till fritidsaktiviteter för de större barnen från mellan- och högstadiet som inte längre lockas av skolans egna fritidsaktiviteter.
- Under föregående år anordnade verksamheten aktiviteter för åldersgruppen 6-15 med medel från lovaktiviteter från Socialstyrelsen. Detta har varit mycket uppskattat av både föräldrar och barn. Därför söktes dessa medel även för detta år. Men utdelningen var mindre än tidigare med ca 200 tkr. Trots detta har förvaltningen prioriterat i sina åtaganden så att de planerade aktiviteterna har kunnat genomföras. Förutom sommarlovet kommer Ungdomens hus även att erbjuda aktiviteter för den målgruppen på höst- och jullovet.

Fritid

- I samverkan med kulturen kompletteras utbudet under skollov med öppet hus i Aspenhallen och fritt bad. Även ledarledda aktiviteter erbjuds. Det planeras även att förlänga öppettiderna på fredagar i simhall, idrottshus och Aspenhallen.
- Särskilda satsningar för att skapa mötesplatser för barn- och ungdomar prioriteras högt. En mindre naturgräsplan för spontan fotboll i anslutning till Gränsvallen, skidäventyrsbana för barn i Riekkola, vara delaktiga i ridbana som är under uppförande i Nikkala. Utreda möjligheterna att tillsammans med Torneå stad anlägga isbana för skridskor och bilar. Anordna vuxensimskola. Fortsatt utveckling av fritidsbanken vad gäller såväl utbud som möjlighet till mottagning och underhåll av material.

Bibliotek

- I juni 2018 beviljades biblioteket medel från Statens kulturråd för att stärka barn och ungas språk. Satsningen fortsätter även i år och riktas mot barn med finska eller arabiska som modersmål. Evenemang och aktiviteter för vuxna och barn pågår enligt plan: föreläsningar, författarbesök, skiv- och bokcirklar, lovaktiviteter, sagostunder m.m.
- Under sommaren har biblioteket har reviderade öppettider för att möjliggöra en välbehövad genomgång av bokbeståndet. I syfte att skapa en attraktivare miljö för verksamhetens besökare.

Ekonomi

BUN 2019	Utfall 191231	Budget 2019	Avvikelse	Utfall 2018
Intäkter	-96 093	-84 296 277	11 797	-96 497
Kostnader	353 752	340 541 632	-13 210	351 238
Totalsumma	257 659	256 245 355	-1 414	254 741

BUN 2019	Utfall 191231	Budget 2019	Avvikelse	Utfall 2018
Gemensam verksamhet	4 137	6 667	2 529	10 275
Förskola/Grundskola/ Särskola	152 781	146 462	-6 318	145 614
Ungdomsutb./ Vuxenlärande	46 441	45 943	-498	45 017
Kosthåll/Lokalvård	-1 472	448	1 920	-374
Resurstöd Elevvård/ Elevstöd	20 899	20 769	-130	18 370
Ungdomsverksamhet	3 352	3 361	8	3 066
Kultur/Folkbildning	6 425	6 084	-341	7 341
Stadsbibliotek	5 868	7 074	1 206	6 410
Fritidsverksamhet	19 226	19 438	212	19 021
Totalsumma	257 659	256 245	-1 414	254 741

Bokslut

Barn & Ungdomsnämnden uppvisar ett resultat på -1 414 tkr för år 2019. Detta är i linje med de prognostiserade underskotten som skett löpande under året. Så inga större avvikelser från det prognostiserade har uppkommit till bokslutet. Underskottet motsvarar en procentuell avvikelse med -0,55% av förvaltningens totala budget om 256 245 tkr. Det traditionella budgetåret fortlöper inte i linje med skolornas verksamhetsår. Detta innebär att effektiviseringar genomförda inom utbildningsområdet ger oftast inte helårseffekt, eftersom de måste genomföras utifrån läsårsindelningen.

Gemensam verksamhet 2 529 tkr

De gemensamma verksamheterna för förvaltningen för ett positivt resultat med ett överskott på 2 529 tkr. Avvikelsen från tidigare prognoser inom området utgörs av riktade statsbidrag från skolverket som har ansökts under de sista månaderna av budgetåret och beviljats under december månad.

Barn -och ungdomsförvaltningen inledde budgetåret 2019 med ett ospecificerat besparingskrav på 2 600 tkr. Denna ligger under de gemensamma verksamheterna som en underskottspost.

Förvaltningens arbete har under det första halvåret handlat om att komma i balans med effektiviseringskravet som i budgetarbetet inför året förblev delvis ospecificerat. Effektiviseringsöversynen har gjorts i samband med det fortsatta arbetet med den nya skolstrukturen. I samband med att den nya skolstrukturen genomförs måste förskolan enheter ses

över eftersom det är där de minskade barnkullarna kommer att ses först.

Migrationsverkets och Skolverkets bidragssystem gör prognoserna osäkra. Från Migrationsverket erhålls bidraget efter att kostnaderna uppstått och redovisats. Skolverkets statsbidrag är oftast aktivitets styrda och tidsbegränsade. Under året lämnas ansökningar och redovisningar om olika statsbidrag kontinuerligt in till Skolverket för beslut. Dessa handlar om ansökningar för lärarlyftet, karriärtjänster, lågstadiesatsningen, Omsorg kvällar & helger för att nämna några.

Haparanda kommun har erhållit likvärdighetsmedel från skolverket på 7 561 tkr. Denna intäkt redovisas under de gemensamma verksamheterna. Men för att kunna redovisa vilka kostnader satsningen inneburit visas underskottet av dessa på varje berörd enhet ute på sina rektorsområden.

Förskola/Grundskola/Särskola -6 319 tkr

Skolorna gör ett underskott på -6 319 tkr. Detta på grund av redovisningen av Likvärdighetsmedlen, som uppkommer i dagsläget till 7 000 tkr. Under året har en del enheter uppvisat underskott utöver likvärdighetsmedel. Hos dessa enheter, bland annat särskolan, har insatser satts in och genomförts under året vilket har gett resultat och alla skolenheter går in i år 2020 med en budget i balans.

Ungdomsutbildning/Vuxenlärande -498 tkr

Ungdomsutbildningen gör för budgetåret 2019 ett underskott på -498 tkr. Detta beror på högre inter-

kommunala kostnader för elever som studerar på annan ort. Totalt är den avvikelserna -1 280 tkr jämfört med budget. En del av detta har gymnasiet hämtat hem genom minskade kostnader under de egna programmen.

Resurstöd -130 tkr

Underskottet på -130 tkr i bokslutet beror på att en del av likvärdighetssatsningarna har genomförts inom elevhälsans verksamheter. Det innebär likadant som för skolorna att kostnaderna redovisas hos den verkställande enheten, medan intäkten redovisas under gemensamma verksamheter.

Kost & Lokalvård +1 920 tkr

Verksamheten gör för året ett större överskott på -1 920 tkr. Detta beror på minskade barnkullar inom skolorna vilket har inneburit minskade livsmedelsinköp under året. Samtidigt är avtalsuppföljningen inom verksamheterna bra, vilket innebär att kostnadsmedvetenheten är effektiv och ger resultat. Även bristen på vikarier har inneburit besparingar och merarbete med kontinuerlig planering av verksamheten.

Kultur -341 tkr

Kulturenheten gör i bokslutet ett underskott på -341 tkr. Detta har prognostiserats under året och är inte oväntad. Under året har slutredovisningen av projektet sommarsiken dröjt vilket har medfört osäkerhet i prognoserna. Tillbokslutet har dock projektet slutredovisats och förvaltningen erhöll de sista projektmedlen från samarbetsparten. Dock har andra oförutsedda kostnader inkommit under sista delen av året, vilket gör att resultatet förblev ett underskott.

Ungdomens hus +8 tkr

Ungdomsverksamheten gör ett resultat på +8 tkr för år 2019. Det innebär att verksamheten har en budget i balans. Verksamhetsåret och de planerade aktiviteterna har fortlöpt enligt plan och utan större avvikelser.

Fritid +212 tkr

Fritidsverksamheterna avslutar året med ett överskott på +212 tkr. Detta är en avvikelse mot de prognostiserade underskottet under året. Avvikelsen beror på mindre avskrivningskostnader än budgeterat, vilket inte har tagits hänsyn till under året. Samtidigt har verksamheten arbetat för att minska underskotten inom enheternas driftskostnader vilket har gett resultat.

Bibliotek +1 206 tkr

Statsbiblioteket uppvisar ett positivt resultat med +1 206 tkr för år 2019. Detta beror på vakanta tjänster inom

enheten, samt effektiviseringskrav på grund av förvaltningens totala resursminskning för budgetåret.

Investeringsredovisning

Investeringsredovisning	Budget	Utfall 191231	Avvikelse
Barn-och ungdomsnämnden	1 600 000	1 554 248	45 752
Inventarier	900 000	1 061 913	-161 913
Idrott & Friluftsanläggning	100 000	159 215	-59 215
Kukkola kulturby	300 000	110 367	189 633
Investeringar Skärgården	300 000	222 754	77 246

Nämndens mål (Barn- och ungdomsnämnden)

Nämndens mål	Kommentar																			
<p>◆ Skapa nya samarbeten mellan Haparanda och Torneå inom nämndens ansvarsområden</p>	<p>Under 2019 har projektet Rajaton koulutus/Gränslös utbildning fört ihop skolpersonal från Torneå och Haparanda. Ca 30 lärare har träffats en gång/termin för att hitta samverkanspartner och -former.</p> <ul style="list-style-type: none"> Särskolan Eden och Tornionseudun koulu i Torneå har gjort initiala studiebesök hos varandra. Tornedalsskolan och Tornion yhteislyseo fortsätter med tidigare etablerade Vattenprojekt som nu har nya lärare. Lärare från båda skolorna har också träffats och besökt varandras skolor. Samarbetet mellan Tornedalsskolan och Lappia inom Ung företagsamhet har utvidgats till NY Bothninan Arc UF, där skolor från Norrbotten och Finska Uleåborgsregionen ingår. ArcticSkills, tävlingar i yrkeskunnande genomförda i Norge under vårterminen har haft deltagande elever och domare inom Vård- och omsorgcollege. Förberedelserna inför tävlingarna som 2020 hålls i Sverige, i Övertorneå på Utbildning Nord och Gränsälvslyseoskolan, pågår. <p>Inom kultursektorn har samarbetet med Torneå utvecklats. Vinterglöd genomförs numera i samverkan med Torneå och även med fritidsenheten. Inom fritidssektorn planeras det för gemensamma planeringsdagar för all personal.</p>	<p>Antal projekt: Mål 10 st Utfall: År 2018 3 st, År 2019 10 st</p>																		
<p>◆ Öka insatserna för en jämställd och jämlik folkhälsa</p>	<p>Elevhälsan har läsår 19/20 initierat och startat upp ett arbete kring att främja elevers ökade närvaro. Alla yrkesgrupper inom Elevhälsan är representerade och gemensamma rutiner ses över.</p> <p>Alla grundskolor satsar på mer rörelse i skolan t ex aktiva raster, brain-breaks och morgon Tabata.</p> <p>Arbetet med att minska rökande elever på Tornedalsskolans område har varit framgångsrikt och det upplevs inte längre som ett arbetsmiljöproblem.</p> <p>Kulturskolan har satsat på samverkansprojekt mellan inriktningar inom Kulturskolan och med andra aktörer utanför kommunen för att hitta fler forum för kulturskolans elever. Kulturskolan kommer att bjudas in i planering av hälsofrämjande skolutveckling i framtida projekt inom förskola och skola för att bättre ta tillvara kulturskolans möjligheter i området.</p> <p>Under hösten 2019 har ungdomsverksamheten utökat sitt verksamhetsutbud med mer rörelsefrämjande aktiviteter.</p> <p>Under året har fritidsenheten lyft fram flick- och kvinnoidrotter genom att avsätta prioriterade medel för dessa typer av föreningar och idrotter.</p>																			
<p>◆ Förbättra samarbetet inom det förebyggande området</p>	<p>Biblioteket har fått igång samarbete med Familjecenter och skolor med bibliotekarie- och författarbesök samt workshops.</p> <p>Kost- och lokal har under året arbetat med deltagande på husmöten i skolor och förskolor. Detta fungerar bra och leder till bättre samarbete och kommunikation i verksamheter där husmöten hålls regelbundet.</p> <p>Ungdomsverksamheten, Elevhälsan och Socialtjänsten har tillsammans planerat konkreta aktiviteter för drogförebyggande arbete. Elevhälsan och Socialtjänstens ANTDS-ansvariga genomför temadagar för högstadieungdomar på Ungdomsverksamheten januari 2020.</p> <p>Elevhälsans medarbetare deltar aktivt för att utveckla Elevhälsoteamens arbete på enheterna tillsammans med ledningen.</p> <p>Rutinerna för att förhindra och följa upp elevers frånvaro har skärpts inom gymnasieskolan. Detta tillsammans med kommande rutiner för ökad närvaro gällande för grundskolan och gymnasieskolan kommer att stärka det förebyggande tvärvetenskapliga arbete inom skolans verksamhetsområde.</p>																			
<p>◆ Den bästa arbetsgivaren</p>	<p>Samverkan mellan arbetsgivaren och lärarfacken har ökat. En gemensam handlingsplan för kompetensförsörjning har tagits fram, prioriterade områden är att minska stressfaktorer och att skapa mer delaktighet för medarbetarna i verksamheten.</p> <p>Verksamheterna är i förändring och tid för att planera framtidens skola tillsammans har prioriterats även i läsårsplaneringen.</p> <p>Genom omorganisation i ledningsfunktionerna för skolan har målsättningen varit att minska antalet medarbetare / ledare.</p> <p>Rektorerna och övriga chefer för BUF har deltagit i en ledarutbildning för att utveckla och stärka ledarskapet i verksamheterna.</p> <p>Tydliga arbetsbeskrivningar för arbetslagledarna i skolan för att tydliggöra ömsesidiga förväntningar i uppdraget.</p> <p>Biblioteket har skapat lathundar, samlat ihop regler och rutiner och jobbar med gemensamma digitala dokument för bättre introduktion av nyanställd personal.</p>	<p>Sjukfrånvaro kommunalt anställda mer än 59 dagar som andel av total sjukfrånvaro, (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td></td> <td>41,3</td> <td>43,5</td> <td>36,9</td> <td>32,7</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner socioekonomi</td> <td></td> <td>48,2</td> <td>48,8</td> <td>45,1</td> <td>45,3</td> </tr> </tbody> </table>		År	2016	2017	2018	2019	Haparanda		41,3	43,5	36,9	32,7	Liknande kommuner socioekonomi		48,2	48,8	45,1	45,3
	År	2016	2017	2018	2019															
Haparanda		41,3	43,5	36,9	32,7															
Liknande kommuner socioekonomi		48,2	48,8	45,1	45,3															

Nämndens mål	Kommentar																																																																									
<p> Norrbottens bästa skola för en högre målpuppfyllelse</p>	<p>Fokusområde Språk</p> <p>Språkplan som gäller från förskola till gymnasium har tagits fram och implementeringsarbetet har inletts under ht 2019. Implementeringen har omfattat bland annat reflektioner i arbetslag/ämneslag och föreläsningar till samtlig personal. Elevhälsans specgrupp har varit involverad i implementeringen i samtliga förskoleavdelningar med handledning av språkstimulerande arbetssätt och genom språkstimulerande material.</p> <p>Andra och sista omgången av studiegrupper med Skolverkets material Läslyftet har startat i förskolan under Ht 2019. Kompetensutvecklingsinsatsen har lett till utvecklingsarbeten i läsning och språkutvecklande arbetssätt på avdelningarna. Kvaliteten av högläsningen har höjts.</p> <p>SPSM ordande utbildning inom Tecken som alternativ kommunikation till förskolans och särskolans personal. På avdelningarna där personalen deltog på utbildningen har man börjat använda sig mycket av både tecken och bildstöd i verksamheten.</p> <p>I fall där pedagoger tar hjälp av speciallärare kring bedömning av läsförmågan med Skolverkets bedömningsmaterial har arbetet med tidiga insatser kunnat strukturerats med rätt sorts stöd och intensivträning vilket har gett god effekt.</p> <p>För äldre elever i högstadiet har handledning av cirkelmodellen som en språkutvecklande metod i undervisning av svenska gett goda effekter på elevers läsförståelse.</p> <p>Skolutvecklingsgruppen Content and Language Integrated Learning har under 2019 arbetat med att ta fram lektionsplaneringar med stödmaterial för att undervisa elever parallellt med språkkunskaper och ämneskunskaper för eleven främmande språk. Upplägget gagnar undervisning av alla elever och kan användas i alla klassrum. Metoden används i främst Språkskolan för att förbättra elevers lärande i gränsspråket och engelska.</p> <p>Biblioteket har arbetat med besök på skolor, läslov och andra läsfrämjande aktiviteter vilka har varit uppskattade och fångat nya aktiva läsare.</p> <p>Fokusområde IKT</p> <p>Utbildningsinsats för att öka personalens generella IKT-kunskaper i Office365 verktygen har startats under ht 2019 med hjälp av självstudier på arbetstid genom videomaterial samlat på plattformen Gigla.</p> <p>Skolutvecklingsgruppen Konkret IKT har samlat 48 deltagare för kompetensutveckling inom IKT. Variationen av personalens IKT-kunskaper är stor och det finns fortfarande behov av nybörjarundervisning i grundläggande funktioner.</p> <p>Under 2019 har Infomentor om plattform introducerats i förskola, fritidshem och gymnasieskolan. Det har varit genomgående svårt att få vårdnadshavare aktiva användare av plattformen. Förskolan och fritidshemmen har i och med införandet av avgifter gått över till Tieto Edu som bokningssystem som användare är nöjda med. Få av gymnasieskolans lärare är nöjda med Infomentor. Uppgifter och kommunikation lämnas på Office365 via Teams.</p> <p>Problemen med låg användargrad kvarstår i grundskolan hos vårdnadshavare och hos en del pedagoger.</p> <p>Fokusområde hälsa och relationer</p> <p>Skolutvecklingsgruppen för entreprenöriellt lärande har under 2019 arbetat med att få eleverna att utveckla sina entreprenöriella förmågor för att bidra till ett förbättrat lärande. Utvecklingsarbetet har varit kopplat till forskning vid LTU och till den modell som benämns MOSAIK, en akronym för att få eleverna att utveckla sitt mod, osäkerhetstolerans, samverkansförmåga, ansvar, initiativ och kreativitet. Dessa förmågor lyfts i samband med den feedback som ges i undervisningen. Eleverna kan själva se en koppling mellan dessa förmågor och sitt eget lärande.</p> <p>Skolutvecklingsgruppen Hälsofrämjande skolutveckling har under VT avslutat sin kompetensutvecklingsinsats under handledning av LTU och anordnat en mycket uppskattad kompetensutvecklingsdag till all personal i brain-breaks, pulshöjande aktiviteter och motorisk träning. Insatser för aktiva skoldagar sprider sig i kommunens skolor. Marielundsskolan använder fritidspedagogens samverkanstid med grundskolan till att planera och leda rastaktiviteter.</p> <p>Skolutvecklingsgruppen Specialpedagogik för lärande har arbetat under VT2019 med specialpedagogiska verktyg i klassrumsundervisningen och under HT2019 med värdegrund. Kompetensutbildningen har under hösten organiserats med hjälp av kooperativa metoder vilket betyder olika sätt att tydligt strukturera samverkan i grupper om 2-4 elever för bästa kamratstöd, förståelse och lärande. Innehållet av träffarna har varit mycket uppskattade och implementering av kursinnehåll och metoderna har påbörjats.</p> <p>Från och med hösten 2019 finns ungdomsverksamheten på Gränsskolan varje vardag eftermiddag. Rastaktiviteter erbjuds och relationer skapas.</p> <p>Hållbar utveckling</p> <p>Kost- och lokal arbetar med hållbara måltider. Ca 35% av livsmedel är ekologiska och priserna och kvaliteten följs aktivt för att kunna öka andelen ekologiska produkter. Arbeta med att minska svinn inom köket är ständigt pågående där samverkan med förskolan och skolan pågår för att minska tallrikssvinn. Överbliven mat kommer att säljas på prov efter årsskiftet.</p>	<p>Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, kommunala skolor, andel (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>76,4</td> <td>71,8</td> <td>73,5</td> <td>73,4</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>74,4</td> <td>64,9</td> <td>67,9</td> <td>69,4</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Elever i år 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (16 ämnen)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>211</td> <td>180</td> <td>202</td> <td>195</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>201</td> <td>198</td> <td>199</td> <td>204</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Elever i år 9 meritvärde kommunala skolor (exkl. nyinvandrade och ökad bakgrund), genomsnitt (17 ämnen)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>220</td> <td>204</td> <td>212</td> <td>194</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>212</td> <td>222</td> <td>220</td> <td>217</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> <th>2019</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>69</td> <td>74</td> <td>64</td> <td>64</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>69</td> <td>59</td> <td>63</td> <td>61</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Invånare 15-17 år lagförda för brott, antal/1000 inv</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2017</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>13</td> <td>19</td> <td>25</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>26</td> <td>27</td> <td>19</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p>	År	2016	2017	2018	2019	Haparanda	76,4	71,8	73,5	73,4	Liknande kommuner	74,4	64,9	67,9	69,4	År	2016	2017	2018	2019	Haparanda	211	180	202	195	Liknande kommuner	201	198	199	204	År	2016	2017	2018	2019	Haparanda	220	204	212	194	Liknande kommuner	212	222	220	217	År	2016	2017	2018	2019	Haparanda	69	74	64	64	Liknande kommuner	69	59	63	61	År	2016	2017	2018	Haparanda	13	19	25	Liknande kommuner	26	27	19
År	2016	2017	2018	2019																																																																						
Haparanda	76,4	71,8	73,5	73,4																																																																						
Liknande kommuner	74,4	64,9	67,9	69,4																																																																						
År	2016	2017	2018	2019																																																																						
Haparanda	211	180	202	195																																																																						
Liknande kommuner	201	198	199	204																																																																						
År	2016	2017	2018	2019																																																																						
Haparanda	220	204	212	194																																																																						
Liknande kommuner	212	222	220	217																																																																						
År	2016	2017	2018	2019																																																																						
Haparanda	69	74	64	64																																																																						
Liknande kommuner	69	59	63	61																																																																						
År	2016	2017	2018																																																																							
Haparanda	13	19	25																																																																							
Liknande kommuner	26	27	19																																																																							

Nämndens mål	Kommentar																												
<p> Ledarskap och arbetsro i klassrummet</p>	<p>Anpassningar är gynnsamma för alla men, absolut nödvändiga för en del Under året har Specgruppen arbetat mer med handledning för att nå fler och ge goda effekter under lång tid. Arbetet med handledning ser olika ut på enheterna och styrs av efterfrågan och behov. Utvecklingsarbetet med Skolverkets, Specialpedagogik för lärande upplevs ha startat upp positiva tankar och utveckling på enheterna.</p> <p>Lektionsstruktur, rutiner och ledarskap Arbetet påbörjades under ht2018 med gemensam utbildning, egna ledardeklarationer och auskultationer hos kollegor. Samtliga grundskolor har försett klassrum med utrustning för anpassningar såsom filtskärmar, tidtagarur och stressleksaker. Flera skolor har påbörjat ett större förändringsarbete: visuellt tydliggöra lektionsrutiner och jobba efter checklistor för att skapa så begriplig undervisning som möjligt för alla elever.</p> <p>De pedagogiska miljöerna behöver dock omfattande och kostsamma insatser vad som gäller ljus, akustik, färgsättning, skyltning och möblering för att fungera bra för alla elever. Så kallade npf-säkra miljöer är fria från störande sinnesintryck och ger tydliga anvisningar för eleverna om verksamhet, förflyttningsvägar och förväntat beteende i olika lokaler.</p>	<p>Elever i åk 5: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>80</td> <td>79</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>85</td> <td>81</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>64,4</td> <td>40,9</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>70,4</td> <td>72,3</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p> <p>Gymnasieelever år 2: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>2016</th> <th>2018</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Haparanda</td> <td>64</td> <td>62</td> </tr> <tr> <td>Liknande kommuner</td> <td>81</td> <td>79</td> </tr> </tbody> </table> <p>socioekonomi</p>	År	2016	2018	Haparanda	80	79	Liknande kommuner	85	81	År	2016	2018	Haparanda	64,4	40,9	Liknande kommuner	70,4	72,3	År	2016	2018	Haparanda	64	62	Liknande kommuner	81	79
År	2016	2018																											
Haparanda	80	79																											
Liknande kommuner	85	81																											
År	2016	2018																											
Haparanda	64,4	40,9																											
Liknande kommuner	70,4	72,3																											
År	2016	2018																											
Haparanda	64	62																											
Liknande kommuner	81	79																											